

60.008/x

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

Belföldi hírek

1980. december 18. csütörtök

bb. 1. bubiv butorok a fórum szállóban

i/os/pá/pp/gw hgy

1980. december 18.

megkezdtek a fórum szálló berendezéseinek gyártását a budapesti butoripari vállalatnál. a reprezentatív szálló egyik szobáját - a bördöntartótól az előszobaszekrényig, a radiátor burkolatától a fekvő és ülőalkalmatosságokig - a bubiv butorai-val rendezik be. a megrendelés, amelynek teljesítését 1981. harmadik negyedévére vállalták, mintegy 50 millió forint értékű. az osztrák kivitelezésű fórum szálló butorai modern stílusban, világos színű, furnérozott jávorfából készülnek.

a fórum szálló butorainak elkészítése nem jelent teljesen új feladatot a budapesti butoripari vállalat számára. az elmúlt esztendőben ugyanis több hazai és külföldi szálloda berendezését készítették el, a többi közt a pozsonyi hotel bratislava 380, a brnoi voronyezs szálló 386 szobájának butorai, a szovjetunióban az ungvári szálloda teljes berendezése fűződik a nevükhöz. ezenkívül - hasonló külföldi vállalkozásként - különböző kollégiumok, munkásszállók speciális berendezéseinek gyártását és beépítését is elvégezték. a hazai szálloda, munkásszálló és kollégium építkezéseknél, rekonstrukcióknál is egyre jobban számítanak a bubiv szálloda-butoraira. a napokban megnyitott tokaj szálló butorait is a bubiv készítette.

/folyt.köv./

- 1 -

bb. 1. /bubiv butorok...folyt./gw

az idén a budapesti butoripari vállalat 100 millió forint értékű szálloda-butor megrendelést teljesít, a jövő évre már eddig mintegy 150 millió forint értékű butor gyártására kaptak megbízást. jelenleg a malév szálló berendezéseinek elkészítéséről folytatnak tárgyalásokat, a vállalat termelési értékének mintegy 100 millió forintot tesz ki.

... mintegy 10 százalékat kitevő szálloda-butorgyártást a tervek szerint tovább fejlesztik, a szállodák és a hasonló jellegű munkásszállók, kollégiumok komplett berendezésére - melyben nemcsak a butorok gyártása, hanem felszerelése, beépítése is szerepel - egyre nagyobb az igény, ennek kielégítésére a butoripari vállalatnál elsősorban a rekonstrukció során megteremtett magas műszaki színvonal, és az ennek eredményeként megnövekedett nagyobb termelési teljesítőképesség nyújt lehetőséget, valamint az, hogy a feladatokra máris sokoldalúan képzett szakembereiket alakították ki. /mti/

- . -

bb. 2. automatikus vezérlésű csillagászati távcső

i/be/pp/gw hgy

1980. december 18.

alig több mint egy esztendő teltele azóta, hogy a világtiban kifejlesztették azokat az egységesített modul elemeket, amelyekből bármiféle számítástechnikai és vezérlési rendszer összeállítható, és máris jelentős sikereket értek el alkalmazásukkal. az egységes moduláris rendszer felhasználásával lehetővé vált, hogy nemcsak a korábbinál magasabb műszaki színvonalú berendezéseket készítsenek el az eddiginél lényegesen rövidebb idő alatt, hanem mód nyílt arra is, hogy a hagyományos feladatok, számítástechnikai és szerszám-gép vezérlések mellett, különleges, igen bonyolult automatikák felépítésére is vállalkozzanak. első ilyen feladatuknak éppen a napokban tettek eleget: elkészítették az ndk-beli Carl Zeiss Jena művek részére készülő távcsővébe - rendkívül bonyolult számítások és manőverek végrehajtására alkalmas.

/folyt.köv./

egy csillagászati távcső automata vezérlését, a berendezést, melyet az ndk-beli partner épít be a csehszlovák tudományos akadémia egyik obszervatóriuma részére

- 2 -

bb. 2. /automatikus vezérlésű...folyt./gw

igy például a csillagásznak csak a megfigyelni kívánt csillag nevét, illetve jelzését kell betáplálnia a számítógépbe, azután azt már az automatika keresi ki az égbolt koordináta rendszerében, majd gondoskodik arról, hogy földünk mozgását is számításba véve, rajta maradjon a célon. a számítógép mindemellett még a földet körülölelő légréteg fénytörését és magának a teleszkópnak a súlyából adódó deformációt is figyelembe veszi a távcső beállításakor.

még az idén elkészül a villamos automata fővállalkozó és gyártó vállalat másik, ugyancsak az egységesített moduláris rendszerből összeállított, különleges vezérlése, ugyanennek az ndk-beli partnernek építenek fel egy automatikus rajzasztalt, amely olyan pontossággal és gyorsasággal dolgozik - öt ezred milliméteres megengedett eltéréssel percenként 15 méter vonalat húz -, amely jóval meghaladja az emberi kéz teljesítőképességét.

az automatikus rajzasztal elsősorban a légi felvételek nyomán történő térképkészítésnél használható. /mti/

- . -

bb. 3. 57 féle karácsonyfadisz sopronból

cser/ká/gw hgy

1980. december 18.

csaknem másfél millió karácsonyfadisz, a múlt évinél jóval többet gyártottak az idén a soproni vegyipari vállalat üvegtechnikai üzemében. a tervet már novemberben teljesítették és terven felül 200 ezer diszt adtak át a kereskedelemnek.

az idén tovább növelték a választékot. összesen 57 féle disz készült, köztük több százezer kézi festéssel, a parlamenti karácsonyfára a hagyományoknak megfelelően az idén is társadalmi munkában készítették el a 250 speciális, nagy méretű diszt. ezt a munkát két szocialista brigád vállalta, ez volt az utolsó karácsonyi küldemény, amely elhagyta a vállalatot. /mti/

- . -
- 3 -

bb. 4. variálható konyhagarniturák szolnokról

end/ká/gw hgy

1980. december 18.

a karácsonyi ünnepekig éves tervén felül ezer konyhabutor garniturát gyárt és ad át a kereskedelemnek a tiszai butoripari vállalat 4-es számú szolnoki gyáregysége. az üzem a nagy fogyasztói keresletre tekintettel éves programját már december 10-én teljesítette, de az év hátralévő időszakát is felhasználja a legkeresettebb típusok gyártására. a vásárlók körében különösen népszerűek a nikoletta néven az idén forgalomba került variálható konyhaberendezések, ezért a terven felüli termelés nagyobb hányadát ezek a típusok képezik. a színes elemekből összerakható garniturák bármilyen méretű konyhákban praktikusán, jól elhelyezhetők, egyes típusai közé a hűtőgép, a gáz és villanytűzhely is beépíthető. /mti/

- . -

bb. 5. virágzik az alpesi rózsza a soproni lővérekben

cser/ká/gw hgy

1980. december 18.

a soproni hegyvidék kedvelt üdülőhelyén, a lővérekben virágzik az alpesi rózsza. a nagy méretű, fehér színű, rózsaszín mintázatu virágok karácsonyra szoktak kinyílni. a soproni alpesi, vagy havasi rózsza kertészeti változata annak a virágnak, amely koratavasszal pompázik az alpok magasabb, ezer méter körüli, vagy annál magasabb hegyein.

/mti/

- . -

- 4 -

bb.6. bács-kiskun megye mezőgazdaságának sikeres öt éve

lász/ká/zsu hgy

1980. december 18.

az ország élelmiszerellátásából egyre nagyobb részt vállaló bács-kiskun megye mezőgazdasága teljesítette ötéves termelési tervét. az előző tervidőszakhoz képest 17,6 százalékkal adtak több terméket hazai ellátásra, illetve exportra. csak sertésből évente 1,3 milliót értékesítettek a nagy- és kisüzemek. a zöldségtermelés is a várakozásnak megfelelően alakult, növekedett a termőterület, s mintegy 26 százalékkal több zöldség került a piacra, illetve a feldolgozó iparhoz az előirányozottnál. a vidék növekvő mezőgazdasági árutertermelését megalapozta, hogy öt év alatt a tervezettnél több, 10,5 milliárd forint értékű beruházás valósult meg a gazdaságokban. 4,6 milliárd forintot költöttek gépesítésre, az öntöző hálózat fejlesztésére, 2,4 milliárd forintot a szőlő-gyümölcsstermelés felújítására, új ültetvények kialakítására. 1980-ig az előirányozott 6000 hektáron telepítettek nagyüzemi szőlőket. egyre több olyan beruházás valósult meg, amely a termelés hatékonyságát segíti közvetve, illetve közvetlenül: emelkedett a kész- és félkésztermékeket előállító mezőgazdasági üzemek száma. a saját és a háztáji gazdaságokban előállított nyersanyagból 36-féle élelmiszeripari terméket gyártanak hazai ellátásra, illetve exportra.

az ötéves tervben is növekvő áruezellátást ígér bács-kiskun megye mezőgazdasága. a szerényebb mérvű beruházások mellett a meglévő termeléseszközök jobb kihasználásával bővítik a termelést. jól szolgálja ezt a törekvést a folyamatos meliorációs munka, az öntözéses gazdálkodás fejlesztése. /mti/

- . -

bb.7. elindult a bakony művek idej utolsó alkatrész szállítmánya a szovjetunióba

bév/ká/zsu hgy

1980. december 18.

utnak indította az idej utolsó gépkocsi alkatrész export szállítmányát a szovjetunióba a veszprémi bakony művek. ezzel a magyar-szovjet államközi egyezmény alapján létrejött gyártás-kooperáció 10. esztendejét zárták sikerrel. 1980-ban csaknem 2 millió gyújtáskapcsolót, gyújtáselosztót, ablaktörlőt és kürtöt szállítottak a togliauti autógyárnak. az idén először új konstrukcióban készül a gyújtáselosztó. vákumos előgyújtás szabályozóval látták el, ezáltal tökéletesítették az égést, amely kettős haszonnal jár: csökkenti a benzin felhasználást, és a környezetszennyezést is. /mti/

- . -

08.30/zsu

-5-

9.00
3P

bb.8. „aranyat csinál,, az új gép

hag/ká/zsu hgy

1980. december 18.

folyamatosan tovább fejleszti sikeres termékeinek, a különböző kábelgépeknek a gyártását a diósgyőri gépgyár. a miskolci üzemben az idén az új gépekből hét típust készítenek. ezek a berendezések a világ legjobb gépeivel is felveszik a versenyt. a magas műszaki színvonalat képviselő berendezések közül is kiemelkedik a finomhuzalgyártó gép, amely az emberi hajszálnál is vékonyabb, három századtól hat század milliméter vastagságú finom huzalokat állít elő. ezeknek az elektronikában használatos szálaknak az értéke zománczott kivitelben meghaladja az azonos súlyú aranyét. a nikkelhuzalok készítésére szolgáló új gép is világszínvonalat képvisel: másodpercenként harmincöt méter a teljesítménye. az ezen a gépen készített nikkelhuzalokat vákumtechnikában, finom gépi berendezéseknél és a vegyiparban használják. /mti/

- . -

bb.9. helyreállt a forgalom a józsef köruton

ár/mv/ig ie

1980. december 18.

csütörtökre virradó éjszaka befejezték a vízművek szakemberei a józsef körut és a baross utca kereszteződésében szerda este keletkezett vízömlés elhárítását. a hibát - amelynek következtében, illetve az alámosott sínpálya miatt szüneteltették a villamosforgalmat - a csővezeték egy tolvárának tönkrement tömitése okozta. éjjelre a szerelők elvégezték a szükséges munkálatokat, s az éjszakai villamosjáratok ezt követően már ismét végighaladhattak a nagyköruton.

csütörtök reggelre végeztek a józsef körut és a krudy gyula utca sarkánál lévő vízvezeték-csomópont sérülésének kijavításával is. éjszaka betemették az itt ásott munkagödröt, újraszfaltozták a felbontott utburkolatot, így az uttest egyik lezárt forgalmi sávját ismét megnyithatták a gépkocsik előtt. /mti/

- . -

09.40/ig

- 6 -

10³⁰
3P

bb.10. balesetek

mv/ig ie

1980. december 18.

baracska külterületén egy kanyarban luigi piscicelli, 30 éves gépkocsivezető, olasz állampolgár, csalanguidai lakos kamion tehergépkocsival az előtte haladó tehergépkocsinak ütközött, amely felborult. s vezetője, pataki lászló 33 éves gépkocsivezető, veszprémi lakos a helyszínen meghalt. a vizsgálat eddigi adatai szerint a kamion vezetője nem az utviszonyoknak megfelelő sebességgel vezetett.

tárkány külterületén nyári vazul 22 éves gépkocsivezető, tárkányi lakos tehergépkocsival nekiütközött az előtte haladó lovaskocsinak, melynek hajtója, tóth gáspár 76 éves nyugdíjas, tárkányi lakos olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy kórházba szállítás után meghalt.

alsónémedi külterületén koszó andrás 38 éves gépkocsivezető, budapesti lakos pótkocsis tehergépkocsival elütötte földtán rozália 26 éves segédmunkás budapesti lakost, aki a helyszínen meghalt.

a tiszakécskei sorompó nélküli vasuti átjáróban egy személyvonat halálra gázolta biró miklós 67 éves alkalmi munkás tiszakécskei lakost, aki - a vizsgálat eddigi adatai szerint - szabálytalanul tartózkodott a vasuti síneken. /mti/

- . -

bb.11. új kenyérgyár marcaliban

káp/ká/ig ie

1980. december 18.

marcaliban megkezdte működését a somogy megyei sütőipari vállalat új kenyérgyára. a harmincmillió forintos beruházással épített üzem automata vonalain két műszakban husz tonna kenyeret, péksüteményt és finomsüteményt állítanak elő. A város környékének ellátása mellett a nyári szezonban a balaton déli part üdülőhelyeire is szállít sütőipari termékeket. /mti/

- . -

11.00/ig

- 7 -

12³⁰
3P

Az új kenyérgyár

bb.12. kukoricából olaj - megkezdtek a próbatermelést az ikr kukoricacsírálató üzemében

ber/ká/ig ie 1980. december 18.

csütörtökön megkezdte a próbatermelést a bábolnai iparszerű kukoricatermelő közös vállalat, az ikr új bábolnai üzeme, a kukoricacsírálató, a kivont csirából étkezési olaj készül. a kukoricaolaj keresett a világpiacra, az olívaolajat követően a legértékesebb, mért koleszterintartalma alacsony, élettani hatása pedig magas. a csira kivonása után a kukorica változatlanul értékes takarmány marad, illetve számos ipari célra is hasznosítható.

az ikr - a bábolnai üzem tapasztalatai alapján - a következő öt éves tervidőszakban több hasonló csírátlantót kíván taggazdaságaiban építeni. /mti/

- . -

bb.13. utnak indult a bakonyból a parlamenti fenyőfa

feh/ká/ig ie 1980. december 18.

a bakony közepéből, pálihálásról csütörtökön elszállították a parlamenti üttörő ünnepség fenyőfáját. 80 éves lucfenyőt hein páli motorfűrészkes fakitermelő, a veszprémi erdőgazdaság dolgozója döntötte ki és a veszprém megyei állami építőipari vállalat darujával emelték rá a különleges szállító járműre.

a fenyőt dróthálással körülfogva, fokozott közlekedésbiztonsági kísérettel indították utnak a fővárosba. /mti/

- . -

bb.14. tanácskozás a szövetkezetek vagyonszámelméről

lér/ká/ig ie 1980. december 18.

a vas megyében gazdálkodó hatvan termelőszövetkezet, két szakszövetkezet és hét közös vállalat közös vagyona a mostani tervidőszakban az előzőhöz viszonyítva 26.6 százalékkal nőtt, s eléri a hétmilliárd forintot, ezt a nagy értéket általában felelősséggel kezelik - állapították meg többek között csütörtökön szombat-helyen a mezőgazdasági termelőszövetkezetek vas megyei szövetségének küldött közgyűlésén, amelyen a szövetkezeti tulajdonvédelem helyzetét és feladatait vitatták meg.

/folyt. köv./
12.20/ig

- 8 -

13²⁰
3P

bb.14. / tanácskozás .... 1. folyt./ig

a vagyonszámelméről a fejlődését elősegítette, hogy a szövetkezetek 95 százalékában működik belső ellenőr, és szervezetesebb a vagyonszámelméről, az ellenőrző bizottságok munkája, nem mindegyik ilyen megnyugtató azonban a helyzet. sok a javítanivaló a bizonyítási fegyverek terén.

az ellenőrzésben hiányosságok tapasztalhatók, a vezetők néha elnéző magatartást tanúsítanak, a felelősségrevonás nem áll arányban a bekövetkezett kárral mértékével.

a küldöttközgyűlésen ajánlották a nagyobb szövetkezeteknek, hogy hozzanak létre rendszert munkakörök, fordítsanak nagyobb gondot a gépek, termelőberendezések, anyagok zárt tárolásához szükséges feltételek megteremtésére, szigorítsák a bizonyítási rendet és a pénzügyi fegyvert. /mti/

- . -

bb.15. emlékezés sergio failonira

t/me/jk/ig ie 1980. december 18.

a magyar zenei élet képviselői csütörtökön kegyelettel és tisztelettel emlékeztek sergio failonira, a világhírű olasz karmesterre, a magyar állami operaház egykori dirigensére, születésének 90. évfordulója alkalmából, a mező imre uti temetőben, a művész sírjánál mihály andrás, a magyar állami operaház igazgatója méltatta sergio failoni művészetét, amellyel 1928-tól haláláig a magyar zenekultúrát gazdagította, ezután az operaház tagjai nevében megkoszorúzták a művész sírját. borbély andrás, az operaház zenekarának titkára a budapesti filharmonikusok, jámbor lászló, az operaház örökös tagja a magánénekesek nevében koszorúzott, a család tagjai is elhelyezték a megemlékezés virágait a síron. /mti/

- . -

13.30/zsu

13²⁰
3P

1. köv. /
12.20/ig
11
28

bb.16. időjárásjelentés

ig ál

1980. december 18.

a meteorológiai intézet jelenti 1980. december 18-án,
12 órakor:

csapadékos idő

az atlanti óceán fölött ciklonok örvénylenek, ezek hatá-
sára nyugat - és észak-aurópában csapadékos az időjárás, eny-
hőbb léghullámok okoznak franciaországban, a brit szigeteken,
valamint a benelux államok vidékén és sakdináv félsziget déli
részén esőket, záporokat, ugyanakkor a balti tenger környékén
és a szovjetunió európai területének északi felén kiterjedt hava-
zások, hófúvások alakultak ki. kontinensünk középső és délkeleti
része fölött magasnyomású légköri képződmény helyezkedik el, így
ott párák, ködös az idő, és csupán néhány helyen fordul elő gyen-
ge havazás, hószállingózás.

házánkban szerdán változóan felhős, párás, főként a kele-
ti, és déli országrészben helyenként tartósan ködös idő volt, az
országban többfelé 1-7 órán át sütött a nap, napközben csapadé-
kot sehol sem jelentettek, a változó irányú szél mérsékelt
maradt, a hőmérséklet csúcserőke általában 1 és 6 fok között
alakult, ha hajnalra plusz 1, mínusz 6 fokig hűlt le a levegő,
sokfelé keletkezett köd, helyenként ködszitalással, délelőtt
folytatódott a sokfelé párás, ködös idő, néhány helyről gyenge
havazást, hószállingózást jelentettek, a dunántúlon helyenként
megélnkült a déli szél, a hőmérséklet 11 órakor mínusz 4, plusz
2 fok között váltakozott az országban.

budapesten szerdán a hőmérséklet napi középértéke 2,6
fok volt, ez 1,9 fokkal magasabb, mint a százéves átlag, ma
12 órakor budapesten a hőmérséklet mínusz 1 fok volt, a tenger-
szintre átszámított légnyomás 1018 mbár, erősen süllyed.

várható időjárás péntek estig:

erősen felhős, ill. borult idő sokfelé csapadékkal.
eleinte havazás, hószállingózás, majd egyre több helyen havas-
eső, eső, pénteken már kevesebb helyen köd, megélnkült, főként
a dunántúlon helyenként megerősödő déli szél, a legalacsonyabb
éjszakai hőmérséklet általában plusz 1, mínusz 4 fok között,
északkeleten mínusz 5 fok körül, a várható legmagasabb nappali
hőmérséklet pénteken általában 5, a ködös helyeken 0 fok körül.

/folyt. köv./
13.40/ig

14.30
BP

15.
BP

- 10 -

bb.16. /időjárás ... 1. folyt./ig

távolabbi kilátások szombattól-keddig:

eleinte erősen felhős idő, sokfelé esővel, majd fel-
szakadozik a felhőzet, a hőmérséklet az időszak második felé-
ben kissé csökken, legalacsonyabb hajnali hőmérséklet eleinte
mínusz 1, plusz 4, később mínusz 4, plusz 1 fok között, legmaga-
sabb nappali hőmérséklet eleinte plusz 4, plusz 8, majd plusz
1, plusz 5 fok között, jelentős mennyiségű /legalább 5 mm/ csa-
padék az ország területének 80 százalékán várható.

a duna vízállása budapestnél: 296 cm, hőmérséklete 2.8
fok. /mti/

- . -

bb.17. kiállítás a bűnről

is/zsu ál

1980. december 18.

csütörtökön Ladvánszky károly rendőrvézerőrnagy, miniszter-
helyettes garázdaságtól az emberölésig címmel kiállítást nyitott
meg a belügyminisztérium népköztársaság uti bemutatótermében.

a tablók és fotók az elmúlt évek legsúlyosabb bűncselekmé-
nyeiről szólnak, házánkban a törvénytörések tíz százalékát
a garázda, erőszakos bűncselekmények teszik ki, ezek oka het-
venöt százalékban az alkohol, további előidézője pedig a csavar-
gó életmód, a közveszélyes munkakerülés és a rendezetlen csalá-
di élet, bár emelkedett a súlyos bűncselekmények száma, a növe-
kedés mégsem számszerűségében, hanem az elkövetés brutálitása
miatt veszélyes.

a kiállítás rendezői, hűen a címhez, a kisebb súlyú verekedé-
sektől, a garázdaságon és a megrontáson át a rablásig, ember-
ölésig bemutatják a bűnözés útját, bemutatják a közvéleményün-
ket hónapokon át élénken foglalkoztató rendőrgyilkosságot és a
papgyilkosságot, ezeknek a kiemelt társadalmi veszélyességű bűn-
ügyeknek a felderítési eredményessége nemzetközi összehasonlí-
tásban is jó, 1979-ben például valamennyi szándékos emberölés
tettesét felderítették.

e bűnesetek tanulságai arra figyelmeztetnek - mondotta
megnyitó beszédében a miniszterhelyettes -, hogy az emberi élet
és a testi épség biztonsága érdekében további tervszerű és át-
gondolt intézkedésekkel olyan helyzetet kell teremteni, amely
egyre jobban megfelel a szocialista jogrendnek, hazánk poli-
tikai, társadalmi fejlődésének.

a március közepéig nyitva tartó kiállítást csak tizennégy
éven felüliek látogathatják./mti/

13.55/zsu

14.55
BP

15.10
BP

-11-

bb.18. a pest megyei kishajózási vállalat közli

se/zsu ál

1980. december 18.

hogyan ercsi - szigetujfalu között a személy- és teherforgalom megindult./mti/

-. -

bb.19. abelföldi főszerkesztőség hireinek jegyzéke 1980. december 18-án 14.00 óráig

ál... ig

1980. december 18.

1. bubiv butorok a fórum szállóban
2. csillagászati távcső 11. sz. jav./
3. 57 féle karácsonyfadisz sopronból
4. variálható konyhagarnitúrák
5. virágzik az alpesi rózsa
6. bács-kiskun megye mezőgazdaságának sikeres öt éve
7. elindult a bakony művek idej utolsó szállítmánya
8. „aranyat csinál,, az új gép
9. helyreállt a forgalom a józsef köruton
10. balesetek 14. sz. jav./
11. új kenyérgyár marcaliban 12. sz. jav./
12. kukoricából olaj 13. sz. jav./
13. utnak indult a parlamenti fenyőfa
14. tanácskozás a szövetkezetek vagyónvédelméről
15. emlékezés sergio failonira 15. sz. jav./
16. időjárás
17. kiállítás a bűnről
18. a pest megyei kishajózási vállalat
19. hírjegyzék

/mti/

-. -

bb.20. háromszáz millió forint műemlékvédelemre

kremser/ká/zsu ál

1980. december 18.

vas megye tanácsa a hatodik ötéves terv során több mint 300 millió forintot fordít a műemléképületek felújítására, megóvására, környezetük rendbentartására - jelentették be a megyei tanács és az országos műemléki felügyelőség csütörtöki tervezett tárgyalásán.

/folyt.köv./

14.00/zsu

-12-

15⁰⁰
3P

11¹⁰
3P

bb.20./háromszáz ... folyt./zsu

mint elhangzott: a műemlékek védelme az elmúlt években is tervszerű volt vas megyében, ennek köszönhető egyebek között a sárvári nádasy vár felújítása, és a körmendi kastély rekonstrukciója.

a tervezgetett tárgyaláson megállapodás született a következő öt év teendőiről. eszerint kőszegen befejezik a városközpont műemlékeinek helyreállítását, folytatják a jurisics tér rendezését, körmenden a batthyány kastély belső restaurálását, szentgotthárdon helyreállítják a katolikus templom freskóit, a volt cisztercita kolostor jelenleg használaton kívüli helyiségeiből művelődési otthont alakítanak ki, jákon felújítják a híres román kori templom tetőzetét. a megyeszékhelyen folytatják a védett városközpont rekonstrukcióját, a romkert további feltárását. a felújítás után a volt ferences kolostorba költözik a megyei levéltár.

nagy figyelmet szentelnek a vas megyei kastélyok hasznosítására, a megye 49 kastélyából ugyanis 45 műemlék. többek között állagvédelemre kerül sor a vasszécsényi ó-eberegényi kastélyban, s felújítják, illetve hasznosítják a jánosházi erdődy, a csákánydoroszlói batthyány, a vasesgerszegi marósovsky, a sítkei felsőbüki kastélyt, valamint a nemeskoltai vidos-kuriát. az omf és a megyei tanács továbbra is szorgalmazza a népi műemlékek megmentését, bővítik a vasi múzeumfalut./mti/

-. -

bb.21. csempészt ítélték el győrről

cser/ká/zsu ál

1980. december 18.

négyszáznyolcvan kvarcórát találtak a vámőrök 1980. szeptember 30-án a soproni közúti határátkelő helyen radomir dacic 26 éves jugoszláv állampolgár gépkocsijában, a csempész felett csütörtökön ítélték a győri megyei bíróság.

dacic védekezésében a szokásos mesét adta elő: nem tudja hogyan kerülhetett kocsijába a 600 ezer forint értékű csempészholmi. hozzátette, a kocsit időnként kölcsön adta ismerőseinek, elképzelhető, hogy ők rejtették el benne a nagytömegű kvarcórát.

a győri megyei bíróság ezt a védekezést nem fogadta el, a kocsiban házilagos módon kiképzett üregben rejtették el a kvarcórát, lehetetlen, hogy ez a tulajdonos tudta nélkül megtörténhetett volna. a jogerős bírósági ítélet: a gépkocsi és a csempészáru elkobozása, továbbá 36 ezer forint pénzbüntetés. radomir dacicot a magyar népköztársaság területéről kiutasították./mti/

-. -

14.25/zsu

-13-

11³⁰
3P

bb. 22. mongol pártmunkás küldöttség

ve/zsu ál

1980. december 18.

az mszmp kb meghívására a mongol népi forradalmi párt pártmunkás-küldöttsége c. gurbadam, az mnfp központi bizottságának tagja, a kb osztályvezetője vezetésével december 11-18. között Magyarországon tartózkodott. a küldöttség a könnyű- és élelmiszeripar pártirányításának tapasztalatait tanulmányozta.

havasi ferenc, az mszmp pb tagja, a kb titkára fogadta a küldöttséget. a delegáció tárgyalásokat folytatott a kb gazdaságpolitikai osztályán, a könnyűipari minisztériumban, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztériumban és látogatást tett több mezőgazdasági, könnyű- és élelmiszerüzemben. /mti/

-.-

bb. 23. kgst-egyettműködés a divatban

t/os/ve/pp/gw ál

1980. december 18.

hatvanöt 1982-es modell - ebből tíz kifejezetten a közép-korú nők számára. a magyar divatintézet szerdán bemutatta a hazai ruházati ipar képviselőinek a kgst öltözködéskultúrával foglalkozó munkabizottsága ideai tanácskozására készített kollekcióját.

vámos magda az mdi divatterjesztési főosztályának vezetője elmondotta: az utóbbi esztendőben egyre szorosabbá vált a kgst-országok divatintézeteinek együttműködése. a divat-koordináció, a rendszeres információcsere, a főbb divatirányzatok, a divatszínék, vonalak és formák egyeztetése jól szolgálja a tagországok öltözködéskultúrájának fejlesztését, segíti a ruházati ipar gyorsabb felzárkózását a legújabb divatigényekhez. az öltözködéskultúrával foglalkozó állandó bizottság munkájának kedvező hatása a piaci kapcsolatok bővülésében, az egyes országok ruházati választékának gazdagodásában is megmutatkozik.

a magyar divatintézet 1982-es, négy évszakra ajánlott modelljét a sportos elegancia, a mértéktartó klasszikus szabásvonalak és színek jellemzik. a munkabizottság legutóbbi, prágában megtartott tanácskozásán sikert arattak az egyeztetett program alapján a női középkorosztálynak külön tervezett divatos modellek, amelyek főképpen a klasszikus, városi stílust képviselték, egymással jól kombinálható kabátokkal, kosztümökkel és egybeszabott ruhákkal. jövőre a kgst-országok divatintézetei a gyermekruházati választék bővítésére az e korosztálynak szánt modellek tervezését jelölték meg közös célfeladatként. /mti/

15.09;/gw

15^{SE}
3P

- 14 -

bb. 24. a munkaerőgazdálkodásról tárgyalt a békés megyei ne

bty/ká/gw ál

1980. december 18.

békés megyei üzemei a termelési feladatokat általában csökkent létszámmal oldják meg, figyelemreméltó eredményeket értek el a belső munkaerőtartalékok feltárásában állapította meg az a vizsgálat, amelyet a békés megyei népi ellenőrzési bizottság folytatott a vállalati munkaerőgazdálkodásról; s amelyet a csütörtöki ülésén vitatott meg. a vizsgálatban hat minisztériumi vállalatot, két ipari szövetkezetet és két mezőgazdasági termelőszövetkezetet vontak be. a felmérésből azonban az is kiderül, hogy a termékszerkezet váltása, korszerűsítése nem járt kellő létszámmegtakarítással, a bérezési rendszerek nem elég hatásosan ösztönözik a minőségi munkára. ahol ilyen ösztönzés van, ott a fizikai állományú dolgozóknak kifizetett bérnek csak kis részét fordítják a minőség közvetlen ösztönzésére. az újításokból eredő munkaidő és létszám megtakarítás szerény.

a vizsgálat megállapította, hogy egyes vállalatoknál az idő, illetve a teljesítménybérben foglalkoztatott fizikai dolgozók aránya kedvezően alakult. így például az orosházi üvegyárban 1978-hoz viszonyítva 300-al csökkent az időbérben foglalkoztatottak száma. ugyancsak eredményes az ezirányú törekvés a gyulai huskombinátban, a szarvasi vas-fémipari szövetkezetben, továbbá a füzesgyarmati vörös csillag termelőszövetkezetben. a békéscsabai kötöttárugyárban viszont az időbérben foglalkoztatottak száma növekedett.

a vizsgálat alapján határozati javaslatot fogadott el és továbbított a vállalatokhoz a megyei népi ellenőrzési bizottság. ebben valamennyi, a vizsgálatba bevont vállalat és szövetkezet vezetője számára megfogalmazták a legközvetlenebb temivalókat. /mti/

bb. 25. építőipari automatizálási szeminárium keszthelyen

tó/a/ká/gw ál

1980. december 18.

megvalósultak az építő-és építőanyagiparban a termelékenységet növelő, kevesebb élmunkát kívánó, valamint a termékek minőségét javító automatizálási célkitűzések. korszerű technológiákat alakítottak ki és vezettek be a téglá-és cserépiparban, a mészüzemekben és cementgyártásban, az üveg-, kerámia- és betongyárakban - állapította meg csütörtökön keszthelyen megnyitott országos építő-és építőanyagipari automatizálási szemináriumon.

/folyt. köv./
15.44/gw

16.85

17.9

- 15 -

bb. 25. /épitőipari....folyt./gw

az építő-és építőanyagipari termelés automatizálását koordináló bizottság, az építő- és építőanyagipari kutatásokkal, fejlesztésekkel foglalkozó intézmények és tudományos egyesületek, termelőüzemek és kivitelezők képviselői az utóbbi 15 esztendő munkáját értékelve megállapították, hogy a megvalósult automatizálások jól szolgálják az alapanyagtermelést, az építési anyagok gyártását, feldolgozását és a szállítást.

az elmúlt másfél évtized tapasztalatai alapján dolgoznak a cement-, az üveg-, a durva- és a finomkerámiaipar munkafolyamatainak további automatizálásán. /mti/

bb. 26. gyermekopera bemutatója szegeden

dén/káögw ál

1980. december 18.

a szegedi bartók művelődési központ kisopera együttese csütörtökön az intézmény nagytermében bemutatta a vásottfalva című gyermekoperát. a szegedi tanárképző főiskola ének-zene tanszékének jelenlegi és már végzett hallgatóiból álló együttes a karácsonyi ünnepek és az iskolai téli szünet alatt többször előadja a művet a gyermekek szórakoztatására.

a kottára és az orosz nyelvű szövegkönyvre bárdi sándor, a kisopera együttes művészeti vezetője bukkant rá egy zenei antikváriumban. a füzetben olvasható bojko felirat valószínűleg a zeneszerző nevét jelzi. az orosz nyelvű szöveget a szegedi tanárképző főiskola orosz tanszékének közreműködésével fordították magyarra. /mti/

bb. 27. kitüntetés

jk/gw ál

1980. december 18.

az elnöki tanács bognár ferencnek, a szot nemzetközi kapcsolatok osztálya helyettes vezetőjének eredményes munkája elismerésül, nyugállományba vonulása alkalmából a munka érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta. a kitüntetést timmer józsef a szot titkára csütörtökön adta át. /mti/

bb. 28. emlékérem

t/me/jk/gw ál

1980. december 18.

a magyar pedagógiai társaság arany emlékérmét ebben az évben dr. somos lajos nyugalmazott főiskolai tanárnak ítelték oda, kiemelkedő jelentőségű neveléstudományi munkássága elismeréseként. a kitüntetést az elnökség csütörtöki ünnepi ülésén adták át. /mti/

16.04/gw

16.45

17.

- 16 -

bb. 29. elhunyt katona jános

bty/st/gw ál

1980. december 18.

katona jános, a szocialista hazáért érdemrend és a szovjet hárci érdemekért érdemérem tulajdonosa 85 éves korában elhunyt. temetése december 20-án, szombaton 14 órakor lesz a mezőkovácsházi újtemetőben.

az mszmp mezőkovácsházi járási bizottsága

/mti/

bb. 30. onódi béla kiállítása a nemzeti galériában

i/is/ve/gw ál

1980. december 18.

a magyar nemzeti galériában csütörtökön nyitotta meg dr. bodnár éva, az új magyar képtár osztályvezetője onódi béla festőművész kiállítását.

a századunkkal egyidős mester fél évszázada él és alkot szentendrén. budapesti főiskolai majd nagybányai, amerikai és párizsi tanulóévek után telepedett le a dunakanyarban. tagja lett az 1927-ben alakult szentendrei festők társaságának, s egyik alapítója a szentendrei művésztelepnek. 1920. óta állít ki rendszeresen; ezuttal 100 festményét mutatja be.

művei a szentendrei domb-és hegyvidék, az erdők, a vizek, a város keskeny utcáinak, egymásba nőző háztetőinek ezernyi arcát, otthonának megannyi meghitt szépségét őrzik.

onódi béla tárlata február elejéig tekinthető meg. /mti/

bb. 31. sok az influenzás megbetegedés -

az egészségügyi minisztérium közleménye

k/ár/ve/gw hgy

1980. december 18.

december közepén országszerte emelkedett az influenzás megbetegedések száma. az egészségügyi minisztériumhoz érkezett jelentések egy hét alatt 66 ezer új vírusos fertőzésről számoltak be. ezzel a november vége óta észlelt esetek száma 116 ezerre emelkedett. szövödményt, főleg hörghurutot eddig a betegek 2 százalékánál észleltek, táppénzes állományba került a betegek egyötöd része, de haláleset nem volt.

/folyt.köv./
16.40/gw

- 17 -

480

17.10

17.10

bb. 31. /sok az influenzás... folyt./gw

a megbetegedések több mint fele a 14 évnél fiatalabbak között fordult elő, ennek következtében emelkedett az iskolai óvodai és bölcsődei hiányzások aránya, így például a somogy megyei marcaliban, az általános iskolai tanulók csaknem fele maradt otthon, másutt a hiányzások aránya 10-30 százalék között változott, a víruslaboratóriumokban tovább folytatják a vizsgálatot.

kórházi látogatási tilalmat rendeltek el - a fertőzés veszélyének csökkentésére - baranya megyében a megyei kórház szülészeti osztályán és a pécsi orvostudományi egyetem szülészeti klinikáján, borsod megyében a sárospataki szülőotthonban; fejér megye valamennyi szülészeti, csecsemő- és gyermekosztályán; somogy megyében a siófoki kórház kivételével valamennyi gyógyintézet minden osztályán és zala megyében ugyancsak minden kórházban. /mti/

bb. 32. berki viola festőművész kiállítása sopronban

mzs/ká/gw ál

1980. december 18.

berki viola munkácsy-dijas festőművész kiállítása nyílt meg csütörtökön a soproni festőteremben. a művész az utóbbi évek termését, a nemzeti galéria, több vidéki muzeum és magángyűjtők tulajdonában lévő alkotásait tárja a közönség elé. a tárlaton összesen 20 nagyméretű olajfestmény és 25 grafika látható az olajképek témáit főként a magyar történelemből meríti, míg a színes tusrajzok elsősorban irodalmi illusztrációk: aranyversek, balladák és széphistóriák rajzos megfogalmazásai. /mti/

bb. 33. karácsonyi muzsika kaposvárrott

káp/káo/gw ál

1980. december 18.

csütörtökön kaposvárrott, a munkácsy mihály gimnázium aulájában karácsonyi muzsika címmel hangversenyt rendeztek. a megveszék helytíz ének-és zenekara, köztük a kaposvári szimfonikus zenekar, a hámán kató általános iskola énekkara, a tanítóképző főiskola női kara, a kaposvári klarinétos kvartett, valamint a kaposvári vikár béla vegyeskar adott műsort. közreműködött stettner ottó a kaposvári csiky gergely színház művésze, aki ady endre és józsef attila költeményeket adott elő. /mti/

17.17/gw

- 18 -

bb. 34. együttműködési megállapodást írt alá a hungarotex és a pamutnyomóipari vállalat

1/os/ve/gw hgy

1980. december 18.

a hungarotex külkereskedelmi vállalat és a pamutnyomóipari vállalat csütörtökön együttműködési megállapodást írt alá. a csökkenő fonodai és szövődei kapacitások ellensúlyozására, a nem rubel elszámolású pamutszövet-export szintentartása érdekében a vállalatok gyors, célratoró és merőben új megoldásra vállalkoztak. a szerződés alapján ugyanis a felek közös anyagi eszközökből nyersanyagot vásárolnak, amit a távol-keleti fejlődő országokban dolgoztatnak fel, majd a nyersszövetet belföldön a pamutnyomóipari vállalat üzemében nyomják és készítik ki. a méterárut, majd az ebből készült konfekcionált termékeket a két vállalat korábban megkötött társasági együttműködési szerződése keretében exportálják. az üzlet kockázatát a vállalatok természetesen közösen vállalják és egyenlő arányban osztóznak a nyereségen is. /mti/

bb. 35. felhasználható : 19,30 órától!

a moszkvai kamarazenekar hangversenye szekszárdon

blb/ká/gw ál

1980. december 18.

szekszárdon adott hangversenyt csütörtökön a moszkvai filharmónia hazánkban vendégszereplő kamarazenekara. a babits mihály megyei művelődési központ színháztermében rendezett hangversenyen a zenekar haydn, szostakovics és mozart műveket szólaltatott meg, igor bezrodnij vezényletével. /mti/

bb. 36. kitüntetés az ndk nagykövetségén

k/jf/ve/gw hgy

1980. december 18.

csütörtökön az ndk budapesti nagykövetségén kitüntették a német demokratikus köztársaságba irányuló élelmiszer exportban kitünt magyar gazdaságok és vállalatok legjobb dolgozóit és brigádjait. az ünnepségen rudolf rossmeisl, az ndk budapesti nagykövete öt „szocialista munka aktivistája”, kitüntetést és egy népek barátságáért jelvényt adott át, nyolc szocialista brigád pedig kitüntető oklevelet kapott. /mti/

17.29/gw

- 19 -

bb. 37. a karácsonyi halvásárra - pontyszállítmányok százhalombattáról

kru/ve/st/gw hgy

1980. december 18.

megérkeztek budapestre az első halszállítványok a százhalombattai temperált halszáporító gazdaság tárolójából. a hétfőn kezdődő karácsonyi halvásárra, az idén csaknem kétszer annyi halat - összesen 260 tonnát - tárolnak százhalombattán mint tavaly. az állami gazdaságoktól, szövetkezetektől átvett pontyokat hetekig a százhalombattai medencékben tartották, az ünnepekre innen szállítják majd a piacra kerülő hal 40 százalékát, napon-ta 40-50 tonna halat szállítanak százhalombattáról budapestre, 25 tonnát pedig a szilveszteri halvásárra tartalékolnak. /mti/

bb. 38. john kendrick a magyar pen clubban

ve/gw hgy

1980. december 18.

csütörtökön john kendrick amerikai költő, drámaíró, rendező és színész költői felolvasó estét tartott a magyar pen clubban. versei magyarul gergely ágnes fordításában hangzottak el. /mti/

bb. 39. befejeződött a drámaírók nemzetközi tanácskozása

t/ár/jk/gw hgy

1980. december 18.

csütörtökön a fészek-klubban befejeződött a nemzetközi színházi intézet „a drámaíró és a színházi alkotás”, címmel rendezett kétnapos kollokviuma. az unesco keretében működő intézet magyar központja által szervezett tanácskozáson 15 európai országból, valamint az egyesült államokból vettek részt színházi szerzők és színházi szakemberek, hogy az alkotókat foglalkoztató időszakos művészi kérdéseket megvitassák. világszerte ismert drámaírók is érkeztek budapestre, így többek között alekszej arbuzov a szovjetunióból, mihaíl velicskov bulgáriából, jaroszlav abromov és jerzy sito lengyelországból, valamint az angol arnold wesker.

a kortárs dráma képviselői a kollokviumon beszámoltak arról, hogy milyen szakmai-elméleti problémákkal kerülnek szembe műveik színrevitele során. miként székely györgy, a nemzetközi színházi intézet magyar tagozatának elnöke elmondotta, a résztvevők rámutattak: a színházművészet számos modern törekvése a drámaírókat nyugtalanító jelenségeket is felszínre hozott. az előadások megvalósítói gyakran éppen a szerzőt tekintik legkevésbé társalkotójuknak, s a művészi szándékok, elképzelések esetleges különbözősége ellentétekhez vezethet, a darab gondolati tartalmát gyengítheti.

/folyt.köv./
18.19/gw

- 20 -

bb. 39. /befejeződött...folyt./gw

a tanácskozáson állásfoglalást fogadtak el, amely annak veszélyére figyelmeztet, ha az eredeti alkotástól idegen, a mondanivalót torzító formában kerülnek a közönség elé a színművek, s hangsúlyozza: a szerző és a szöveg ujraterejtőinek szuverén, ám harmonikus egy-ségben megvalósuló művészi munkája teremthet igazi értékeket.

több európai ország drámairodalmának képviselője elmondta, hogy az utóbbi években mind kedvezőbb lehetőséget nyújt a televízió a kortárs művek széles körű megismertetésére, javult a tv-adaptációk színvonala is.

szó esett a kollokviumon az ujonnan születő értékek kölcsönös cseréjét elősegítő kezdeményezésekről is, hiszen a nemzetközi színházi intézet egyik fontos célja, hogy a kevésbé ismert nyelveken íródott művek legjelentősebbjei más országok közönségéhez is eljussanak. ebben jelentős szerepet vállal az intézet magyar központja, amely évente 15 darabot fordít le kisebb nemzetek terméséből angolra, illetve franciára, s azok szövegkönyveit a világ számos pontjára elküldi. a figyelemfelkeltő „választékban”, mindig több új magyar dráma is helyet kap. e munka a tapasztalatok szerint visszhangra talált, ugyanis - miként a tanácskozáson elhangzott - több, így megismertetett művek már bemutattak különböző európai országokban. /mti/

bb. 40. időjárásjelentés

ve/gw hgy

1980. december 18.

a meteorológiai intézet jelenti december 18.-án, 18 órakor:

csapadékos idő

tulnyomóan borult, párás, helyenként ködös idő várható. sokfelé lesz havazás, majd egyre több helyen havas eső, eső valószínű. a déli szél megélénkül, a dunántúlon helyenként megerősödik. várható legmagasabb nappali hőmérséklet általában plusz 5 fok körül, a ködös helyeken 0 fok körül várható. /mti/

18.27/gw

- 21 -

18.25

19.

☺

18.20

19.

☺

bb. 41. magyar-kubai barátsági gyűlés turán

bam/jk/gw hgy

1980. december 18.

magyar-kubai barátsági gyűlést tartottak csütörtökön a pest megyei tura művelődési házában a két ország közötti diplomáciai kapcsolatok felvételének 20. évfordulója alkalmából. a gyűlésen jelen voltak a helybeli magyar-kubai barátság termelőszövetkezet dolgozói, pest megyei és a gödöllői járás párt-, állami és társadalmi szervezeteinek vezetői. megjelent és köszöntötte a résztvevőket José Antonio Tabares del Real, a kubai köztársaság budapesti nagykövete.

Lévai Ferenc, a termelőszövetkezet elnöke nyitotta meg az ünnepi gyűlést, azután Harmati Sándor, a magyar szolidaritási bizottság elnöke mondott beszédet. méltatta hazánk és a testvéri kubai nép között kialakult sokirányú együttműködést, a 20 esztendővel ezelőtt létrejött diplomáciai kapcsolatfelvétel történelemformáló előzményeit. mint mondta: husz esztendő tapasztalatai bizonyítják, hogy a magyar népköztársaság és kuba állami-közi kapcsolatai egyenletesen és zavartalanul fejlődnek, s ez számos közéleti, kulturális és tudományos, valamint gazdasági együttműködésben fejeződik ki. Harmati Sándor szólott a kubai kommunista párt december 17-én kezdődött 11. kongresszusának jelentőségéről, arról a figyelemről, amely a küldöttek munkája iránt világszerte megnyilvánul.

José Antonio Tabares del Real nagykövet köszönetet mondott a kubai népről elhangzott elismerő szavakért, s hangoztatta: különös jelentősége van annak, hogy az évfordulóról a magyar-kubai barátság nevet viselő termelőszövetkezet közösségével együtt emlékezhetnek meg. emlékeztetett a magyar-kubai kapcsolatok országa életében betöltött szerepére, s elismeréssel szólott a magyar dolgozók, a magyar gazdaság sikereiről. /mti/

18.57/gw

1980

21.

- . -
- 22 -

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.008/k

Belföldi hírek

parlament

bkk 1. havasi ferenc beszéde

ma um pr

1980. december 18.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk havasi ferencnek, az mszmp politikai bizottsága tagjának, a központi bizottság titkárának az országgyűlés második napján, eszterházi elhangzó beszédét.

a beszéd szigorúan embargós, csak jelzésre használható

fel!

x x x

/folyt.köv./

- 1 -

parlament

bkk 1. /havasi ferenc...1.folyt./um

az mszmp központi bizottsága már a vi. ötéves terv előkészítésének időszakában is nagy jelentőséget tulajdonított annak, hogy elemezzük és megfelelően figyelembe vegyük a nemzetközi feltételeket és a terv társadalompolitikai hatását. erre van szükség most is, amikor a tisztelt országgyűlés a tervtörvény elfogadásáról dönt. mindazzal, amit erről faluvégi elvtárs előadói beszédében elmondott, egyet-értek.

a világ napjainkban feszültségektől, konfliktusoktól terhes és nem szükölködik váratlan fordulatokban sem. nehéz az események alakulását olykor akár csak hetekre, hónapokra is előre látni, még nehezebb évekre előre megbízhatóan prognosztizálni. a nemzetközi helyzet alakulására elsősorban az a harc van hatással, amelyet az enyhülés és a feszültség erői vívnak. ebben tartós meghatározó tényező - és ez egyben az enyhülés objektív alapja is - a nemzetközi erőegyensúly. azok a hidegháborus imperialista körök, amelyeknek a feszültség szitása kedvez, ezt az egyensúlyi állapotot szeretnék megbontani és a maguk javára változtatni. az alkotó munkához, a szocializmus építéséhez, békére van szükség. a béke, az enyhülés az egész emberiség létérdeke. a mi feladatunk is, hogy a fegyverkezési hajszá megfékezésén, az enyhülési folyamat útjában álló akadályok leküzdésén munkál-

/folyt.köv./

- 2 -

parlament

bkk 1. /havasi ferenc ...2.folyt./um

kodjunk. meggyőződésünk és szilárd elvi álláspontunk, hogy a vitás nemzetközi kérdések politikai eszközökkel, tárgyalások útján rendezhetők.

a politika és a gazdaság szoros kölcsönhatása és ebben a politika meghatározó szerepe az utóbbi években a nemzetközi küzdőtéren is fokozottan érvényesül. a nemzetközi gazdasági kapcsolatok fejlesztését nehezíti a hidegháborus évekre emlékeztető embargópolitika, valamint az is, hogy állami és kormányzati szinteken intézményesítik a diszkriminációt, a protekcionizmust. a fegyverkezési verseny, amely mind veszélyesebb jellegűt ölt, óriási erőforrásokat köt le, bizalmatlanságot, ellenségeskedést szül, s növeli a világban meglévő gazdasági és szociális gondokat. ezzel a politikával szemben a szocialista országok eltökélt szándéka, hogy továbbra is hozzájáruljanak a nemzetközi légkör egészségesebbé tételéhez, a béke megszilárdításához, az enyhülési politika folytatásához, a nemzetközi együttműködés fejlesztéséhez és minden konfliktus tárgyalások útján történő megoldásához. ebben a szellemben foglaltak állást a varsói szerződés tagállamainak vezetői legutóbbi moszkvai találkozásukon is. a leszerelés, a fegyverzet alacsonyabb szintjén megvalósuló egyenlő biztonság, az enyhülés elősegíti a népek közeledését, a

/folyt.köv./

- 3 -

a

parlament

bkk 1. /havasi ferenc...3.folyt./um

gazdasági kapcsolatok elmélyítését, segít urrá lenni olyan globális problémákon, mint amilyen az energia- és élelmi-szerhiány, a természeti erőforrások ésszerű hasznosítása, az emberi környezet védelme.

a magyar népköztársaság a bonyolultabb nemzetközi helyzetben is követi az elmúlt évtizedekben kialakított, elvi alapokon álló, a gyakorlatban bevált külpolitikai irányvonalt, szorosabbra fűzzük kapcsolatainkat a varsói szerződés országaival, lehetőségeinkhez mérten fejlesztjük védelmi erőinket. ugyanakkor következetesen küzdünk az enyhülési folyamat eredményeinek megőrzéséért, s a mainál kedvezőbb nemzetközi légkör kialakításáért. megkülönböztetett jelentőséget tulajdonítunk a szovjetunióhoz, a szocialista országokhoz fűződő kapcsolatainknak. szolidárisak vagyunk a nemzeti felszabadító mozgalmakkal és a gyarmati uralom alól felszabadult népek demokratikus, antiimperialista törekvéseivel. a békés egymás mellett élés elveiből, az enyhülés közös érdekéből kiindulva, az egyenjogúság és a kölcsönös előnyök alapján tovább építjük kapcsolatainkat a tőkésországokkal. azokra a józanul gondolkodó politikai tényezőkre is építünk, akik nem kívánnak a hidegháborus utra lépni, mert a gazdasági kapcsolatok mesterséges korlátozása számukra is hátrányokkal jár.

/folyt.köv./

- 4 -

parlament

bkk 1. /havasi ferenc...4.folyt./um

minden lehetőséget megteszünk népünk békéjéért és biztonságáért, a világbékét, az emberiség jövőjét fenyegető veszélyek elhárításáért. az ellentmondásos nemzetközi politikai légkör, amelyben egyaránt jelen vannak az enyhülés és a feszültség elemei, nehezíti hazánkban is az építőmunkát, lassítja és költségesebbé teszi a gazdasági fejlődést.

tisztelt országgyűlés!

hatodik ötéves tervünk figyelembe veszi a külgazdasági feltételeknek a 80-as évtized első felében várható alakulását, számol a kedvezőtlen változások lehetőségével is. a törvényjavaslatban előirányzott magas hatékonysági követelmények kielégítése esetén is az ötéves áruforgalomban további 6-7 százalékos cserearányromlás várható. az ebből adódó gondokat nem enyhíti a kgst-országok gazdaságának a korábbinál mérsékeltebb növekedése, a tőkésországokban elhuzódó gazdasági válság pedig kimondottan nehezíti külgazdasági kapcsolataink fejlesztését. ilyen körülmények között különösen fontosnak tartjuk, hogy a kgst-országok termelési együttműködésében, a szocialista integrációban feltárható lehetőségeket még teljesebben hasznosítsuk.

/folyt.köv./

- 5 -

parlament

bkk 1. /havasi ferenc....5.folyt./um

a világ termeléséből hazánk 0,6 százalékkal, kereskedelméből 0,9 százalékkal részesedik. a világgazdaságot megváltoztatni nem tudjuk, de hátat sem fordíthatunk annak. önellátásra nem rendezkedhetünk be, országunk gazdasága jelentős mértékben külkereskedelemre utalt. így tehát nincs más választásunk, nekünk kell alkalmazkodnunk a világhoz. ez a helyzet csak akkor sorscsapás, ha minél rövidebb idő alatt nem változtatjuk előnyünké. amikor a vi. ötéves terv indulásának hazai feltételeit vizsgáljuk, lényegében arra keressük a választ, hogy a népgazdaságnak milyen mértékben sikerült alkalmazkodnia a megváltozott és a jelenleg is gyorsan változó külső feltételekhez.

önkritikusan bevallhatjuk, valamivel kedvezőbb helyzetben is lehetnénk, ha az v. ötéves terv időszakában hamarabb levonjuk a gazdaság külső és belső feltételeinek változásából adódó gazdasági és társadalmi tanulságokat, s következetesebbek vagyunk az elhatározásokban csakugy, mint a végrehajtásban. szocialista építőmunkánk több mint két évtizedében szinte természetessé vált, hogy a felhasználható anyagi javak eléggé gyorsan gyarapodnak és így viszonylagos bőséggel kielégíthettük a növekvő szükségleteket. hozzászoktunk ahhoz is, hogy minden termelő ágazatot és tevékenységet szinte egyaránt

/folyt.köv./

- 6 -

parlament

bkk 1. /havasi ferenc...6.folyt./um

és szüntelenül bővíthetünk, új tevékenységi köröket honosíthatunk meg, új munkahelyeket hozhatunk létre. a gazdasági fejlődést hosszú ideig a mennyiségi növekedéssel azonosítottuk, ami egy bizonyos időszakban helyes és szükségszerű is volt. időbe telt, amíg tudomásul vettük, hogy a jövő társadalmi-gazdasági előrehaladásának útja csak a minőség és az ezzel összhangban álló fejlődés lehet. korunkban a haladást olyan minőségi ismérvek jelzik, mint a korszerűség, a jövedelmezőség, a versenyképesség, az a gazdaság igazán dinamikus, amely képes erőteljes változásokra, a körülményekhez való rugalmas alkalmazkodásra.

hazánkban a megváltozott feltételekhez való igazodás, ha némileg késlekedve is, de megkezdődött az v. ötéves terv-időszakban, eredményei má már mérhetőek. levontuk azt a következtetést, hogy olyankor, amikor a külgazdasági feltételek gyorsan, előre pontosan nem látható módon és mértékben változnak, a tervezést, a gazdasági irányítást alkalmassá kell tenni a rugalmas reagálásra, a szükséges manőverezésre. a jó tervezési-irányítási gyakorlat a valóságos helyzetet figyelembe véve igazítja a törekvéseit és az eszközeit. annak, hogy a gazdaságirányítás a korábbinál határozottabban és összehangoltabban szervezte a feladatok végrehajtását,

/folyt.köv./

- 7 -

bkk 1. /havasi ferenc...7.folyt./um

mérhető eredménye a népgazdaság külső egyensúlyi helyzetének javulása, a nemzeti jövedelem belföldi felhasználásának, a felhalmozás és a fogyasztás arányának tervszerű alakulása 1979-ben és 1980-ban.

az v. ötéves terv tapasztalatait elemezve megállapítjuk, hogy a központi tervező és az irányító szervezetek tevékenysége időnként nem volt kellően összehangolt. részben ebből eredt, hogy a döntéshozatalban a késlekedés és a következtelen végrehajtás egyaránt fellelhető volt. ezért változtattunk és változtatunk a gazdaságirányítás szervezeti döntési rendszerén. célunk, hogy az irányítás intézményei kisebb létszámúak, de tevékenységüket színvonalasabban ellátó szervezetek legyenek, amelyek egymás munkáját nem átfedve, hanem erősítve, hatékonyan szervezik a végrehajtást, a terv céljainak elérését; segítik a vállalatok kezdeményezéseinek, önállóságának, gazdálkodási felelősségének kibontakozását. a kormányzati munka hatékony összehangolását a végrehajtásban segíti a gazdasági bizottság, az iparirányítás korszerűsítése, az 1980-ban bevezetett ár- és szabályozórendszer, amely alapjaiban bevált és megfelelően szolgálja céljaink elérését. ez ösztönzi és egyben kényszeríti is a vállalatokat, hogy a termelés hatékonyságának növelésével járuljanak hozzá a népgazdaság egészének fejlődéséhez, az egyensúlyi helyzet

/folyt.köv./

bkk 1. /havasi ferenc...8.folyt./um

javitásához, hogy a műszaki tudományos haladás vívmányainak hasznosításával növeljék nemzetközi versenyképességüket. az ár- és szabályozórendszer a korábbinál jobb lehetőséget teremt a nemzetközi összehasonlításban is hatékony vállalatok dinamikus fejlődésére, és korlátozza a veszteséges tevékenységet. ösztönzi a vállalatokat, hogy folyamatosan elemezzék a gazdálkodás hazai és külső feltételeinek alakulását, s azt is, hogy rugalmasan alkalmazkodjanak ezekhez.

a gazdaságirányításban, a gazdálkodás hatékonyságának fokozásában kiemelkedő helyet foglalnak el azok az intézkedések, amelyek a vállalatok szervezési-döntési és belső irányítási-ösztönzési rendszerének fejlesztését célozzák. a nemzetközi versenyképesség növelése, a termelésnek a változó igényekhez való rugalmas alkalmazkodása, a vállalati önállóság és ezzel együtt a felelősség növelése, a dolgozó kollektívák kezdeményező-készségének kibontakoztatása, a belső tartalékok mozgósítása mind-mind szükségessé teszi, hogy áttekintsük a vállalatoknál a korábbi években kialakult szervezeti rendszert és belső mechanizmust. ez nem kampányfeladat, s nem egyszerűsíthető csupán arra, hogy azonos tevékenységet folytató vállalatokat és gyárakat tömörítő trösztöket, országos nagyvállalatokat decentralizáljunk. a hatékonyabb munka belső irányítási és ösztönzési módosításokat, tartalmi változásokat és megújulást feltételez.

/folyt.köv./

bkk 1. /havasi ferenc...9.folyt./um

a törvényjavaslatban szereplő előirányzatok közül különösen két dolog foglalkoztatja közvéleményünket. az egyik a gazdasági fejlődés lehetőségei, a másik az életszínvonal várható alakulása. az előirányzott évi 3 százalékos nemzeti jövedelem növekedés nemzetközi összehasonlításban nem számít alacsonynak, megfelel a kgst-országok átlagának, s nagyobb annál, amivel a fejlett tőkésországok a következő öt évben számolnak. természetes, ha csak tőlünk függne, szívünk szerint lényegesen gyorsabb növekedési ütemet terveznénk. de világosan látjuk azt is, hogy vágyainkat nem „tervesíthetjük”, hogy a realitásoktól nem rugaszkodhatunk el súlyos következmények nélkül. a szocialista gazdasági építőmunka során - autós hasonlattal élve - nem lehet mindig és minden áron gyorsítani, ha az utviszonyok úgy kívánják, tudni kell fékezni, lassítani is. tervgazdaságunk nem kis eredménye, hogy a legutóbbi években úgy tudta visszafogni a növekedés ütemét, hogy a külgazdasági egyensúly a tervezettnél kedvezőbb alakult, folyamatosságot és haladást tudott elérni a termelésben és a fogyasztásban, el tudta kerülni a törést, az érezhető visszaesést.

/folyt.köv./

bkk 1. /havasi ferenc...10.folyt./um

elég csupán arra utalni, hogy az ipari termelés növekedése elmaradt ugyan a tervezett szinttől, de ehhez igazodva mérséklődött a nemzeti jövedelem felhasználása is. úgy tudta szabályozni a külkereskedelmi forgalmat, hogy nem folyamadott drasztikus import tilalomhoz, hanem dinamikusán növelte a kivitelt, a behozatalt pedig csak mérsékelte. mindez nem okozott idehaza áruhiányt, a kínálatot lényegében biztosítani tudtuk. szigorítottuk a jövedelmekhez való hozzájutást is.

az 1981-85-ös tervidőszak központi célja változatlanul az egyensúly javítása, s ennek rendeljük alá a növekedési ütem alakulását. az előirányzottnál gyorsabb növekedés az egyensúlyi helyzet romlásával járna, mivel olyan mértékű importot igényelne, amelyet nem tudnánk gazdaságos exporttal ellentételezni. ipari termelésünk közel egyharmadának korszerűsége, jövedelmezősége ma még nem kielégítő. ezért nagyon fontos, hogy ezen a helyzeten rövid időn belül változtassunk.

az mérsékeltebb növekedés továbbra sem zárja ki, sőt igényli egyes ágazatok, vállalatok, tevékenységeknek dinamikus fejlődését. azok a vállalatok, amelyek gazdaságosan tudják bővíteni az exportot, kiváltani az importot, kielégíteni a hazai fizetőképes keresletet, az átlagosnál gyorsabban növelhetik termelésüket.

/folyt.köv./

bkk 1. /havasi ferenc...11.folyt./um

e követelményeknek meg nem felelő vállalatok fő feladata a termelés korszerűsítése, gazdaságossá tétele, s ha erre nincs lehetőség, akkor a termelés szintentartása, fokozatos csökkentése vagy leállítása. ha a dolgozók az adott helyen nem foglalkoztathatók hatékonyan, akkor át kell irányítani más, népgazdaságilag hasznos tevékenység végzésére. a fejlődés nemzetközi tendenciáit és a hazai adottságait egyaránt figyelembe véve, a termelés szerkezetét úgy kell átalakítani, hogy az lehetővé tegye a világpiacra versenyképes, korszerű és gazdaságosan előállítható termékek gyártásának gyors ütemű növekedését. nélkülözhetetlen, hogy a termelés rugalmasan igazodjék a belföldi és a külföldi kereslethez. a mérsékeltebb növekedési ütem lehetővé teszi, s általában kikényszeríti a termelési szerkezet átalakítását, a versenyképesség fokozását, s általában a hatékonyabb munkát.

a másik kérdéscsoport az életszínvonal, az életkörülmények alakulása. ismeretes, hogy az előttünk álló időszakban a megtermelhető többlet erőforrások nagyobb részét - a nemzeti jövedelem növekményének kétharmadát - a gazdasági egyensúly javítására fordítjuk, s így a belföldi fogyasztást és felhalmozást nem bővíthetjük a termeléshez hasonlóan.

/folyt.köv./

bkk 1. /havasi ferenc...12.folyt./um

ilyen körülmények ellenére is megkülönböztetett figyelmet fordítunk a vi. ötéves tervben az életszínvonal megőrzésére. ezt jelzi, hogy a felhasználásban növekszik a fogyasztás aránya, a felhalmozás rovására. így a fogyasztás aránya a tervidőszakban 82-83 százalékra nő, miközben a felhalmozásé 17-18 százalékra csökken. így is azzal kell számolnunk, hogy az életszínvonal anyagi forrásai a vi. ötéves tervidőszakban lényegesen kisebb ütemben bővíthetők, mint amihez korábban hozzászoktunk. érdemben arra van reális lehetőség, hogy az elért életszínvonalat megőrizzük. a felhalmozás mérséklését sem tölözhatjuk el, mivel ennél kisebb felhalmozási arány már a jövőnket megalapozó fejlesztések megvalósítását veszélyeztetné.

az életszínvonal stabilizálásának programja - amit a központi bizottság körültekintő és sokoldalú mérlegelés alapján elfogadásra ajánl - egyáltalán nem lebecsülendő. érdemes emlékeztetni arra, hogy milyen vívmányok megőrzéséről van szó.

mindenekelőtt a létbiztonságról, azoknak a vívmányoknak a védelméről, amelyek között éhező és rosszul öltözött ember társadalmi okokból nincs ebben az országban; a munkaképes korúak teljes foglalkoztatottságáról, az ingyenes egészségügyi ellátáshoz való állampolgári jogról, az oktatáshoz, a művelődéshez való

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. / havas ferenc... 13. folyt./rj

jog anyagi feltételeinek garantálásáról. azt is elmondhatjuk, hogy nyugdíjrendszerünk nemzetközi összehasonlításban kiállja a próbát. gondoljunk csak vissza arra, hogy alig két évtizede terjesztettük ki a nyugdíjjogosultságot 10 évi munkaviszony alapján a parasztságra, s ez év januárjától azonos lett nyugdíjkorhatárunk a munkásokéval, és az alkalmazottakéval. husz évvel ezelőtt a nyugdíjra kifizetett összeg a nemzeti jövedelem 3 százalékának felelt meg, ma pedig 9-10 százalékának. egy másik példa: 1960-ban a munkás-alkalmazottak átlagos nyugdíja az akkori keresetek 45 százalékának felelt meg, ma pedig 61 százalékának.

meg kell őrizni a 20 év alatt több mint kétszeresére nőtt reáljövedelmet. azt, hogy az ezer lakosra jutó évi lakásépítés száma továbbra is 7-8 között legyen és feleljen meg az európai átlagnak; a gépesített háztartásokat, a mintegy egymillió személygépkocsi közlekedésének, s továbbiak vásárlásának lehetőségét, az évente mintegy 5 millió ember külföldre utazását. a törvényességet, a közbiztonságot, az emberek nyugalmát, s mind azt az anyagi, szellemi és morális értéket, amit a magyarság szorgalma felhalmozott ebben az országban. hadd idézzek a világ egyik közismerten leggazdagabb országának, egy szaud arabia-i újságnak ez év október 25-i cikkéből. azért ebből, mert európai sajtóban gyakran irnak hasonlóan:

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. / havasi ferenc... 14. folyt./rj

„magyarország a stabilitás egy oázisának tűnik. itt olyan árubőséget találunk, amely hiányzik európa több országában. az üzletek teli vannak fogyasztási cikkekkel és sok az élelmiszer. de a politikai és a társadalmi életet is a türelem szelleme hatja át, - írja az említett újság. s ha maradtak is megoldatlan gondok, ha vannak egyének és családok, akiknek gondjából többet kell vállalnia a nagy családnak, úgy ez a mi társadalmunk gondja, s megoldásukat sem bizzuk senki másra. a szocializmus történelmi küldetése a szegénység felszámolása az egész világon.

továbbra is arra törekszünk, hogy erősítsük elosztási rendszerünk szocialista vonásait, társadalmi igazságosságát. nem mondhatunk le az életszínvonalat alakító tényezők arányainak szükséges módosításáról, társadalmi rendszerünk alapvető céljainak jobban megfelelő elosztási viszonyok kialakításáról. folytatnunk és javítanunk kell egyrészt a teljesítmények szerinti díjazás gyakorlatát, amely a munkával arányos, eltérő jövedelmeket eredményez; másrészt államunk szociálpolitikai gyakorlatát, a családi jövedelmek közelítését. jogos társadalmi igény például, hogy a bérezés jobb munkára ösztönözzön, hogy a keresetek legyenek arányosak a végzett munkával. olyan anyagi érdekeltség szükséges, amely ösztönzi

/folyt.köv./

bkk. 1. / havasi ferenc... 15. folyt./rj

a tenniakarást, serkenti a gondolkodás, a kezdeményezés, az alkotókészség kibontakozását. a jövő évtől alkalmazásra kerülő új bértarifafatételek kellő lehetőséget nyújtanak ahhoz, hogy - a gazdálkodás eredményességétől függően - a meglévő kereseti arányok a munkával, a teljesítményekkel jobban összhangba kerüljenek. ehhez az is szükséges, hogy a vezetők bátran éljenek a differenciálás eszközével.

azoknak, akiknek egzisztenciális biztonsága a pénzbeli társadalmi juttatásoktól függ, szükség esetén személyes garanciát is kell kapniok. ilyen garanciákra szorulnak mindenekelőtt az átlagosnál kisebb nyugdíjból élők, valamint a többgyermekes családok. ezért kiemelt szociálpolitikai cél az átlagosnál kisebb nyugdíjak, a három és több gyermek után fizetett családi pótlék, valamint az élelmiszernormák reálértékének megőrzése az ellátástnyújtó egészségügyi, oktatási és szociális intézményekben. mivel a lakosság széles körét érintő átfogó és jelentős jövedelemnövelő intézkedésekre a társadalmi juttatások körében nincs lehetőség, ezért a társadalmi igazságosságnak megfelelően, kiemelten csupán az arra leginkább rászoruló, hátrányos helyzetű rétegekről gondoskodhatunk. ezt tettük az elmúlt két év nehéz viszonyai közepette is, amikor szűkös lehetőségeinkből

/folyt.köv./

bkk. 1. / havasi ferenc... 16. folyt./rj

a legrászorultabbak, az alacsony jövedelmű nyugdíjasok, a három és többgyermekes családok és a segélyezették helyzetét javítottuk.

az elért életszínvonal megőrzéséről, hatékony anyagi ösztönzésről érdemben csak akkor beszélhetünk, ha az árueletés nem romlik, sőt lehetőleg javul, ha a lakosság pénzéért szükségleteinek, igényének, izlésének megfelelő, jó minőségű, korszerű terméket vásárolhat, kulturált körülmények között és színvonalasabb szolgáltatást kap. ezért fontos, hogy a jövőben is következetesen fenntartsuk gazdasági életünk bevált rendjét, miszerint minden kiáramló jövedelem, vásárlóerő mögött szilárd árufedezet legyen.

az életkörülmények javításának kiemelt feladatait fogalmazzák meg a középtávu tervhez kapcsolódó társadalompolitikai programok. a lakáshelyzet javítása változatlanul az egyik legnagyobb társadalompolitikai feladat. az új lakások építésén túl, igazságosabb elosztással, rugalmasabb lakásgazdálkodással is előre kívánunk lépni. a lakosság jobb egészségügyi ellátását fontos feladatnak tartjuk. fejlesztésére, a jelenlegi körülmények között is mintegy

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. / havasi ferenc... 15. folyt./rj

a tenniakarást, serkenti a gondolkodás, a kezdeményezés, az alkotókészség kibontakozását. a jövő évtől alkalmazásra kerülő új bértarifatételek kellő lehetőséget nyújtanak ahhoz, hogy - a gazdálkodás eredményességétől függően - a meglévő kereseti arányok a munkával, a teljesítményekkel jobban összhangba kerüljenek. ehhez az is szükséges, hogy a vezetők bátran éljenek a differenciálás eszközével.

azoknak, akiknek egzisztenciális biztonsága a pénzbeli társadalmi juttatásoktól függ, szükség esetén személyes garanciát is kell kapniok. ilyen garanciákra szorulnak mindenekelőtt az átlagosnál kisebb nyugdíjból élők, valamint a többgyermekes családok. ezért kiemelt szociálpolitikai cél az átlagosnál kisebb nyugdíjak, a három és több gyermek után fizetett családi pótlék, valamint az élelmiszernormák reálértékének megőrzése az ellátást nyújtó egészségügyi, oktatási és szociális intézményekben. mivel a lakosság széles körét érintő átfogó és jelentős jövedelemnövelő intézkedésekre a társadalmi juttatások körében nincs lehetőség, ezért a társadalmi igazságosságnak megfelelően, kiemelten csupán az arra leginkább rászoruló, hátrányos helyzetű rétegekről gondoskodhatunk. ezt tettük az elmúlt két év nehéz viszonyai közepette is, amikor szűkös lehetőségeinkből

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. / havasi ferenc... 16. folyt./rj

a legrászorultabbak, az alacsony jövedelmű nyugdíjasok, a három és többgyermekes családok és a segélyezették helyzetét javítottuk.

az elért életszínvonal megőrzéséről, hatékony anyagi ösztönzésről érdemben csak akkor beszélhetünk, ha az áruelet nem romlik, sőt lehetőleg javul, ha a lakosság pénzéért szükségleteinek, igényének, izlésének megfelelő, jó minőségű, korszerű terméket vásárolhat, kulturált körülmények között és színvonalasabb szolgáltatást kap. ezért fontos, hogy a jövőben is következetesen fenntartsuk gazdasági életünk bevált rendjét, miszerint minden kiáramló jövedelem, vásárlóerő mögött szilárd árufedezet legyen.

az életkörülmények javításának kiemelt feladatait fogalmazzák meg a középtávú tervhez kapcsolódó társadalompolitikai programok. a lakáshelyzet javítása változatlanul az egyik legnagyobb társadalompolitikai feladat. az új lakások építésén túl, igazságosabb elosztással, rugalmasabb lakásgazdálkodással is előre kívánunk lépni. a lakosság jobb egészségügyi ellátását fontos feladatnak tartjuk. fejlesztésére, a jelenlegi körülmények között is mintegy

/folyt.köv./

bkk. 1. / havasi ferenc... 17. folyt./rj

30 százalékkal többet fordítunk, mint a megelőző öt évben. az új nemzedékek nevelése, az általános iskoláskorúak gyors növekedése a figyelem középpontjába állította az oktatás feltételeinek megfelelő színvonalu biztosítását. a társadalmi összefogás jól segítheti az életkörülmények javítását szolgáló valamennyi program megvalósítását, de különösen a gyermeknevelés, az oktatás ügyét. a társadalmi erőfeszítések az utóbbi évtizedben az óvodaépítésben mutattak fel kimagasló eredményeket. most elsősorban a tervben szereplő általános iskolai oktatás feltételeinek javítására célszerű társadalmi akciókat szervezni.

az életkörülmények javításában mindenekelött az új létesítmények jelentenek jól érzékelhető, látványos változásokat. számos más lehetőség is nyílik azonban arra, hogy viszonylag kis anyagi ráfordítással, vagy gyakran anélkül, javítsuk az életviszonyokat, kedvezően befolyásoljuk a társadalmi közérzetet. az emberi kapcsolatok javításához, a kellemesebb, kulturáltabb környezet kialakításához, s így az életkörülmények javításához szinte minden állampolgár hozzájárulhat a munkahelyén, a lakóhelyén. a lelkiismeretes, gondos munka, a társadalmi együttélés szabályainak betartása, a türelem, a megértés, a mások iránti figyelmesség, a társadalmi közérzet olykor aprónak tűnő, de értékes összetevői.

/folyt.köv./

bkk. 1. / havasi ferenc.. 18. folyt./rj

az életkörülmények javítását szolgálják az olyan természetű javaslatok is - amelyeket, ha a tisztelt országgyűlés elfogad és törvényerőre emel-, mint a sorkatonai szolgálat idejének az eddigi 24 hónapról 18 hónapra való csökkentése 1981-től. hasonló, de még átfogóbb és horderejében nagyobb jelentőségű az, hogy, a xii. kongresszus határozatának megfelelően 1982. január 1-től - a folyamatos és a három műszakban dolgozó vállalatoknál 1981 közepétől - megkezdődhet az áttérés az ötnapos munkahét bevezetésére, heti 42 órás munkaidő mellett. az intézkedés lehetővé teszi, hogy megszűnjön az a jelenlegi gyakorlat, mely szerint a munkahelyek egy részén az ebédidőt beleszámították a munkaidőbe, más részén nem.

az életkörülmények alakulására, ha szerényen is, de segítőtleg hathat az ugynevezett kiegészítő gazdaság működése. ez a tevékenység az utóbbi években kiszélesedett. jelentős része a legális, társadalmilag szervezett vagy ellenőrzött munkavégzés, de vannak láthatatlan, rejtett formái is. minthogy létéhez esetenként negatív jelenségek tapadnak, például a monopol helyzettel való visszaélés, vagy az ügyeskedés, ezért szerepének társadalmi megítélése ellentmondásos. a kiegészítő gazdaság lényeges és meghatározó eleme a szükséges és hasznos tevékenység. ezt támogatjuk, mert ez előnyös a társadalomnak és előnyös az egyénnek is. a kiegészítő gazdaságot nem kellett létrehozni, az kialakult és létezik, mivel kielégítetlen igények, objektív szük-

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. / havasi ferenc... 19. folyt./rj

ségletek hívták életre. az okok egy része messzire, az államosításokig, illetve a kistermelők szövetkezetekbe való szervezésének helyenkénti tulzásaihoz, a megmaradó kisipar és kiskereskedelem helyének, szerepének a mezőgazdasági szövetkezetek, ipari kisegítő tevékenységére váltakozó megítéléséhez az ipari szövetkezetek tevékenységi körében az árutermelés arányainak a szolgáltatások rovására történő megnövekedéséhez nyulik vissza. azokban az időkben természetszerűen nem gondoltunk arra, hogy később ilyen széles körű lesz a személyi tulajdon, s a lakosság tartós javainak fenntartása, karbantartása, javítása ennyi kvalifikált munkát igényel majd. az új vállalatokat nem a lakossági „aprómunkára”, szolgáltatásokra szerveztük. az árak és a bérek sokáig nem honorálták megfelelően az ilyen munkát, a nagy vállalati szervezet pedig alkalmatlan az ilyen szolgáltatások ésszerű, jövedelmező ellátására. így terjedtek el az elfelejtett munkavégzési formák, alakulhattak ki monopolhelyzetek és „fekete”, tarifák. e gondok sem moralizálással, sem adminisztratív eszközökkel nem oldhatók meg. a feladat tehát az, hogy a szükséges és hasznos tevékenységet megszabadítsuk az indokolatlan kötöttségektől, láthatóvá és törvényessé tegyük, hogy be tudjuk kapcsolni a társadalmilag szervezett és ellenőrzött tevékenységek közé. ezzel egyidejűleg határozottan fel kell lépni a törvényességet, a jogrendet, a társadalmi normákat sértő konkrét jelenségek ellen. jól tudjuk, hogy a szocialista építőmunka nagy feladatait, így a vi. ötéves terv céljait is változatlanul a szocialista

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. / havasi ferenc... 20. folyt./rj

vállalatok, a szocialista nagyüzemek fogják megoldani, de emellett felkaroljuk, támogatjuk a lakosság öntevékeny munkavégzését is, mert szerepe lehet az áru- és szolgáltatásválaszték bővítésében, színesítésében, nem utolsósorban a lakosság pótlólagos jövedelemszerzésében.

az ötéves terv előzetes irányelveit véleményezték társadalmi és tudományos szervek vezető testületei is. helyeslik, hogy a legfontosabb cél a népgazdaság egyensúlyi helyzetének javítása, a termelés hatékonyságának erőteljes növelése, az életszínvonal megszilárdítása, az életkörülmények javítása.

a viták hasznosak, felelősségérzettől áthatottak voltak. mindenütt kifejezésre juttatták egyetértésüket az irányelvekben megjelölt alapvető gazdaságpolitikai célokkal és feladatokkal. hasznosítható javaslataik egy részét figyelembe vette a tervezőmunka, másik részük a végrehajtás során kell majd hasznosítani. az előttünk álló jelentős feladatok megoldására irányuló tetrekészséget a társadalmi vitákon túl jól bizonyítják a szakszervezetek területi konferenciái, az ágazati, szakmai szakszervezetek kongresszusai, a hazafias népfront kongresszusát előkészítő különböző szintű tanácskozások és a szot xxiv. kongresszusa is.

/folyt.köv./

☉ **érvényesíthető, s van néhány fontos javaslat, amelyet a hosszú -21- távu tervező munka során**

bkk. 1. / havasi ferenc... 21. folyt./rj

helyeselték, hogy a terv gazdaságpolitikai programjellegű. egyetértenek az alapvető célkitűzéseivel, politikailag képviselhető tervnek tartják. üdvözölték, hogy a terv jóváhagyásával egyidejűleg társadalmi méretű programok kerülnek kimunkálásra.

a vi. ötéves terv megalapozott, reális célokat tűz társadalmunk elé. a tervet meggyőződéssel vallhatjuk cselekvésünk vezérfonalának is, mivel nem kevesebbre vállalkozik, mint arra, hogy lényegesen nehezebb viszonyok között töretlenül folytassuk a gazdasági építőmunkát, új növekedési pályára segítsük a gazdaságot, kibontakoztassuk a fejlődés intenzív vonásait, konszolidáljuk külső pénzügyi egyensúlyi helyzetünket, javítsuk az életkörülményeket, megvédjük elért életszínvonalunkat, megteremtsük egy későbbi lendületesebb előrehaladás feltételeit. a terv megvalósítása munkát, szorgalmat, fegyelmet igényel a társadalom tagjaitól, egyúttal létbiztonságot, boldogulást, kulturát, s sokoldalú gondoskodást ígér a dolgozó embernek.

tisztelt országgyűlés!

az országgyűlés e tervjavaslat után a következő napirendként tárgyalja az 1981. évi állami költségvetésről előterjesztett törvényjavaslatot. abban a középtávú tervcélok a jövő évre már konkretizálódnak is.

/folyt.köv./

bkk. 1. / havasi ferenc.. 22. folyt./rj

az 1981. évi költségvetés tervezetével egyetérttek és javasolom annak elfogadását is. jövőre is az 1979-80-ban kialakított gazdaságpolitikai nyomvonalon haladunk tovább. az 1981. évi terv teljesítésének fontos feltétele a zavartalan átmenet megteremtése, a folyamatosság érvényesítése. az irányítás minden szintjén és valamennyi gazdálkodó egységnél tovább kell erősíteni a tervszerűséget, segíteni a távlati gondolkodás és szemléletmód terjesztését; biztosítani, hogy már az indulásnál érvényesüljenek a vi. ötéves tervben megfogalmazott magas minőségi és hatékonysági követelmények. ahol még nem tették meg, ott el kell kezdeni a külső és belső feltételekhez, az adott szervezet, gazdálkodó egység lehetőségeihez igazodó hosszabb távu koncepció kialakítását, a vállalati és tanácsi középtávú tervek kidolgozása mindenütt jó alkalom, s lehetőség erre.

az 1981. évi költségvetési törvényjavaslat figyelembe veszi mindazokat a külső és belső feltételeket, amelyekkel a mai ismereteink szerint számolni lehetséges. 1981-ben a legfőbb feladatként folytatni kell az elmúlt évek gazdaságpolitikáját, a követelményeket nem lazítva, növelni a termelést, hogy fokozódó exportkötelezettségeinknek eleget tegyünk, s abelső szükségletet választékosabban

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /havasi ferenc... 23. folyt./rj

elégítsük ki. a lakosság reáljövedelme és fogyasztása emelkedik, a közösségi kiadásokban viszont további megtakarításokra kell törekedni. a beruházások mérséklődnek. a terv számol a szabályozásban és a termelői árrendszer működésében szerzett egyéves tapasztalatok előnyös hatásaival, s szükséges korrekcióival, s feltételezi a vállalati kollektívák szorgalmas, fegyelmezett munkáját, gazdálkodásuk javítását.

aki mostanában vidéken járt, az láthatta a hófödte tájon a kombájnokat, a kemény küzdelmet, a termés mentését. később a tavasz, korán beköszönhet a tél, a természet próbára teheti az embert, de nem fog ki rajta. a rendkívüli helyzetek mindig kiváló teljesítményekre sarkallnak. most nehezebb helyzetben van sok ország gazdasága, köztük a miénk is. a nehézségek leküzdése kitartást, szorgalmat, fegyelmet, szellemi teljesítményt, leleményességet, kezdeményezést követel. versenyképességünk, gazdasági helyzetünk, jelenünk és jövőnk alakulása függ a minden szempontból ésszerű gondolkodástól, magatartástól, a magasabb követelményekhez való igazodás általánossá válásától.

/folyt.köv./

-24-

parlament

bkk. 1/ havasi ferenc... 24. folyt./rj

ha versenyben akarunk maradni - márpedig ez parancsoló érdek - nem viszonyíthatunk csak a múlthoz, sem a hazai átlag vagy átlag alatti szinthez. a nemzetközi gazdaság kihívása előtt nem térhetünk ki. a mércét a nemzetközi gazdasági követelményekhez kell igazítani. amit eddig nem tettünk meg önszántunkból, azt most az élet, a gazdálkodás kemény realitásai, fejlődésünk nehezebb belső és külső feltételei elvégeztetik velünk. a vi. ötéves terv előirányzatainak valóra váltása lehetővé teszi, hogy megteremthessük hazánkban a társadalmi és a gazdasági haladás kedvező feltételeit a 80-as évtizedben.

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága és a magam nevében a törvényjavaslatot elfogadom és a tisztelt képviselőtársaknak is elfogadásra ajánlom - mondotta befejezésül havasi ferenc. /mti/

-.-

-25-

bkk 2. sághy vilmos beszéde

t sl/s um dg

1980. december 18.

az alábbiakban a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk sághy vilmos belkereskedelmi miniszter beszédének rövidített változatát. a beszéd az országgyűlés csütörtöki ülésén hangzik el,

szigoruan e m b a r g ó s !

x x x

az áruellátás színvonala kielégítőnek mondható, készleteink mennyiségben és összetételben megfelelőek, a fogyasztási cikkek piaca nyugodt, kiegyensúlyozot - mondotta a miniszter.

az általában kielégítő áruellátás mellett sok bosszúságot okoz a vásárlóknak hogy hiányoznak egyes alkatrészek, más termékekből időszakosan csökken a választék, vagy nem folyamatos az ellátás. sok még a panasz a termékek és szolgáltatások minőségére is.

a szállító ipari vállalatok szerződésben vállalt kötelezettségeinek teljesítése ez évben javult. még mindig előfordul azonban, hogy olyan nagyvállalatok, mint például a jászberényi hűtőgépgyár, a váci kötöttárugyár, vagy az elzett, nem tesznek eleget szállítási kötelezettségeiknek. a korábbihoz képest több termék minősége javult, így a husipari termékek, a kenyér, a textilruházati cikkek, némely cipőfélék, a hűtő- és mosógépek, az új modulrendszerű televíziók, mezőgazdasági kisgépek minősége. továbbra is kifogásolhatók egyes építőanyagok, bőr-ruházati cikkek, szekrénysorok, kárpitozott butorok.

/folyt.köv./

- 26 -

bkk 2. /sághy vilmos...1.folyt./um

a személygépkocsik egyrészénél nem kielégítő a korrózió elleni védelem. a termék megfelelő minőségét a gyártóknak kell biztosítaniuk. a kereskedelem annyit tehet, hogy tovább javítja átvételi rendszerét, szakszerűen tárol és eljut odáig, hogy a minőségileg nem megfelelő termékeket nem, vagy csak nagyon leértékelt áron veszi át, esetleg még azt is kockáztatva, hogy valamiből emiatt átmeneti hiány keletkezik. bár némileg javult az alkatrészellátás, mégis sok bosszúság forrása. a belkereskedelmi törvény kimondja, hogy a gyártó, illetve importáló vállalatok kötelesek az alkatrészt folyamatosan biztosítani. a törvényből adódó jogunkkal élve 1981-ben el kell járunk azokkal a kereskedelmi és termelő vállalatokkal szemben, amelyek alkatrészellátási feladatuknak nem tettek eleget.

a jövőben sokkal nagyobb gondot fordítunk a nyugdíjasok, a fiatalok, általában a kiskeresetű rétegek igényeinek a mainál jobb kielégítésére. a korszerű, magasabb igényeket kielégítő cikkek mellett azoknak a termékeknek is ott kell lenni az üzletek polcain, amelyeknek ára a kiskeresetű rétegek lehetőségeihez igazodik. az iparnak és a kereskedelemnek egyaránt keresni kell az ilyen jellegű igények kielégítési lehetőségét. arról is lehet szó, hogy ugyanazon termék olcsóbb csomagolásban is megjelenjen. kisebb csomagolásban az eddiginél sokkal több terméket /vaj, sajt, konzervfélék stb./ kell forgalomba hoznunk.

javítanunk kell a diabetikus élelmiszerek kínálatát. a kormány gazdasági bizottsága ezzel kapcsolatban részletes programot fogadott el. remélem, hogy egy-két éven belül jelentősen meg tudjuk javítani a diabetikus étel kínálatot.

a hiánycikkekről szólva elmondta, hogy ezek gyártására a kereskedelem ötéves szerződésben kész megbízást adni a termelőknak. mintegy 1500 ilyen cikkről katalógust juttattak el a termelő üzemeknek. a kormány e cikkek termelésének szervezésére kedvezményes hitelt biztosít.

/folyt.köv./

- 27 -

bkk 2. /sághy vilmos...2.folyt./um

arra is ösztönözzük a kereskedelmi vállalatokat, hogy a hagyományos kereskedelmi, ipari kereteket feloldva saját anyagi eszközökből is vállalkozzanak - egyedül vagy az iparral közösen - a hiányzó cikkek előállítására.

tökéletesíteni kell a termékszerkezet átalakítása során megszűnő termékek pótlását, a termelő és kereskedelmi vállalatnak szigorúbban kell vizsgálni azt, hogy az adott termék importból beszerezhető-e? ha nem, akkor nem lehet abbahagyni a termelést, vagy máshol meg kell szervezni azt.

nagyon sok függ attól, hogy a bel- és külkereskedelmi szervek mennyire ismerik a szocialista országok piacát és tudnak-e a tárgyalásokon kellő időben, megfelelő igényeket támasztani. maximálisan ki kell használnunk a szocialista import minden lehetőségét, különösen a választékcserét, a kishatármenti forgalmat, az áruházak termékcserejét.

idegenforgalmunk és vendéglátásunk 1980-ban új körülmények között dolgozott. az élelmiszer- és egyéb árak emelkedésével egyidejűleg a vendéglátásban és idegenforgalomban erőteljesen csökkentettük az állami támogatást. jelenleg állami támogatásban csak a munkahelyi- és gyermekétkeztetés, a szot, a vállalati és az ifjúsági üdültetés részesül. ezért a vendéglátásban és idegenforgalomban az árak az átlagosnál nagyobb mértékben emelkedtek.

idegenforgalmunk irányításában továbbra is a helsinki zárvány azon tételéből indulunk ki, hogy a nemzetközi turizmus hozzájárul a népek közötti kölcsönös megértés fejlesztéséhez és más országok különböző területeken elért vívmányainak jobb megismeréséhez, valamint a gazdasági, társadalmi és kulturális haladáshoz. a magyar állampolgárok kedvük szerint teljesen szabadon utazhatnak, még a tőkés országokba utazásnál sincs lényegileg más korlát, mint amit az ország devizális helyzete diktál.

1975-1980. között a kiutazó magyar állampolgárok száma mintegy 50 százalékkal növekedett és 1980-ban elérte az 5 milliót. az utazási lehetőségek biztosítását továbbra is az élet fontos minőségi tényezőjének tekintjük.

/folyt.köv./

bkk 2. /sághy vilmos...3.folyt./um

1980-ban magyarországra körülbelül 14 millió külföldi állampolgár érkezett. a rubelelszámolású országokból körülbelül ugyanannyian jöttek mint tavaly, bevételeink is hasonlóképpen alakulnak. a tőkés országokból 6-7 százalékkal kevesebben érkeztek ugyan, de magyarországi tartózkodási idejük - az ugynevezett vendégéjszakák száma - több mint 15 százalékkal megnövekedett. dollárbevételeink mintegy 17 százalékkal emelkedtek.

idegenforgalmunkban és vendéglátásunkban a fő feladat a szolgáltatások minőségének javítása. az egész vendéglátásban és idegenforgalomban a vállalatoknak a mainál sokkal inkább élni kell a szabad árképzés adta lehetőségekkel. a piachoz történő gyors alkalmazkodásnak ezen a területen különösen nagy a jelentősége.

a lakossági szolgáltatások fejlődésében az utóbbi tíz év alapvető változásokat hozott. a korszerű szolgáltató hálózat kiépítése, a szolgáltatást végzők számának növekedése lehetővé tette a korábbi ellátási zavarok részleges felszámolását.

a szolgáltatás - a mennyiséget tekintve - kiegyensúlyozottabbak között a háztartási gépek és elektromos berendezések szervizmunkáinál. közepes a tisztítóiparban és a ruházati szolgáltatásoknál. a jelentős fejlesztés ellenére sem kielégítő az építőipari, a gépjármű, a gázkészülékek javító-karbantartó szolgáltatás helyzete.

a vi. ötéves tervidőszakban a szolgáltatásokat a lakosság összes fogyasztásánál gyorsabb ütemben szükséges fejleszteni. az országos hálózat kiépítése után előtérbe kell helyezni - a népgazdaság általános követelményeivel is összhangban - a mennyiségi fejlődés mellett a kiszolgálás minőségi tényezőit. ezt leginkább a kapacitás-hiányok felszámolása és a versenyhelyzet megteremtése segítheti elő. ez biztosíthatja, hogy az árakban csak a társadalmilag indokolt ráfordítások realizálódjanak, a szolgáltatók rákényszerüljenek a hatékonyabb, szervezettebb munkára.

/folyt.köv./

bkk 2. /sághy vilmos...4.folyt./um

a tulcentralizált szervezetek decentralizálása, új típusú kisebb és rugalmasabb szervezetek kialakítása a lakosság gyorsabb és színvonalasabb ellátását, az indokolatlan irányítási költségek megszüntetését, a verseny-helyzet kialakulását biztosítja, ki kell alakítanunk a szolgáltatásokat ellátó háttér szervezeteket, s elsősorban javítani kell az anyag és alkatrészellátást.

a lakossági szolgáltatások a terv számításai szerint a vi. ötéves tervidőszakban 20-25 százalékkal bővülnek és 1985-ig megközelítik a 25 milliárd forintot. ez a fejlődés feltételezi az e területen ma is jelentős kisipar szolgáltató tevékenységének további kibontakozását is, a fejlődéshez a fejlesztési feladatokhoz a vi. ötéves terv jelentős összeggel, 3,4 milliárd forint támogatással járul hozzá.

az 1980. évi népgazdasági terv a fogyasztói árak 3,7 százalékos emelkedésével számol. mai ismereteink szerint az áremelkedés körülbelül 3,7-3,9 százalék, a tavalyról áthuzódó hatásokkal együtt pedig 9-9,3 százalék lesz. a kormány célul tűzte ki, hogy a jövőben lehetőleg kerüljük el az egyetlen határnap-hoz kötött, nagyarányú, sokkoló hatású ármozgásokat. ezért olyan ármechanizmust alakítottunk ki, amely szerint a termelői áraknál szinte teljes egészében követjük a világpiaci ármozgásokat, a fogyasztói árakat pedig a forgalmi adó és dotáció beiktatásával a termelői árakból kiindulva alakítjuk. ez az új fajta ármechanizmus szükségessé tette a fogyasztási cikkek-nél is a szabadárak körének jelentős bővítését. arra törekszünk, hogy mind a termelői, mind a fogyasztói áraknál elkerüljük a túl gyakori változtatást. az lenne a célszerű, ha egy szezonban, vagy ahol nem szezontermékről van szó félévenként, ugyanazon termék-nél az árak változatlanok maradnának. ezt a félévenkénti, szezonkénti változatlanóságot tükrözniük kell a gazdálkodó szervek között megkötött szállítási szerződéseknek is.

/folyt.köv./

bkk 2. /sághy vilmos...5.folyt./um

ezen túlmenően a kereskedelmi szervek ne idegenkedjenek az áralkutól sem. nem helyes az a gyakorlat, hogy az ipar árait minden különösebb mérlegelés nélkül elfogadják és mechanikusan alkalmazzák. fontos feladat, hogy a fogyasztói árak alkalmazkodjanak a kereslet-kinálathoz, kismértékű /1-2 százalékos / árváltozásokkal ne terheljék a kereskedelmi apparátust és ne idegesítsék a vásárlókat. kivált rossz hatá- su, ha az üzletben ugyanazon terméken több ár van feltüntetve. árváltoztatás esetén a régi árat le kell venni, vagy más módon megsemmisíteni. ahol csak lehetséges, az ipar csak akkor változtasson árat, ha az új árakat felülmúló csomagolóanyag- ban tud szállítani.

az új ármechanizmus mind a termelői mind a fogyasztói árak körében feltételezi a mainál hatékonyabb árelőellenőrzést. az árak helyes alakítása, rendszeres figyelése és hatékony ellenőrzése egyik fontos feltétele annak, hogy életszínvonalpolitikai célkitűzéseink teljesüljenek.

öt év alatt a kereskedelmi hálózat gyorsabban növekedett, mint a kiskereskedelmi forgalom. megnyílt egyebek között a sugár és a kőbányai bevásárlóközpont, tizenkét megyeszékhelyen épült általános és lakberendezési áruház. ez a növekedés azonban különböző egyenlőtlenségeket takar. elmaradás mutatkozik a kiskereskedelmi hálózat fejlesztésében budapesten és a budapesti agglomerációban és néhány városunkban, nem kielégítő- en fejlődtek a tűzép telepek, nem volt elég pénzünk a régi szállodák rekonstrukciójára stb.

az idegenforgalmi szálláshelyek száma körülbelül 30 százalékkal, ezen belül a szállodák befogadóképessége sajnos csak 15 százalékkal növekedett. a magyar-osztrák idegenforgal- mi együttműködés keretében épülő szállodákat is figyelembe véve az előttünk álló néhány esztendőben szállodahálózatunk, főleg budapestben, számottevő mértékben fejlődik.

/folyt.köv./

bkk 2. /sághy vilmos....6.folyt./um

a vi. ötéves tervben a kiskereskedelmi forgalom növekedésével arányos, szerény mértékű hálózatfejlesztést tervezünk. ennek ellenére is lehetőséget kell találnunk a napicikk-ellátó hálózat fejlesztésére is, különösen budapesten és pest megyében az agglomerációban.

a fő feladat azonban az, hogy a munka- és üzemszervezésben rejlő lehetőségeket maximálisan kihasználjuk. a meglévő kisebb kereskedelmi létesítményeket vagy állami és szövetkezeti szerveinknek, vagy az új üzemeltetési formák keretében kell hasznosítani. budapesten és a nagyobb városokban a mainál sokkal nagyobb méretekben kell igénybe vennünk kereskedelmi célokra olyan épületeket, terméket, amelyeket csak időlegesen vagy egyáltalán nem használnak. jó példa erre a mostani karácsonyi vásár során igénybe vett rákóczi uti technika háza és a bnv épületeinek kereskedelmi hasznosítása.

a mainál nagyobb teret kell adnunk egyes szakmákban és - különösen az idegenforgalmi szezonban az üdülőterületeken - a magánkiskereskedelemnek, a magánvendéglátásnak.

állami és szövetkezeti kereskedelmünk hálózatában nagy számmal található a kicsiny, 1-3 főt foglalkoztató boltok, vendéglátóhelyek. a sokévi tapasztalat az bizonyítja, hogy ezeket a kis egységeket a mai centralizált formák mellett nem lehet jól irányítani és a munkát nem mindig lehet a kor által megkövetelt színvonalon végezni. különösen a vendéglátás kis egységeinél, de a kereskedelem egyéb területein is, lehetővé kell tennünk olyan szocialista jellegű, mindenekelőtt családi vállalkozások alakulását, amelynél megőrizzük a szocialista tulajdonviszonyokat, biztosítjuk a szükséges, a mainál nagyobb mértékű állami akkumulációt, szilárdan kézbentartjuk a fogyasztói érdekek védelmét. arra törekszünk, hogy a vállalkozók anyagi hozzájárulást is adjanak és vállalják az üzletvitel kockázatát. azt várjuk az új üzemeltetési formáktól, hogy javul a kiszolgálás színvonala, fokozódik a verseny, színesebbé válik kereskedelmünk és vendéglátásunk.

/folyt.köv./

bkk 2. /sághy vilmos....7.folyt./um

ezeknek az elveknek megfelelően a minisztertanács határozatot hozott az új üzemeltetési formákról, a szerződéses illetve a bérleti rendszerről. elképzelésünk szerint a szerződéses és a bérleti rendszer körülbelül olyan formában kapcsolódik a szocialista vállalathoz, mint a háztáji gazdaság kapcsolódik a közös gazdasághoz. kölcsönösen vállalt kötelezettségekről van szó, amelyet mindkét félnek teljesítenie kell. különösen fontos az, hogy a magánkiskereskedelemben, magánkisiparban a szerződéses és bérleti rendszerben dolgozó kis egységek megfelelő áru- és anyagellátásban részesüljenek.

ezek az új üzemeltetési formák nem változtatják meg a kereskedelem és a szolgáltatások alapvetően szocialista jellegét. 1985-ig például - ha mai elképzeléseink teljesülnek - a kereskedelem egész forgalmának körülbelül 10-12 százaléka bonyolódik le ezekben az új üzemeltetési formákban és körülbelül itt helyezkedik el az összes kereskedelmi létszám 10 százaléka.

a kereskedelemben, a vendéglátásban és a szolgáltatások területén kerekén félmillió ember dolgozik és számuk - ha kis mértékben is - állandóan nő. bár az elmúlt két évtized hálózatfejlesztése során üzembe helyezett egységek alkalmasak az embert helyettesítő és a fizikai terhelést könnyítő technika befogadására, a kis alapterületű és a régi építésű egységeknél sok a tennivalónk ahhoz, hogy elfogadható munkakörülményeket teremtsünk. nagyon alacsonyak ezeken a területeken a keresetek. amilyen mértékben lehetőség nyílik, javítanunk kell a kereskedelemben, vendéglátásban és szolgáltatásokban dolgozók kereseti színvonalát.

a kereskedelemben és a szolgáltatásban dolgozók mintegy 70-80 százaléka szakképzett. ezeken a területeken azonban a szakképzettség nem mindig elegendő. különös jelentősége van annak, hogy akik itt dolgoznak, megfelelő emberi kapcsolatokat tudjanak tartani, udvariasak legyenek. a hozzánk érkező kifogások zöme nem a hálózatfejlesztés problémáival foglalkozik, hanem az emberi magatartással. a lakosság közérzetének javításában ez a mi legfontosabb tartalékunk. ezen a területen az emberi tényezőknek igen nagy a jelentősége. jó szervezéssel, szakszerű munkával, kulturált magatartással sokat tehetünk azért, hogy azok az életszínvonal mutatók, amelyek a tervben szerepelnek, minőségi tartalommal töltsenek fel, javuljon a lakosság közérzete - fejezte be beszédét sághy vilmos belkereskedelmi miniszter./mti/

bkk 2. /sághy vilmos....6.folyt./um

a vi. ötéves tervben a kiskereskedelmi forgalom növekedésével arányos, szerény mértékű hálózatfejlesztést tervezünk, ennek ellenére is lehetőséget kell találnunk a napicikkellátó hálózat fejlesztésére is, különösen budapesten és pest megyében az agglomerációban.

a fő feladat azonban az, hogy a munka- és üzemszervezésben rejlő lehetőségeket maximálisan kihasználjuk, a meglévő kisebb kereskedelmi létesítményeket vagy állami és szövetkezeti szerveinknek, vagy az új üzemeltetési formák keretében kell hasznosítani, budapesten és a nagyobb városokban a mainál sokkal nagyobb méretekben kell igénybe vennünk kereskedelmi célokra olyan épületeket, terméket, amelyeket csak időlegesen vagy egyáltalán nem használnak, jó példa erre a mostani karácsonyi vásár során igénybe vett rákóczi uti technika háza és a bny épületeinek kereskedelmi hasznosítása.

a mainál nagyobb teret kell adnunk egyes szakmákban és - különösen az idegenforgalmi szezonban az üdülőterületeken - a magánkiskereskedelemnek, a magánvendéglátásnak.

állami és szövetkezeti kereskedelmünk hálózatában nagy számmal találhatóak a kicsiny, 1-3 főt foglalkoztató boltok, vendéglátóhelyek, a sokévi tapasztalat az bizonyítja, hogy ezeket a kis egységeket a mai centralizált formák mellett nem lehet jól irányítani és a munkát nem mindig lehet a kor által megkövetelt színvonalon végezni, különösen a vendéglátás kis egységeinél, de a kereskedelem egyéb területein is, lehetővé kell tennünk olyan szocialista jellegű, mindenekelőtt családi vállalkozások alakulását, amelynél megőrizzük a szocialista tulajdonviszonyokat, biztosítjuk a szükséges, a mainál nagyobb mértékű állami akkumulációt, szilárdan kézben tartjuk a fogyasztói érdekek védelmét, arra törekszünk, hogy a vállalkozók anyagi hozzájárulást is adjanak és vállalják az üzletvitel kockázatát, azt várjuk az új üzemeltetési formáktól, hogy javul a kiszolgálás színvonala, fokozódik a verseny, színesebbé válik kereskedelmünk és vendéglátásunk.

/folyt.köv./

bkk 2. /sághy vilmos....7.folyt./um

ezeknek az elveknek megfelelően a minisztertanács határozatot hozott az új üzemeltetési formákról, a szerződéses illetve a bérleti rendszerről, elképzelésünk szerint a szerződéses és a bérleti rendszer körülbelül olyan formában kapcsolódik a szocialista vállalathoz, mint a háztáji gazdaság kapcsolódik a közös gazdasághoz, kölcsönösen vállalt kötelezettségekről van szó, amelyet mindkét félnek teljesítenie kell, különösen fontos az, hogy a magánkiskereskedelemben, magánkisiparban a szerződéses és bérleti rendszerben dolgozó kis egységek megfelelő áru- és anyagellátásban részesüljenek.

ezek az új üzemeltetési formák nem változtatják meg a kereskedelem és a szolgáltatások alapvetően szocialista jellegét, 1985-ig például - ha mai elképzeléseink teljesülnek - a kereskedelem egész forgalmának körülbelül 10-12 százaléka bonyolódik le ezekben az új üzemeltetési formákban és körülbelül itt helyezkedik el az összes kereskedelmi létszám 10 százaléka.

a kereskedelemben, a vendéglátásban és a szolgáltatások területén kéreken félmillió ember dolgozik és számuk - ha kis mértékben is - állandóan nő, bár az elmúlt két évtized hálózatfejlesztése során üzembe helyezett egységek alkalmasak az embert helyettesítő és a fizikai terhelést könnyítő technika befogadására, a kis alapterületű és a régi építésű egységeknél sok a tennivalónk ahhoz, hogy elfogadható munkakörülményeket teremtsünk, nagyon alacsonyak ezekről a területeken a keresetek, amilyen mértékben lehetőség nyílik, javítanunk kell a kereskedelemben, vendéglátásban és szolgáltatásokban dolgozók kereseti színvonalát.

a kereskedelemben és a szolgáltatásban dolgozók mintegy 70-80 százaléka szakképzett, ezeken a területeken azonban a szakképzettség nem mindig elegendő, különös jelentősége van annak, hogy akik itt dolgoznak, megfelelő emberi kapcsolatokat tudjanak tartani, udvariasak legyenek, a hozzánk érkező kifogások zöme nem a hálózatfejlesztés problémáival foglalkozik, hanem az emberi magatartással, a lakosság közérzetének javításában ez a mi legfontosabb tartalékunk, ezen a területen az emberi tényezőknek igen nagy a jelentősége, jó szervezéssel, szakszerű munkával, kulturált magatartással sokat tehetünk azért, hogy azok az életszínvonal mutatók, amelyek a tervben szerepelnek, minőségi tartalommal töltődjenek fel, javuljon a lakosság közérzete - fejezte be beszédét sághy vilmos belkereskedelmi miniszter./mti/

parlament

bkk. 3. hetényi istván pénzügyminiszter expozéja

ai/rj pr

1980. december 18.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk hetényi istván pénzügyminiszternek az országgyűlés csütörtöki munkanapján elhangzó expozéját. a szöveg

f e l o l d á s i g   e m b a r g ó s!

x x x

az 1981. évi költségvetést a kormány a most elfogadott vi. ötéves terv céljai szolgálatában, az 1981. évi népgazdasági tervvel összehangolva terjeszti az országgyűlés elé. az előirányzatok számolnak az ez évi folyamatok hatásaival és a gazdálkodás várható feltételeivel is.

még néhány nap hátra van az évből, de az már nem kétséges, hogy 1980-ban 1979-hez hasonlóan ismét sikerült előrehaladni a legfontosabb feladat megvalósításában, a külgazdasági egyensúly javításában, a külkereskedelmi mérleg hiánya kisebb az előző évinél és az előirányzottnál. ez a javulás a tervezettnél lassabb gazdasági növekedés mellett valósult meg, a nemzeti jövedelem alig 1 százalékkal lesz nagyobb a múlt évinél.

ennek fő oka az, hogy ez évben az ipari termelés nem emelkedik, várhatóan egy kissé a tavalyi szint alatt marad. e hazánkban szokatlan jelenségnek az a magyarázata, hogy a belső piac a tervezettnél kevesebb árut igényelt, megtakarítást értünk el a villamosenergia- és a kőolaj-felhasználásban, csökkent a gazdaságtalan és a felhasználók által nem igényelt termékek termelése a vegyipar, a könnyűipar, a gépipar egyes vállalatainál. az ipar termelése ezt figyelembe véve is nagyobb lehetett volna, ha a rendelkezésre álló kapacitásokat az export fokozására, illetve az import tehermentesítésére jobban kihasználták volna. ehhez persze gyorsabban kell megjelenni új termékekkel, illetve vállalkozni kell új tevékenységekre is.

a mezőgazdasági termelés a tervezettnél megfelelően 4-5 százalékkal növekszik, ami az ideai időjárás szeszélyességét tekintve jó eredménynek minősíthető. a lakosság fogyasztása a nemzeti jövedelemhez hasonló mértékben növekszik, az egy főre jutó lakossági jövedelem a tavalyi szinten maradt. a társadalmi juttatások összege emelkedett, a reálbér a múlt évinél kisebb, 1979 második feléhez képest azonban nem változott.
/folyt.köv/

parlament

bkk. 3. / hetényi istván... 1. folyt./rj

beruházás volumene 7-8 százalékkal kevesebb az előző évinél. a belső piacok kiegyensúlyozottsága valamelyest javult. ez egyaránt vonatkozik a fogyasztók ellátására, a beruházási javak piacára, az építési kereslet és kínálat viszonyára. a korábbinál szűkebb körű az üzemek kielégítetlen munkaerőigénye is.

az ez évi gazdasági helyzet alakulása szerves folytatása az 1979-ben elindított folyamatoknak. ebben a célratörő politikai munka és a gazdaságirányítás, valamint a gazdálkodás javulása mellett a közgazdasági szabályozók néhány lényeges változása is szerepet játszik.

az év elején bevezetett árrendszer és ármechanizmus az iparágak többségében a korábbinál közvetlenebb kapcsolatot teremt a világpiaci és a belföldi árak között, ezzel kívánatos hatást gyakorolhat a termelési és értékesítési szervezetre. a reálisabb árszorongók nyomán lehetővé vált, hogy az egyedi pénzügyi elvonások és támogatások jelentősége csökkenjen; a vállalati érdekelttség jobban a létrehozott nyereséghez kapcsolódik. a vállalatoknál végül is együttesen a számítottnál több, az előző évihez hasonló összegű nyereség képződik. az ipar és építőipar nyeresége azonban kevesebb, mint a szolgáltatásoké - termelésével arányosan - több, és a szolgáltató ágazatok nyeresége is magasabb a tavalyinál.

az állami költségvetés bevételei és kiadásai meghaladják az előirányzatot, de a hiány a tervezett 4,5 milliárd forint körül alakul. az előirányzott és tényleges bevételek és kiadások eltéréseiről majd a zárszámadásban tételesen beszámolunk. a vállalati és szövetkezeti befizetések kedvezően alakultak; ez fedezetül szolgált a fogyasztói árszínvonal tervezett keretek között tartásához szükséges támogatási többletre.

a költségvetési kiadások legjelentősebb részét kitevő társadalmi közkiadásokra a tervezettnél többet fordítottunk. a társadalombiztosítás kiadásai 16,7 százalékkal nőnek. év közben emeltük a három- és többgyermekes családok, a két gyermeküket egyedül nevelők, valamint a fogyatékos gyermekek gondozók családi pótlékát. a múlt évinél 13 milliárd forinttal többet költünk a költségvetési intézmények működtetésére. ez évben 2800 új kórházi ágy, 5200 bölcsődei, 24 ezer óvodai, 1500 szociális otthoni hely létesítésével javul az ellátottság.

/folyt.köv./

bkk. 3. / hetényi ...2. folyt./rj

az állam felhalmozási kiadásai kerekén 1 milliárd forinttal meghaladják az előirányozottat, a beruházások kivitelezése általában jó ütemben halad, némelyikre - így például a paksi atomerőműre, két szénbányára és a ferihegyi repülőtér bővítésére; továbbá a mezőgazdasági beruházások támogatására - többet költünk, mint amennyit terveztünk, ez évben az ár- és belvizek miatt különösen nagy kár érte a tiszavölgy lakosságát és gazdaságait, a keletkezett károk következményeinek elhárításához az állami költségvetés 1,8 milliárd forinttal járul hozzá.

az 1980. évi gazdasági és pénzügyi folyamatok összefoglalóan azt mutatják, hogy az egyensúlyi viszonyokat előtérbe helyező gazdaságpolitika kezd szélesebb körben érvényesülni a gazdálkodási gyakorlatban, a javulás nem véletlen műve, hanem az a reális tervezés, a gazdálkodók korszerűbb szemléletének, s ennek megfelelő cselekvésének eredménye, az irányító munka fejlődött; az idén módosított közgazdasági szabályozók működőképesnek bizonyultak, serkentő hatásuk is megmutatkozott, a továbbra is meglevő gondok viszont azt is jelzik, hogy a növekedési és egyensúlyi célok együttes megvalósítása még jórészt előttünk álló feladat, még sokat kell tenni azért, hogy a gazdaság minden láncszeme megfeleljen a megváltozott feltételeknek.

1981-ben továbbra is az a kulcsfeladat, hogy jobban kibontakoztassuk a hatékony munkát, előtérben tartjuk a gazdasági egyensúly további javítását, és biztosítjuk az elért életszínvonal megőrzését, a hatékonyság érzékelhető javítására, a nemzetközi versenyképesség fokozására építve és a követelményeket nem lazítva 1981-re az 1979-80 évinél kissé nagyobb növekedést irányozunk elő.

a terv a nemzeti jövedelem 2-2,5 százalékos, az ipari termelés 3-3,5 százalékos, a mezőgazdasági termelés mintegy 3 százalékos növelését irányozza elő, a kivitelnek a behozatalnál lényegesen gyorsabban kell nőnie, ehhez már jövőre is eredményt kell elérnünk az energia- és anyagtakarékossági programok megvalósításában, az exportkapacitásokat növelő, valamint a behozatalt gazdaságosan megtakarító hazai termelés fejlesztésében.

/folyt.köv./

bkk. 3. / hetényi... 3. folyt./rj

az 1981-re előirányozott termelés és várható áralakulás nyomán a népgazdaság összes jövedelme mintegy 5-6 százalékkal növekszik, az állami költségvetés javasolt bevételei és kiadásai egyaránt 7.1 százalékkal haladják meg az ez évi, a bevételek 477,9 milliárd forintot, a kiadások 482,4 milliárd forintot érnek el, a költségvetés hiánya 4,5 milliárd forint, a hiány a gyarapodó bevételek ellenére azért nem volt csökkenthető, mivel az életszínvonal megőrzésében, az életkörülmények javításában növekednek a költségvetés kötelezettségei.

a költségvetés bevételei között meghatározóak a vállalatok és szövetkezetek befizetései, amelyek a támogatásokkal csökkentve 6,5 százalékkal haladják meg az ideit, arra számítunk, hogy jövőre a vállalatok nyeresége a korábbinál jobban - az egész gazdaságban 10 százalékot meghaladóan - emelkedik.

a terv céljait előreláthatóan továbbra is nehéz, egyes vonatkozásokban tovább nehezedő külgazdasági feltételek között kell teljesíteni, ezért elengedhetetlen, hogy a vállalatok realisan érzékeljék a piaci feltételeket, követelményeket, s hogy anyagi előnyök kísérjék a gazdaságos, és hátrányok a nem gazdaságos tevékenységet, erre az 1980-ban bevezetett szabályozók egészükben alkalmasak, és ezért a pénzügyi szabályozókat nem módosítjuk általánosan, elsősorban az átmeneti támogatások, mentességek - esetenként elvonások - csökkentését, tehát a szabályozás normativitásának erősítését szorgalmazzuk, e szabályozások útján a növekvő társadalmi közkiadásoknak is biztosabb fedezetet teremtünk.

szélesebb körű változás a pénzügyi szabályokban az, hogy a városi és községi hozzájárulás, amely eddig a nyereség 10 százaléka volt, a jövő évtől 15 százalékra emelkedik, a vállalati jóléti és kulturális alap dolgozónként 950 forintos összege 1000 forinttra emelkedik, a jövő év elejétől a műszaki fejlesztési alapokat új módon képezik a vállalatok, nagyobb műszaki fejlesztési támogatáshoz jutnak azok, akik az országos középtávu kutatási-fejlesztési tervekbe illeszkedő feladatokat oldanak meg.

az 1981. évi eredményes gazdálkodás egyik legfontosabb előfeltétele az ármechanizmus következetesebb működtetése, a vállalatoknak jobban kell ismerniük a világpiaci árak és a pénzpiac alakulását, hogy termelési, értékesítési és árpolitikájukat a tartós tendenciák megfontolt mérlegelésével alakíthassák, az irányító szerveknek folyamatosan értékelniük kell az ármechanizmus működését, hogy ha kell élni tudjanak a szükséges korrekciókkal.

/folyt.köv./

bkk. 3. /hetényi.. 4. folyt./nj

számolunk azzal, hogy a vállalatok eredményeiben növekvő különbségek alakulhatnak ki, mert az adott ár- és pénzügyi feltételek a korábbinál kisebb mértékben közömbösítik a hatékonysági különbségeket. továbbra is arra törekszünk, hogy az átlagosnál eredményesebben gazdálkodó vállalatok dinamikusan fejlődjenek. a lemaradók pedig minél hamarabb zárkózzanak fel a jókhoz, de elsősorban saját erejükre támaszkodva, teljesítőképességük növelésével. ehhez, miént eddig, ezután is átmeneti, központi segítséget is nyújtunk. e segítségnyújtás feltételeit azonban szigorítjuk, és megállapodásban rögzítjük a vállalatokkal, hogy milyen ütemben és milyen módon vállalják gazdálkodásuk hatékonyabbá tételét. rendszeresen számon kérjük, hogy a vállalatok teljesítették-e a vállalt kötelezettségeket. ha nem, úgy a támogatást megvonjuk, és kezdeményezzük az adott vállalat létjogosultságának megvizsgálását.

a vállalati szervezetnek is igazodnia kell a műszaki és a gazdasági fejlődés követelményeihez. ez évben is tettünk már néhány lépést a vállalati szervezetek korszerűsítésére, s a munka folytatódik: többek között 1981-ben megszűnik a szénbányászati tröszt, és vállalatai önállóvá lesznek; a lampart zománcipari művekből 4 vállalat jön létre; az üvegipari művek és a finomkerámiai művek néhány vállalata önállósul. felülvizsgálat alatt állnak azok a szabályozások is, amelyek a vállalati tevékenységi kört ésszerűtlenül szűkítik, és amelyek indokolatlan különbségeket hoznak létre kis- és nagyvállalatok, állami vállalatok és szövetkezetek működési feltételei között. néhány napja hozott például a kormány olyan határozatot, amely a mezőgazdasági és fogyasztási szövetkezetek ipari tevékenységének indokolatlan korlátozását megszünteti. 1981-re számos olyan intézkedést irányoztunk elő, amely az ésszerűség szem előtt tartásával bővíti a kis- és középvállalatok működési feltételeit.

áttérve az 1981. évi költségvetés kiadási előirányzataira, ki kell emelnem a költségvetés nagy szerepét az életszínvonal és az életkörülmények alakításában. a lakosság jövedelmének egyharmadát a költségvetésen keresztül kapja, főleg pénzbeli társadalmi juttatások, valamint az egészségügyi, szociális és oktatási szolgáltatások révén.

/folyt. köv./

bkk. 3. /hetényi.. 5. folyt./nj

a jövő évi népgazdasági terv szerint az egy főre jutó átlagos reáljövedelem 1 százalékkal nő, amelyet lényegében a társadalmi mutatószámoknak az ár- és bérszínvonal növekedését meghaladó ütemű bővülése tesz lehetővé. a bérszínvonal tervezett növekedése 4,5-5 százalékos, ami természetesen nem egyaránt vonatkozik mindenkire. a bérnövelés lehetősége a hatékonyság javulásától függően vállalatonként is különböző. a vállalaton belül is jobban kell élni a teljesítményekkel arányos, vagyis differenciált bérezés lehetőségeivel.

az 1981. évi terv szerint a fogyasztói árak 4,5-5 százalékkal emelkednek, ez megfelel a bérszínvonal emelkedésének. az árszínvonal emelkedése nagyjából a szabad árak változása nyomán következik be. az árszintemelkedésen belül az év egészében a hatósági áremelések legfeljebb 2 százalékkal fogják növelni az általános árszínvonalat. jövő év első heteiben emeljük egyes - nagyjából nem alapvető - fogyasztási cikkek és szolgáltatások árát, példaként utalok a napilapok s folyóiratok árára, vagy egyes postai díjakra. az év eleji hatósági áremelések összességükben nem egészen 1 százalékkal emelik a fogyasztói árszínvonalat. a hatósági áremelések azért szükségesek, mert a kormány határozott szándéka, hogy a termelői és fogyasztói árak a hatósági árak körében se szakadjanak el egymástól tartósan és nagy arányban, szélesebb körben érvényesüljön az az elv, hogy aki fogyaszt, fizesse meg a termék valós értékének megfelelő árát. az árpolitikának ugyanakkor megfelelő biztosítékot kell nyújtania az életszínvonal megtartásához. ezért jövőre 10 százalékkal, 7 milliárd forinttal több lesz a költségvetés kiadása fogyasztói árkiegészítés címén az ideinél.

a népgazdaság egyensúlyi helyzetének javítására teendő erőfeszítések szükségessé teszik, hogy a lehetőség határain belül a társadalmi közkiadások növekedését is mérsékeljük. 1981-ben is kiemelt társadalmi politikai feladatnak tekintjük az alapvető egészségügyi, szociális és oktatási ellátás színvonalának javítását, ezért ezekre az átlagosnál jobban növeljük az előirányzatokat, ugyanakkor megtakarításokat kívánunk elérni az észszerűbb intézményi gazdálkodással. a kormány kötelezte a minisztereket és a tanácsokat, hogy a legközelebbi hónapokban olyan több éves pénzügyi tervet és cselekvési programot állítsanak össze, amely számol az intézményrendszer ésszerűsítésével és az eddigi ellenőrzések során feltárt racionalizálási lehetőségek kihasználásával. számítunk rá és ösztönöznünk fogjuk, hogy e munka eredményeként már ez évben megtakarítást érhetünk el a feladatok megfelelő ellátásának sérelme nélkül - az intézmények költségvetési támogatásában.

/folyt. köv./

bkk 3. /hetényi... 6. folyt./rj

a társadalmi közkiadások 1981. évi kiadási előirányzata közel 235 milliárd forint, 4,4 százalékkal több, mint az 1980. évben. az egészségügyi kiadásokra előirányzott összeg 8,5 százalékkal több, mint az 1980. évi. egészségügyi intézményi hálózatunk 1981-ben mintegy 1200 ágygal bővül, az ellátottság tovább javul. újabb 25 általános és 40 gyermekorvosi körzet szervezésére lesz anyagi lehetőség. megkezdik a traumatológiai intézet átépítését, 3 új mentőállomás létesül. a kulturális feladatok ellátására 43 milliárd forint jut. az iskoláskorú gyermekek létszámának növekedése miatt az általános iskolák fejlesztésére kívánjuk összpontosítani a költségvetési erőforrásokat. megépül 1100 általános iskolai tanterem, a tanulócsoporthoz száma mintegy ezerrel emelkedik. az általános iskolai napközis ellátásban részesülők aránya 38 százalékról 41 százalékra javul. továbbra is mintegy 16 ezer hallgató beiskolázására van mód a felsőoktatási intézményekben.

a védelem kiadásai a költségvetési kiadások egészéhez hasonló mértékben nőnek. a nemzetközi helyzet alakulását figyelembe véve és anyagi lehetőségeinkkel összehangoltan biztosítjuk az ország védelmi képességeinek megfelelő szinten tartását. néphadseregünk a korszerű követelmények színvonalán képes arra, hogy a varsói szerződés tagországaival jó együttműködésben örködjék békés építőmunkánkon. az igazgatási kiadások tervezésénél figyelembe vesszük, hogy a minisztertanács határozatot hozott az igazgatási, irányítási feladatokat ellátó és egyéb hasonló gazdálkodó szervezetek munkaerő-gazdálkodásának javítására. a minisztériumoknak és egyéb, az igazgatási ágazatba sorolt intézményeknek létszámukat 1981-83-ban összesen 5 százalékkal kell csökkenteniük. csökkenteni kell az ugynevezett háttérintézmények létszámát is. itt említem meg, hogy a közelmúltban a minisztertanács jóváhagyta a kutatóintézeti hálózat átalakítására tett javaslatokat. ennek alapján a következő egy-két évben több kutatóintézet kerül iparvállalatokhoz, alakul át fejlesztő intézetté vagy kutatásszolgáltatást nyújtó költségvetési szervezetté. ezzel egyidejűleg 5-10 százalékos létszámcsökkentés is megvalósul.

fontosnak tartjuk, hogy a költségvetési intézmények állóeszközeinek az állagát megőrizzük, biztosítsuk az épületek, gépek rendszeresebb felújítását. a költségvetés 5 milliárd forintot irányoz elő felújításokra, és emellett a beruházások között is nő a rekonstrukciós beruházások szerepe.
/folyt.köv./

bkk 3. /hetényi... 7. folyt./rj

a kiadási előirányzatok ésszerű felhasználása megköveteli az irányító és a gazdálkodó szervektől a beruházási, a működtetési és a felújítási eszközök gondos és előrelátó összehangolását. minden szinten több évre előrenézve kell gazdálkodni, átgondoltan kell feltárni az anyagi és a nem anyagi tartalékokat. mindezt elősegíti a költségvetési szervek 1981-től érvényes új gazdálkodási rendje, amely az intézményeknek több lehetőséget ad az önálló, ésszerű gazdálkodásra.

a társadalombiztosítási feladatok ellátására az állami költségvetés 91 milliárd forintot tartalmaz, amelynek mintegy 2/3-át fedezi a társadalombiztosítási járulék. az előirányzatok kialakításánál figyelembe vettük, hogy 1981-ben előreláthatóan több, mint 2 millióan részesülnek kereken 61 milliárd forint nyugdíjban és járadékban. ez 5 milliárd forinttal több az ideinél. 1 millió család több, mint 2 millió gyermek után részesül, összesen 14,6 milliárd forint összegű családi pótlékban, s ez 1,2 milliárd forinttal több az ez évinél.

a terv szerint 1981-ben 76-78 ezer új lakás épül. sajnos kevesebb, mint ebben az évben, de pénzügyi lehetőségeink nem engednek többet. ugyanakkor a lakóházjavítás állami támogatása 15 százalékkal meghaladja az ez évi várható szintet. a kormány nemrég jelentős intézkedéseket tett azzal a céllal, hogy már 1981-től javítsuk a lakásgazdálkodás rendszerét, 2; 083w63, 0853553?2 tegyük a pénzügyi terheket. e lépések nem oldják meg a jelenleg ismert problémák mindegyikét - erre is előbb-utóbb sort kerítünk -, de jelentős azok számára, akiket érint, és megold néhányat a képviselők által is felvetett kérdésekből. a legfőbb vonása a változásoknak, hogy bővítjük a lakásépítési támogatásban részesülők körét, és növeljük a fiatalok és nagycsaládosok kedvezményeit. az igazságosabb teherelosztás érdekében emeljük viszont az állami bérlakásokhoz és a tanácsai értékesítésű lakásokhoz jutók pénzügyi hozzájárulásának összegét. a lakáscseréket az eddiginél jobban ösztönözzük: csökken az ezzel járó illetékter, illetve állami bérlakások esetén nagyobb téritést kapnak a kisebb lakásba költözők. a jogszabályi kötöttségek is csökkennek.

a lakossági igények jobb kielégítése érdekében módosítottuk 1981.-től az általános jövedelemadóról szóló jogszabályokat. a módosítás könnyebbséget jelent azoknak a kisiparosoknak és magánkereskedőknek, akik munkahelyüket korszerűsítik, illetve jövedelmük egy részét a termelő tevékenység bővítésére fordítják; továbbá azoknak, akik kis lélekszámú községekben segítik a jobb ellátást.
/folyt.köv./

bkk. 3. /hetényi... 8. folyt./rj

az állami költségvetés lényeges szerepet tölt be a beruházásokban, az állami költségvetés felhalmozási kiadása jövőre összesen 67 milliárd forint lesz, az ideinél kevesebb. ez összhangban van az-
zal, hogy az éves terv az ideinél alacsonyabb, 182 milliárd forint beruházást ír elő. ez az összeg, ha szűkösen is, de elegendő ahhoz, hogy folytatható legyen a már megkezdett létesítmények építése, és mind az állami, mind a vállalati körben lehetőség nyíljon néhány gazdaságos új beruházás megkezdésére, főként exportbővítési, illetve külső egayensúlyjavítási céljainkkal összhangban.

állami beruházásként elkezdjük a szolnoki papirgyár rekonstrukcióját és bővítését, az árpád-híd szélesítését, s az előkészítési munkák eredményétől függően több szénbánya építését. reméljük, hogy módunkban áll megkezdeni a dunai vasmű kokszolóművének kivitelezését. a jövő évben megközelítően 10 milliárd forintot fordítunk a legnagyobb beruházásunkra, a paksi atomerőműre. jelentős összegeket irányzunk elő kohászati beruházásokra, folytatjuk a metró észak-déli vonalának építését. a szűkös források ellenére egészségben növeljük az oktatási és egészségügyi beruházások előirányzatát. a beruházásoknak több mint a fele, a termelő beruházásoknak közel háromnegyed része a vállalati döntési körben valósul meg. az új árrendszer és ármechanizmus elősegíti, hogy nagyobb arányban jussanak fejlesztési lehetőséghez azok a vállalatok, amelyek magas jövedelmezőségű fejlesztések megvalósítására képesek és nagyobb nyereséget tudnak felmutatni.

az ez évihez hasonló összegű hitelt vehetnek igénybe jövőre a vállalatok elsősorban az export árualapokat bővítő vagy az import gazdaságos csökkentését célzó, továbbá gazdaságos energiafelhasználást eredményező beruházásaikhoz. a hitel követelményei azonban szigorodnak. a beruházások állami támogatásának összegét csökkentjük. támogatást nyújtunk ott, ahol a termelői ármegeállapítás csak alacsony nyereséget enged meg: így a tégl- és cementiparban és az élelmiszeripar több alágazatában. jelentős támogatást fogunk nyújtani - mint mindenütt a világon - azokhoz a beruházásokhoz, amelyek gazdaságosabbá teszik az energiafelhasználó berendezéseket.

/folyt.köv./

-42 -

bkk 3. /hetényi ...9.folyt./um

támogatjuk a lakossági szolgáltatások fejlesztését és a környezetvédelmi beruházásokat, a mezőgazdaság és erdőgazdaság beruházásait, a kereskedelmi hálózat fejlesztését. összességében a beruházási vásárlóerő szigorubb szabályozása mellett is jelentősen nő az állóeszközállomány, emelkedhet a műszaki színvonal, ha okosan használjuk fel a lehetőségeket.

a tanácsokról, valamint az állami pénzügyekről szóló törvény értelmében az országgyűlés - a középtávu terv idejére - törvényben állapítja meg a tanácsok számára a tervük, illetve a költségvetésük végrehajtásához szükséges pénzügyi feltételeket. a tanácsok együttesen 1981-85 között mintegy 556 milliárd forinttal gazdálkodhatnak, ami - igaz, folyóáron - 150 milliárd forinttal haladja meg az előző ötéves időszak kiadásokat. ez nem kis elkötelezettséget jelent az állami költségvetés számára, de lehetővé teszi, hogy a tanácsok a települések fejlesztését előrelátóan, pénzügyileg is megalapozottan tervezhessék. így módjuk van arra, hogy céljaikat - a demokratikus fórumokat igénybe véve - a lakossággal előre megismertessék, s annak végrehajtásához cselekvő közreműködésüket igényeljék. a vi. ötéves tervidőszakban is mód nyílik rá, hogy néhány kiemelt területen előre lépjünk az ellátási színvonal növelésében. ezek: az egészségügyi alapellátás, az alsó foku oktatás, néhány kommunális ellátási feladat, mint például az egészséges ivóvízhálózat bővítése és a köztisztaság, végül a középületek és lakóházak karbantartása, felújítása.

a tanácsok kiadásaik kétharmadát az intézmények működésének fenntartására fordítják, s egyharmadából beruházhatnak. a fejlesztési alapjuk tulnyomó részéből infrastrukturális beruházásokat, legnagyobb részéből lakásokat építenek, de ezenkívül kórházakat bővítenek és felújítanak. bővítik például a békéscsabai, a dunaujvárosi, a győri, a kaposvári, a kerepestarcsai, a szolnoki és a nyíregyházi kórházat. új szakorvosi rendelőintézet épül többek között pécssett, kecskeméten, orosháza, kaposváron, oroslányban, pilisvörösváron, dabason, bonyhádon és hatvanban. számos községben és városban a lakásépítés felételeinek javítására közmvésítenek. a lakásépítéshez kapcsolódó beruházásokra szánt összegeket a tanácsok a helyi igényekhez jobban igazodva használhatják fel. érdemes még kiemelni, hogy 1981-ben nyíregyházán, 1983-ban zalaegerszegen önálló társulattal rendelkező színház létesül, megkezdődik néhány színház rekonstrukciója is.

/folyt.köv./

- 43 -

parlament

bkk 3. /hetényi.....10. folyt./um

a most megvitatott és elfogadott vi. ötéves terv, továbbá az 1981. évi terv és költségvetés szerves egységet alkot, ez az egység nem csupán az alapvető célok azonosságában mutatkozik meg, hanem abban is, hogy az 1981. évi gazdálkodás eredményei az ötéves terv végrehajtásának első eredményei is lesznek. élnünk kell azzal az előnnyel, hogy 1981-ben egy már megkezdett úton kell továbbhaladnunk. ez még akkor is előny, ha ez a haladás a korábbinál igényesebb és szervezettebb munkát követel. a jó tendenciákat folytatni, a reménykeltő kezdeményezéseket erősíteni, a nem hatékony termelés visszaszorítását pedig gyorsítani kell. /mti/

-.-

- 44 -

parlament

bkk 4. országgyűlés

t az-gy-km-ma-of-sl/gg-tm-s rj um dg pr 1980. december 18.

a hatodik ötéves tervről szóló törvényjavaslat feletti vitával, napirend szerint folytatta munkáját csütörtökön az országgyűlés. a téli ülészak második munkanapján az ülés-teremben helyet foglalt losonczi pál, az elnöki tanács elnöke, lázár györgy, a minisztertanács elnöke, ott voltak a politikai bizottság más tagjai, a központi bizottság titkárai, a központi ellenőrző bizottság elnöke, az elnöki tanács és a kormány tagjai. a diplomáciai páholyokban helyet foglalt a budapesti külképviseletek több vezetője és tagja is.

a vitában elsőként havasi ferenc, az mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára /komárom megye 1. vk./ szólalt fel.

/folyt.köv./

- 45 -

10.05/um

BP

parlament

bkk 4. /országgyűlés - 1. folyt./um

/havasi ferenc beszédét mai bkk 1-es hírünkben közöltük. az embargót az alábbi javítások figyelembe vételével feloldjuk:

a 3. folyt. 1. bekezdésének alulról számított 4. sorában a szöveg helyesen:

...kapcsolatainkat a tőkés országokkal is. ezekben az országokban számítunk azokra a józanul gondolkodó politikai tényezőkre is, amelyek nem kívánnak a hidegháborus...

az 5. folyt. 1. bek. 6. sorában a szöveg:

...más választásunk, mint arcunkat megőrizve, elveinket megtartva nekünk kell alkalmazkodnunk a világhoz.

a 6. folyt. 1. sorában a szöveg helyesen:

és szüntelenül bővíthetünk, új, tevékenységi köröket honosíthatunk meg, új munkahelyeket létesíthetünk.

a 7. folyt. 1. bekezdésének alulról számított 7. sorában:

...összehangolását segíti az állami tervbizottság, a gazdasági bizottság hatáskörének és illetékességének újrarendezése, az iparirányítás korszerűsítése...

a 9. folyt. 1. bekezdésének alulról számított 3. sorában:

...alakult, folyamatosságot és haladást tudott felmutatni a termelésben...

a 10. folyt. 1. bekezdésének 5. sorában:

importot igényelne, amelyet ma még nem tudnánk gazdaságos...

/folyt. köv./

- 46 -

11.40/7.

BP

parlament

bkk 4. /országgyűlés - 2. folyt./um

a 10. folyt. 1. bek. alulról számított 3. sorában:

...ma még nem kielégítő, támogatásra szorul.

a 11. folyt. 3. sorában a szöveg:

...a termelés szintentartása, vagy fokozatos csökkentése, esetleg leállítása.

ugyanezen folytatás 1. bekezdésének utolsó sorában:

...nem bővíthetjük az előbbiekkal azonos mértékben.

a 12. folyt. 3. sorában a szöveg helyesen:

ezt jelzi, hogy a fogyasztás aránya a tervidőszakban 82-83 százalékra nő, miközben...

a 17. folyt. alulról számított 5. sorában a szöveg:

a társadalmi erőfeszítések az utóbbi időben az óvodaépítésben mutattak...

a 20. folyt. első sorától a szöveg helyesen:

nagyvállalatok, a szocialista nagyüzemek fogják megoldani...

a 20. folyt. alulról számított második sorában a szöveg:

...tanácskozások, és a szakszervezetek xxiv. kongresszusa is.

a 22. folyt. első sorától az első mondat k i m a r a d .

a 24. folyt. 2. sorában a szöveg helyesen:

multhoz, sem a hazai átlaghoz. a nemzetközi gazdaság...

ugyanezen folyt. utolsó bekezdésének alulról számított 3. sorában a szöveg helyesen:

...elfogadom, és a tisztelt országgyűlésnek is elfogadásra ajánlom./

/folyt. köv./

- 47 -

11.45/um

BP

bkk. 4. / országgyűlés - 3. folyt./rj

szabó mária /veszprém m. 10. vk./ az ajkai timföldgyár

öntvény megmunkálójai munkatársainak azt az üzenetét tolmácsolta az országgyűlésnek, hogy tudnak és akarnak is jobban dolgozni, ha jól megfogalmazzák számukra a tennivalókat, megteremtik a feltételeket. elmondta, hogy a megye termelőegységei, dolgozói eredményesen oldották meg az v. ötéves tervben kitűzött feladataikat, különösen kiemelkedő a fejlődés a vegyiparban, az építőanyagiparban és a gépiparban. szólt arról, hogy két nagyértékű beruházásba kezdtek, s az új üzemek szakember-szükségletét belső átcsoportosítással biztosítják. ehhez sokaknak új szakmát kell tanulniuk, de vállalják, mert tudják, hogy termékeikkel a jobb minőségű alumínium öntvényekkel a világpiacon nagyobb eséllyel lehetnek jelen, s hogy az megvalósuljon, az nemcsak technikai, technológiai, hanem emberi kérdés is. erre pedig jobbitólághatottak az utóbbi öt esztendőben elért eredmények a lakáshelyzet, a szociális és kulturális körülmények javításában.

a továbbiakban a képviselő a széntermelés körülményeiről beszélt, szólt a bányászok áldozatvállalásairól, s arról, hogy a piHENŐnapokon is folyik a termelés. felhívta azonban a figyelmet arra, hogy a bányüzemek rekonstrukciója ütemének összhangban kell lennie a megnövekedett követelményekkel. fontos feladat a mangánérc-vagyon megfelelő hasznosítása is, mindez foglalkoztatja a bányászokat is.

elmondta azt is a képviselő, hogy a megyében 56 településen rossz az ivóvíz, holott ezeknek a községeknek a közvetlen közelében - a bauxitbányászattal kapcsolatosan - igen drágán jó minőségű vizet hoznak a felszínre. ennek azonban nagy része kárbavész. regionális vezetékrendszer fokozatos kiépítésére lenne szükség.

a rendelkezésre álló anyagiak szerényebb mértékével kapcsolatban a képviselő hangsúlyozta: nagyon meg kell gondolunk, hogy mire és mennyit fordítunk. egész szemléletünket át kell alakítanunk, ami azt is jelenti, hogy nem szabad csak új épületekben, létesítményekben gondolkodnunk, hanem többet kell törődnünk meglévő értékeink megóvásával, felújításával, korszerűsítésével, a bennük rejlő lehetőségek jobb kihasználásával.

/folyt.köv./

11.53 rj

-48-

3P

bkk. 4. / az országgyűlés - 4. folyt./rj

gál lászló /tolna m. 1. vk./, a szot főtitkárhelyettese

rámutatott: nincs az a szabályzó rendszer, amelyben automatikusan beépíthető lenne a kezdeményezőkézség, az alkotásvágy, a közösségért áldozatot vállaló tenniakarás, az érzelmi kötődés a szakmához, a munkatársakhoz, a kollektívához. éppen ezért a szakszervezetek nagy jelentőséget tulajdonítanak az emberi tényezőknak. pótolhatatlanok és forintban ki sem fejezhetőek azok az értékek, amelyeket a jó üzemi légkör, az eredmények és a gondok együttes vállalása jelent. az a magatartás, amelyet a hibák kritikus szemléletével a szüntelen jobb megoldásokat kereső ember képvisel. ez fejeződik ki az élő demokratizmusban, a különböző munkamozgalmakban, a szocialista brigádoknál, az újítók és feltalálók mindennapi csatározásaiban, a nagyobb rendért sikra szálló és kockázatot is vállaló vezetők körében. távol vagyunk azonban még attól, hogy ezeket a lehetőségeket maradéktalanul felhasználnánk.

a továbbiakban rámutatott; a szakszervezetek társadalmi hivatásuknak tartják, hogy sajátos eszközeikkel mozgósítsák a dolgozókat a vi. ötéves terv céljainak eredményes megvalósítására. ezt a feladatot az érdekvédelmi törekvésekkel szoros egységben fogják fel, mert egyértelmű a kölcsönhatás a hatékonyabb munka és az életkörülmények javítása között. a szakszervezetek kezdeményezik a szocialista munkamozgalmak és az üzemi demokrácia tartalmi továbbfejlesztését, a formális vonások, a látszattevékenység megszüntetését is. fontos törekvés, hogy a mozgalmak értékes vonásai erősödjenek, és összességükben eredményesebben segítsék a gazdaságpolitikai feladatokat, összhangban legyenek a dolgozók szándékaival, kialakult értékrendjével. a szakszervezetek követelményként tűzik maguk elé, hogy a munkaverseny, a szocialista brigádok, az újítómozgalom és az üzemi demokrácia szerepe növekedjen a gazdaság belső tartalékainak hasznosításában, a szocialista gondolkodásmód és magatartás erősítésében.

a terv kulcskérdése az eddig elért életszínvonal megőrzése, megszilárdítása, ismervé a külső és belső lehetőségeket, ma irreális - és a jövőt veszélyeztető - szándék lenne ennél többre vállalkozni. de tudni kell, hogy a jelenlegi életszínvonal megőrzése is csak a mostaninál jobb, hatékonyabb munkával érhető el. a fő figyelmet természetesen ezután is az életszínvonal alapkérdéseire kell fordítani. ilyen alapkérdés a létbiztonság, a teljes foglalkoztatottság és a hatékony munka. ugyancsak alapkérdés a reálbér ez évi átlagos szintjének megőrzése is. ennek fontos feltétele a fogyasztói árak és bérek változásának összhangja.

/folyt.köv./
12.00 rj

-49-

3P

bkk. 4. / országgyűlés - 5. folyt./rj

kétségtelen, hogy a fogyasztói ármozgások - közgazdasági indokoltságuk elismerése mellett - a dolgozók számára gondot okoznak, s ez nem lehet közömbös a szakszervezeteknek, ezért az árpolitikai döntéseknél a bérekkel való összhang biztosítását; az egyes rétegek, illetve a különböző jövedelemcsoportba tartozók életszínvonalára gyakorolt árhatások előzetes vizsgálatát; indokolt ellensúlyozó intézkedéseket; a mainál szigorubb és hatékonyabb árellenőrzést tartanak a szakszervezetek szükségesnek. tudjuk, a reálbér nem növekedhet, mégis gondoskodni kell az ösztönzőbb bérezés kialakításáról. a hatékony foglalkoztatás előfeltétele, hogy a bérek és a keresetek a munkateljesítménytől függően változzanak, mert csak így tudják kifejteni ösztönző hatásukat, erre kell törekedni minden munkahelyen - mondotta a szot főtitkárhelyettese.

ezt követően szűkebb közössége, szekszárd város lakóinak véleményét összefoglalva kiemelte: meglepéssel vették tudomásul, hogy a tervjavaslat a lakáskérdést továbbra is alapvető társadalmi ügyként kezeli, felhívta azonban a figyelmet: következetesen kellene a lakáshoz jutás feltételeit befolyásoló döntéseknél mérlegelni az életszínvonal egyéb összetevőit; legyen arányosabb a teherviselés, következetesen érvényesüljenek a szociális szempontok. a társadalmi juttatásokkal kapcsolatban az a szakszervezetek álláspontja, hogy az eddig elért színvonalat meg kell őrizni, és egyes területeken tovább kell fejleszteni. a mélyreható társadalmi gondoskodást elsősorban a több szempontból hátrányos helyzetűek, a nagycsaládosok érezzék. ezért kezdeményezik a szakszervezetek - a tervben foglaltaknak megfelelően - a családipótlékok, a gyás, az ösztöndíjak és a szociális segélyek felemelését, a fokozottabb gondoskodást a nyugdíjasokról, időskorúakról.

végezetül gál lászló rámutatott: anélkül, hogy az életszínvonal alakulásában az anyagi javak szerepét kisebbítenénk, látnunk kell, hogy a jó társadalmi közérzet nem kizárólag az anyagiakon múlik. lényeges szerepe van ebben az emberek ügyei, gondjai hatékony és lelkiismeretes intézésének, az egymás iránt tanúsított figyelmességnek, a nyílt hangvételnek, a jó munkahelyi légkörnek, az emberi értékek, a konstruktív törekvések szinte megbecsülésének is. erről a feladatok sokasága és minden nehézsége mellett sem szabad megfeledkezni.

a szakszervezeti mozgalom minden erejét latbaveti, hogy az elhatározások, a gazdasági és életszínvonalpolitikai célok megvalósuljanak, széleskörű lehetőségeik vannak és élni is akarnak ezekkel a lehetőségekkel. a szakszervezetek véleménye szerint a beterjesztett tervjavaslat reális és mozgósító célokat jelöl ki a gazdaság fejlesztésére, megteremti a feltételeket a termelés hatékonyságának fokozására, és a szorgalmas munkára építve biztosítja a nép által is jónak értékelt életszínvonal megőrzését.

/folyt.köv./
12.08 rj

3P

bkk. 4. / országgyűlés - 6. folyt./rj

horváth miklós /vas m. 2. vk./ a vas megyei pártbizottság

első titkára szocialista építőmunkánk megváltozott feltételeiből, a nehezebb külső és belső körülményeiből indult ki, amikor kijelentette: minden dolgozó, legyen az építőmunka bármely posztján - ha jól felkészült, s ereje, tudása legjavát adva küzdött az v. ötéves terv teljesítéséért - reális optimizmussal tekinthet a jövőbe. arra van szükség, hogy önmagunk és a társadalom figyelmét, megbecsülését, sokkal inkább mint eddig, azok élvezzék - a munkásság, a parasztság, az értelmiség, az alkalmazottak között egyaránt -, akik a legtöbbet teszik - tették népünk szellemi és anyagi gyarapodásáért. szűkebb hazája közvéleményének ismeretében kijelentette: vas megye lakossága tisztelettel, elismeréssel tekint a most záruló középtávu tervidőszakban elért eredményekre. ugyanakkor az is tapasztalható, hogy vannak akik kevésbé becsülik az elért eredményeket, s éppen azok, akiknek fel kellene tenniük önmaguk számára a kérdést: megtettem-e mindent, ami rajtam mulott, adtam-e annyit, amennyit kaptam?

vas megye az elmúlt időszakban sokat fejlődött, ipara például valósággal megújult. ezzel együtt az iparban foglalkoztatottak 23 százaléka került új munkahelyre, vagy munkakörbe. a munkakereső-átcsoportosítás a termékszerkezet korszerűsítésének, a termelőmunka hatékonyságának a jegyében zajlott le. a dolgozók ezrei vállalták az átképzést, az új feladatokat, s egységnyi munkájuk értéke megnövekedett. a tapasztalatok szerint a népgazdaság számára oly fontos szerkezetváltozás nemcsak helyes, szükséges, hanem ma már széles körű támogatásra is talál a dolgozók körében. bebizonyosodott, hogy megértik az ilyen változásokat, s cselekszenet azok valóra váltásáért, ha világos célokat tűzünk ki.

a megye fejlődéséről más példákat is idézett a képviselő. az ötéves tervidőszakban például felépítettek mintegy 11 ezer lakást, s így vas megye 285 ezer lakosa közül csaknem 40 ezer ember költözött új otthonba. elkészült 3200 új óvodai hely, jelentősen javultak az oktatás, a művelődés és az egészségügyi ellátás feltételei. az ország gyarapodásával együtt vas megyében is gazdag ötéves tervet zárnak. az eredményekért a dolgozó embert illeti megbecsülés.

/folyt.köv./

12.35 rj

-51-

3P

14. 40
E

parlament

bkk. 4. / országgyűlés - 7. folyt./nj

a továbbiakban a vi. ötéves tervjavaslatokról szólva a képviselő kiemelte: az a termelés és a gazdálkodás minőségére, hatékonyságára alapozva változatlanul nagy figyelmet fordít a társadalom olyan fontos kérdéseire, mint a lakásépítés és gazdálkodás, az oktatás és egészségügy fejlesztése, az idősekről, a nagycsaládosokról és a pályakezdő fiatalokról való sokoldalú gondoskodás, ez is hiven tükrözi térvünk mély humanizmusát és szocialista jellegét, a képviselő végül javasolta: a kormány vegye fel munkaprogramjába a településfejlesztés tapasztalatainak megvizsgálását, nagy szükség van a falvak vonzerejének növelésére, arra, hogy megállítsuk a fiatalok elvándorlását a városokba.

balogh lászló /békés m. 15. vk./, a békési egyetértés tsz

elnöke szólt a magyar mezőgazdaságának az v. ötéves tervidőszakban elért eredményeiről, majd kifejtette: az ágazatban a következő fél évtizedben méginkább kulcsfontosságú kérdés lesz a hatékonyság és a minőség, mind az állattenyésztésben, mind a buza, a napraforgó, a kukorica, és a cukorrépa termesztésben, az exportminőségű áruk előállítását lehetne és kell is tovább növelni.

nemzeti kincsünket, a termőföldet még hatékonyabban kell védeni - hangsúlyozta a továbbiakban a felszólaló, a gyakorlati tapasztalatok ugyanis azt igazolják, hogy a földvédelemmel kapcsolatos beruházások a leggyorsabban megtérülő befektetések közé tartoznak. éppen ezért még a szűkös anyagi lehetőségek mellett sem szabad a már megkezdett, komplex meliorációs, azaz a talajt javító és ismét a mezőgazdasági termelés szolgáltatásába adó programokat lassítani.

a képviselő ezután emlékeztetett a júliusi árvízre, a kettős-körös gátszakadására, amely rendkívüli mértékben sújtotta a környező településeket, a dolgos élet gyümölcsét, otthonukat, munkahelyüket néhány óra alatt megsemmisültni látó és sokat szenvedett választópolgárok nevében az országgyűlés fórumán is tolmácsolta a lakosság köszönetét mindazoknak, akik a védekezési munkákban hősiességen helytálltak, ma már minden árvizkárosult feje felett tető van - mondotta balogh lászló.

/folyt.köv./

12.45 nj

-52-

3P

14. ⁴⁰
✍

parlament

bkk 4. /országgyűlés - 8. folyt./um

a szerkesztőségek figyelmébe!

javitást adunk a mai bkk 4-es /országgyűlés/ anyagunkra.

..... a szöveg 4-5. sorában helyesen:

...az elnöki tanács elnöke, kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára, lázár györgy....

x x x

/folyt.köv./

- 53 -

13.00/um

3P

14. ⁴⁰
✍

parlament

bkk. 4. / országgyűlés - 9. folyt./rj

ezután sághy vilmos belkereskedelmi miniszter emelkedett szólásra. /beszédét mai bkk. 2-es kiadásunkon ismertettük. em b a r g ó j á t a következő javításokkal feloldjuk:

a bkk. 2-es kiadásunk csillag alatti 3. bek. 3. sorától a szöveg helyesen:
...hogy patinás nagyvállalatok nem tesznek eleget szállítási köte-
lezettségeiknek. a korábbihoz képest... stb./ a példaként említett vállalatok neve kimarad./

ugyanennek a bekezdésének az utolsó sorában a szöveg helyesen:
...bőr-, ruházati cikkek, kárpitozott butorok. /a szekrénysorok kimaradnak./

az 1. folyt. alulról számított 2. bek. 3. sorától a szöveg helyesen:
..fogadott el. remélem, hogy folyamatosan javítani tudjuk...stb./

/az egy-két éven belüli utalás kimarad./

a 3. folyt. utolsó bek. 2-3. sorában a szöveg helyesen:
...ütemben szükséges fejleszteni. előtérbe kell helyezni...stb.
/az országos hálózat kiépítésére történő utalás kimarad./

a 4. folyt. 1. bek. helyesen így kezdődik:
javíthat a helyzeten az új típusu kisebb és rugalmasabb...stb.
/a tulcentralizált szervezetek decentralizálására utalás kimarad./

ugyanezen folyt. 2. bek. ötödik-hatodik sorában a szöveg helyesen:
...kibontakozását is. a fejlődéshez és a szervezet-fejlesztési

feladatokhoz a vi. ötéves terv jelentős stb.

ugyanezen folyt. 3. bek. helyesen így kezdődik:

a kormány célul tűzte ki, hogy ..stb. /a fogyasztói árakról szó-
ló kezdő sorok kimaradnak./

az 5. folyt. 1. bek. 4. sorában a szöveg helyesen:
..alkalmazzák. helyes, ha árcsökkenéssel is gyakrabban találkozik

a vásárló. fontos feladat... stb.

/folyt.köv./
13.25 rj

-54-

BP

14. 40
E

parlament

bkk. 4. / országgyűlés - 10. folyt./rj

ugyanezen folyt. 2. bek. helyesen a következő:

az új ármechanizmus, mind a termelői, mind a fogyasztói árak körében feltételezi a mainál hatékonyabb árellenőrzést. /a bekez-
dés második mondata kimarad./

a 6. folyt. 4. bek. 8. sorában a szöveg helyesen:
..Lehetővé kell tennünk olyan, mindenképp családi vállalkozások...
/a szocialista jellegre utalás kimarad./

a 7. folyt. 3. bek. 8. sora helyesen így kezdődik:

alacsonyak ezeken a területeken a keresetek. /a nagyon szó kimarad./

ujvári sándor /zala m. 7. vk./ a zala megyei tanács
----- elnöke a törvényjavaslat érényeként emli-
tette, hogy reálisan tükrözve jelenlegi gazdasági helyzetünket,
számolva népgazdaságunk adottságaival és a külgazdasági visz-
nyokkal, világosan határozza meg további fejlődésünk feladatait.
a központi törekvésekkel összhangban - mondta - zala megyében a
termelőágazatok intenzív exportképességet fokozó fejlesztését,
a falvakban és a városokban egyaránt a lakosság alapellátásának
javítását, az életkörülmények további jobbítását állították a
teendőik középpontjába. van mire alapozniuk, hiszen - miként a kép-
viselő közölte - a megye v. ötéves tervének fejlesztési előirány-
zatait szinte minden területen teljesítik.

zala megye viszonylag gyors gazdasági fejlődése és az ez-
zel együttjáró népességmozgás, a településhálózatban a koncent-
rálódás felszínre hoz újabb és újabb megoldandó feladatokat. ezek
közé tartozik - lévén zala megye tipikusan aprófalvas országrész
- mintegy 130, egyenként 500-nál kisebb lélekszámú kisközség
alapvető ellátási gondjainak további javítása, különösképpen az,
hogy mindenütt legyen elegendő mennyiségben egészséges ivóvíz.
a kereskedelmi ellátást, a szolgáltatásokat elsősorban kevésbé
költséges formákban - például az üzletek felújításával, ,,mozgó,,
szolgáltatások bevezetésével - szeretnék jobbitani.

/folyt.köv./
13.35 um

-55-

BP

15.
E

bkk. 4. / országgyűlés - 11. folyt./ um rj

a balaton vizének megóvásával kapcsolatban utalt rá: abból jócskán kivették részüket a zala megyeiek, egyebek között kiépítették- és a jövőben bővítik - a zala folyó mentén lévő települések szennyvisztisztító műveit; jelentős beruházások kezdődtek és folytatódnak zalaegerszegeen és keszthelyen. intézkedtek annak érdekében, hogy szüntessék meg a mezőgazdasági eredetű szennyezést a zalamenti és a balaton-parti gazdaságok. folyamatos a keszthelyi öbölben a kotrás, az iszap és a hínár eltávolítása. mindehhez - miként a képviselő rámutatott - az elmúlt időszakban jelentős támogatást nyújtottak a központi szervek, s erre szükség lesz a kormányprogram végrehajtása érdekében a következő középtávu tervidőszakban is. megemlítette: környezetvédelmi érdekből meg kellene keresni és teremteni a lehetőségét annak, hogy keszthely bekapcsolódhasson az országos földgázhálózatba.

mezei lászló /budapest, 8. vk./, a budapesti rádiótech-

nikai gyár szerszámkészítője nagy jelentőségűnek tartotta, hogy a terv a nehezebb körülmények ellenére is mintegy 370-390 ezer új otthon tetőaláhozatalával számol, s ebben jelentős szerepe lesz magánérs lakásépítésnek. gond azonban, hogy a főváros külső kerületeiben épülő, többszintes, telepszerű társasházak gyakran nem láthatók el a meglévő elektromos hálózatról. a kifeszültségű szabadvezeték-hálózatok kapacitása jelentős mértékben kimerült, illetve a már bekapcsolt fogyasztók növekvő igényeinek kielégítésére sem felel meg. a fővárosban jelenleg több mint háromszáz olyan körzetet tartanak nyilván, ahol nem tudnak új fogyasztókat csatlakoztatni az elektromos vezetékhez, illetve nem képesek növelni az áram-szolgáltatást. szűkebb pátriájában, óbudán ezek a korlátozások mintegy 9.000 lakost érintenek. mindez aláhúzza az elektromos hálózat fejlesztése körültekintő tervezésének jelentőségét.

/folyt.köv./

- 56 -

13.35/rj

BP

15.
E

bkk 2. /országgyűlés - 12. folyt./um

fábián márton /szolnok m. 10. vk./, a karcagi május 1.

----- tsz elnöke nyomatékkal aláhúzza a mezőgazdaság tervfeladatainak sikeres teljesítéséhez nélkülözhetetlen a belső források erőteljesebb felkutatása és felhasználása. ezen belül is kiemelt helyet foglal el a termőföld. a kneb vizsgálata szerint a felszabadulástól 1978-ig 800 ezer hektárral - két közepes nagyságu megye területével - csökkent a mezőgazdaságilag művelt föld, s ebből mintegy 640 ezer hektár szántó. szolnok megye földterülete 588 ezer hektár. csaknem 44 ezer hektárt nem a mezőgazdasági ágazathoz tartozó vállalatok, intézmények, egyéb szervek használnak, s ebből csaknem 4 ezer hektár minden különösebb ráfordítás nélkül bevonható lenne a mezőgazdasági művelésbe. nagy tartalékok vannak a gyepterületek eddiginél ésszerűbb felhasználásában is.

a vi. ötéves terv a hustermelés jelentős növelésével számol. e növelést - mondotta a továbbiakban a képviselő - a szarvasmarha és a juh ágazatban célszerű szorgalmazni, s elsősorban ott, ahol a meglévő legelők illetve azok növelése ezt lehetővé teszi. a felmérések szerint csaknem 700 ezer hektár olyan rét- és legelőterülettel rendelkezünk, amely megfelelő felújítással, talajjavítással, folyamatos műveléssel a növekvő állatállomány részére a takarmány tulnyomó részét biztosíthatja. mi több - a képviselő véleménye szerint - 100 ezer hektárt meghaladó szántóterületet fel is lehetne szabadítani a tömegtakarmányt termelő területből, s ezen a népgazdaság számára még fontosabb növényeket lehetne termeszteni. javasolta: az illetékesek gondolják át újra a gyepfelújításokkal és a gyephasznosító állattartó ágazatok támogatásával kapcsolatos álláspontjukat.

fontos a földek termőképességének fokozása is, s ezt szolgálja, a mém komplex meliorációs hosszú távu terve. mindez érinti a rizstermesztést is. kedvező központi döntések segítették elő, hogy a megyében az utóbbi öt évben az üzemek 1367 hektár új rizstelepet alakítottak ki, és 4973 hektár régebbi rizstelepet fordítottak ismét termőre. a képviselő kifejezte meggyőződését, hogy ezt a kulturát is az egyéb növények terméstechnológiai színvonalára emelik. véleménye szerint azonban szükséges, hogy a rizstermesztés egészére átfogó intézkedések szülessenek.

/folyt.köv./

- 57 -

13.43/um

BP

15.
E

bkk 4. /országgyűlés - 13. folyt./um rj

bořsos jános /baranya m.9. vk./, a mohácsi városi párt-
----- bizottság első titkára aláhuzta, hogy a kö-
zéptávu tervezés rugalmassága nem minden vetületében és nem
mindenkor alkalmazható a vállalatok, üzemek gyakorlatában. a
gazdálkodó szerveknél a jövőben is a különböző tervváltozatok
készítése a járható út. ehhez mind több és egyre jobb informá-
ciók kellene. egyebek között azért, mert bizonytalanság észlel-
hető a piaci viszonyokhoz történő alkalmazkodásban. nehezen be-
csülhető előre a költségek alakulása, s ugyancsak van mit javi-
tani az árinformációk áramlásában, értékelésében is. az új ár-
rendszer tapasztalatai még szegényesek. az előző tervciklusban
- más körülmények között - azt hittük, hogy a most készülő kö-
zéptávu terv pontosabb lesz, mint a korábbi, és a vállalatok,
üzemek ilyképpen nagyobb távlatot tudnak majd áttekinteni. azt
is vártuk, hogy a gazdálkodásban nő az ötéves terv szerepe.
a valóságos helyzet és a törvényjavaslat alapján felmerül: nem
kellene-e korszerűsíteni tervezési mechanizmusunkat? megnyugta-
tó, hogy e korszerűsítést a törvényjavaslat is szükségesnek tart-
ja.

az országosan is kiemelkedő jelentőségű magánérs építkezé-
sekről szólva elmondotta: egyebek között gondot okoz, hogy a csa-
ládi otthonok felhuzásához sokhelyütt hiányzik az előkészített
terület, valamint a kellő anyagi fedezet a kisajátításhoz, a
közmuvesítéshez. általában bonyolult a magánérs lakásépítéshez
kapcsolódó hitelezési rendszer. nyolc kategóriában 41 féle köl-
csönt különböztetnek meg, ez sok. nem terjedt még el kellőképpen
a saját otthon felépítését könnyítő gépek és eszközök kölcsön-
zése sem. e gondok megszüntetésére hathatós intézkedéseket kell
tenni, hiszen a lakásépítési terv sarkalatos pontja az egyéni,
családi munka.

dr. fancsik jános /nógrád m. 1. vk./ a nógrád megyei kór-
----- ház osztályvezető főorvosa mondotta: ha az egészségügy a maga
eszközeivel hozzá tud járulni az életkörülmények kedvezőbb ala-
kításához, az állampolgárok - szó szerint is értelmezhető -
jobb közérzetének, egészségesebb életmódjának megteremtéséhez,
akkor a kiemelt ráfordítások az életszinvonal-emelkedésében té-
rülnek vissza.
/folyt.köv./

13.55 rj

-58-

3P

bkk. 4. országgyűlés - 14. folyt./rj

a fekvőbeteg-ellátás, az idős emberekről való társadal-
mi gondoskodás és az egészségügyi alapellátás halasztást nem
tűrő javítása - ezek voltak a képviselő főbb gondolatai. az
első témában a felújításokkal, korszerűsítésekkel és nem
utolsósorban az ágysztruktúra arányainak megváltoztatásá-
val igazodhatunk jobban az igényekhez - mondta -; több „kró-
nikus”, ágyra van szükség, hiszen a jelenlegi „aktív”, kór-
házi ágyak nem kis részén olyan betegeket kezelnek, főleg
szociális okok miatt, akiknek csupán szakszerű ápolásra és gon-
dozásra lenne szükségük. a szociális otthonok 6000 hely-
lyel bővítése - miként a tervjavaslatban szerepel - a képví-
elő véleménye szerint szükségessé teszi - a tanácsok költ-
ségvetési keretei mellett - azt is, hogy jobban számítsunk a
lakosság társadalmi munkafelajánlásaira. a szociális gondozá-
sok népgazdasági költségeit nagymértékben csökkenthetné az
eddigiektől eltérő, az ellátottak anyagi helyzetéhez prog-
resszivebben igazodó, az önköltségeshez közelítő térítési díj
rendszer. ez a mainál reálisabban igényelné a család felelős-
ségét, s társadalmilag is igazságosabb lenne. a társadalomnak
humanista kötelessége, hogy segítsen minél jobb életkörülménye-
ket biztosítani az idős emberek számára, viszont az ellátottnak
és családjának is legyen kötelessége, hogy ehhez anyagi lehe-
tőségeihez mérten járuljon hozzá.

a lakosság legszélesebb rétegeit érintő egészségügyi alap-
ellátással kapcsolatban a képviselő annak a véleményének
adott hangot, hogy itt a fő cél most már nem a költségesebb
mennyiségi fejlesztés, hanem a meglévő intézményhálózat ha-
tékonyabb működtetése, szakmai lehetőségeinek jobb kihasználá-
sa, s az, hogy a betegek - főleg a legrosszabb állapotúak -
kül - lehetőleg befejezett ellátást kapjanak ezen az „első”,
szinten.

/folyt.köv./
14.00 rj

-59-

3P

parlament

bkk 4. /országgyűlés - 15. folyt./um

a szerkeztőségek figyelmébe!

a bkk 4.sz. hírünk /országgyűlés/

3. folyt. 1.bek. alulról a 4. sorában helyesen:

...jelen, s hogy ez megvalósuljon...

a 4. folyt. 1.bek. 2.sorában:

...szabályozó rendszer, amelybe automatikusan

4. folyt. 1.bek. 4.nsorában:

...az érzelmi kötődés a szakmához

6. folyt. 1.bek. alulról a 6. sorában:

vas megye lakossága tisztelettel

6. folyt. 2.bek. alulról a 3. sorában:

...dolgozók körében.

6. folyt. 2.bek. utolsó sorában: ...s cselekszenek azok

7. folyt. 1.bek. 1.sorában:

a vi. ötéves tervjavaslatról szólva

a 11. folyt. 2.bek. 6.sorában:

..épülő, többszintes, telepszerű

a 13. folyt. 2.bek. 6.sorában: ...hitelezési rendszer
nyolc kategóriában

x x x

/folyt. 8/köv./

- 60 -

14.10/um

BP

15.10

10

v

parlament

bkk. 4. / országgyűlés - 16. folyt./nj

röder edit /bp. 51. vk./ ügyvéd, az országos ügyvédi ta-

nács elnökhelyettese. hivatkozott a tervtörvényre, amely a foglalkoztatás politika fő céljaként - a teljes foglalkoztatás fenntartása mellett - az élők munkahelyének erősítését, a foglalkozási egyensúly javítását jelöli. az oktatásban, az egészségügyben, a kereskedelemben és a szolgáltatások területén a dolgozók létszáma. logikus, hogy mindez a tervfeladatokból következik, hiszen az egészségügy 6500-7000 új kórházi ágygal számol, a bölcsődékben mintegy 9-10 ezerrel több gyermekre vigyázhatnak, s a szociális otthonokban újabb 6000-6500 gondozásra szoruló idős emberről gondoskodhatnak, az új létesítmények, bővítések eredményeként. az általános iskolás korosztály nagyarányú növekedésével összhangban 5500-6000 új tanterem épül, s az óvodákban az eddiginél 30-35 ezerrel több apróságot fogadhatnak. ezek az adatok önmagukban felérnek egy politikai programbeszéddel.

ezekben az ágazatokban döntő mértékben nők dolgoznak - mondta ezután. számos jel figyelmeztet arra, hogy az „elnőiesedett”, szakmákban szükség lenne több férfi munkavállalóra, s nemcsak a vezető beosztásokban. a tapasztalatok ugyanis azt mutatják, hogy épp ezeken a munkahelyeken kevés a vezető állásban lévő nő. a jövőben határozottabban érvényt kellene szerezni a már megfogalmazott elveknek.

végezetül választókerületének tapasztalatait vázolva hangsúlyozta: fontos feladat vár a kereskedelemre az áruellátás javításában. jó minőségű, a kereslethez igazodó áru kínálatot kell teremteni, s mérsékelni kell az indokolatlan területi különbségeket is - a tervtörvényben megfogalmazottakkal összhangban. arra kell törekedni, hogy lehetőleg mindenki a lakóhelyéhez közelebb üzletben vásárolhassa meg a napi fogyasztásra szánt élelmiszereket.

/folyt. köv./

15.45 nj

-61-

17.05

bkk. 4. / országgyűlés - 17. folyt./rj

gordos péter /fejér m. 12. vk./, a fejér megyei bauxit-

bányák kincsesbányái üzemének igazgatóhelyettese elmondta, hogy szűkebb hazájában eredményesen zárják a mostani tervidőszakot. az eredmények közé tartozik, hogy korszerű bányászati termelési rendszerükre - a magyar alumíniumipari tröszt üzemében gyártott alumínium bányabiztosító szerkezetekkel együtt - az ország határain túl is felfigyeltek. a munka hatékonyságának növelését szolgálta - több vállalatuknál is - az ösztönző bérezési rendszert. a fejér megyei bauxitbányák vállalatnál kidolgozták és két éve alkalmazzák például a pályázati rendszerű bérfejlesztést, azaz a bérfejlesztést konkrét többleteredmény arányában osztják el. a teljesítménybérezést kiterjesztették a bérelszámolókra és a gépirókra is.

kedvezőek a tapasztalataik az ipari társulásokról, a vállalatok közötti munkamegosztás eredményeiről is. a nim kezdeményezésére alig valamivel több, mint egy éve elsőként alakult 21 helyi és két budapesti vállalat, intézmény között társulás, s legfőbb hasznai között tartják számon, hogy a társult vállalatok a korábbinál jobban segítetik egymást, megismerték és kölcsönösen átvették a legkorszerűbb munkamódszereket, technológiai eljárásokat.

feloldódtak azok a korlátok is, amelyeket korábban a különböző ágazati és élesen megrajzolt megyehatárok „jelentettek”, több vállalat ma már együtt tevékenykedik - a kölcsönös előnyök alapján - a karbantartásban, az anyag- és készletgazdálkodásban, a műszaki fejlesztésben, s kialakult a kooperációs gyártás, például a bányautó hazai kifejlesztésére és gyártására. a dunántúli után megalakult az észak-magyarországi, majd a kelet-magyarországi társulás is.

bebizonyosodott tehát, hogy e társulások hasznosak és a közös tevékenység bizonyosan hozzájárul a jövőben is a vi. ötéves terv céljainak teljesítéséhez.

/folyt. köv./
16.20 rj

-62-

17. *er**er*

bkk. 4. / országgyűlés... 18. folyt./rj

ezután a képviselő az ötnapos munkahét bevezetésével kapcsolatban felhívta a figyelmet: a termelési feladatok biztonságos teljesítése érdekében a bányászatban számolni kell azzal, hogy a karbantartási munkákat, a szénbányáknál pedig a termelés is - esetleg szabadszombatokon is - biztosítani kell, a máv igényeinek megfelelően minden indokolt esetben folyamatos munkarenddel, szombaton és vasárnap is rakodni, szállítani kell. az ötnapos munkahét bevezetésénél különben feltétlenül ügyelni kell majd arra, hogy az öt nap valóban öt produktív munkanap legyen.

foglalkozott a képviselő a bányanyitások kérdésével is. mint mondotta, a vi. ötéves tervidőszak második felében a bauxitbányászat csak akkor tud eleget tenni a növekvő tim-földtermelés követelményeinek, ha új termelő egységek is belépnek. a számítások szerint 1985-ben az összes bauxit 29 százalékát új bányákból kell biztosítani. rendkívül fontos, hogy javuljon a tervezett beruházások gazdasági és műszaki előkészítése, s szervezettebb legyen a megvalósítás. az eocénprogramban épülő balinkai leszállóakna építése például egy éves késésben van, s további fél éves elhúzóással is számolni kell. az új bauxitbánya építésének zöme, a termelő vállalat saját részlegére hárult, és csak elenyésző hányad jutott a kivitelező szakvállalatra. ezek után a termelő vállalat nem tehetett mást, minthogy a termelésből átcsoportosította a gépeket s a dolgozókat egy részét. ez az út is járható - mondotta a képviselő -, de arra lenne szükség, hogy a kivitelezést teljes egészében külső szakvállalat végezze el. a képviselő véleménye szerint a bányaeépítésnél e kérdés jelenleg még megoldatlan.

mielőbb meg kell keresni a mindenki számára megfelelő megoldást, hogy a termelő vállalatok napi termelő munkájuk mellett ne kényyszerüljenek az ugyancsak fontos építésre-kivitelezésre is.

/folyt. köv./
16.25 rj

-63-

17. *er**er*

bkk 4. /az országgyűlés - 19. folyt./um

miskó istván /bács-kiskun megye 7. vk./ a tiszakécskei
----- nagyközségi tanács elnöke elmondta, hogy
szívesen szavaz egyetértéssel az új ötéves tervre, amely feladatul tűzi ki a községek népesség-megtartó szerepének növelését. a képviselő nagyon fontosnak tartja azt a célt, hogy a kisebb települések lakossága számára is biztosítsák a jobb alapellátást, a villany további bevezetésével könnyebbé válják a háztartások munkája, s korszerűsödjék a háztáji gazdálkodás is. jó feltételek teremődnek ahhoz, hogy a városkörnyéki községek szorosabb együttműködést építsenek ki a várossal, élvezve ennek előnyeit, s vállalva a közös gondokat is.

a képviselő olyan jogszabályokat javasolt, amelyek könnyítik a falun társulások létrehozását különböző közművek, szilárd burkolatu utak, járdák kiépítésére.

a továbbiakban a magukra maradt idős emberek problémáiról szólt, kifejtve, hogy ma már egész sor faluban is társadalmi összefogással is gondoskodnak a rászorulókról. ugyanugy, mint az országban még többszáz helyen, a képviselő községében is napközi otthonot létesítettek az öregeknek, a lakásukhoz kötött idős emberekkel pedig gondozónők törődnek. a közeli hetekben nyitják meg az öregek panzióját a távoli tanyákon eddig egyedül élt öregek befogadására. az egész közösség önzetlenül segít a létesítmények megteremtésében és fenntartásában. mint mondotta, hazánkban az ilyenfajta önkéntes vállalások erkölcsi normává, állampolgári magatartásformává váltak. a társadalmi összefogás jó eszköznek kínálkozik az ötéves terv céljainak végrehajtásához, egyebek között a településfejlesztés feltételeinek teljesebb megteremtéséhez is.

/folyt.köv./

- 64 -

16.43/um

18.10

bkk. 4. / országgyűlés - 20. folyt./rj

több hozzászóló a törvényjavaslathoz nem jelentkezett, ezért a vitát bezárták.

ismét faluvégi lajos emelkedett szólásra.

előljáróban a kormány nevében köszönetet mondott a tervjavaslattal kapcsolatban a plénumon és a bizottságokban lefolytatott vitáért. mint mondotta, általános egyetértés nyilvánult meg a terv fő vonalával, a legfőbb népgazdasági előirányzatokkal, a gazdaságpolitika kidolgozott követelményrendszerével. többen rámutattak: a terv fenntartja a társadalomban a továbbfejlődés igényét és lehetőségét, a gazdasági eredmények növelését, és reálisan számol a belső és külső feltételekkel. az, hogy a tervjavaslat ilyenné formálódott - nemcsak a kormányzati szervek, a minisztériumok meg a tanácsok, a vállalatok érdeme, hanem annak az előkészítő munkának is az eredménye, amelyhez nagyon sok segítséget kaptunk társadalmi szervezetektől és az országgyűlés bizottságaitól. sokat formálódott az utóbbi hónapokban a tervjavaslat, míg olyanná alakult, hogy most egyetértésre jutottunk - mondta faluvégi lajos.

a vita sajátos vonásaként emelte ki, hogy a plénumon felszólalók nemcsak saját véleményüket fejtették ki, hanem támogatásolták a hazafias népfrent, a szot, a tot, a mtesz vezető testületeinek állásfoglalását és javaslatait is. ez is gazdagítja az országgyűlési munkát, s olyan kezdeményezés, olyan fejlődés, amely előbbre visz, s megalapozza a terv társadalmi hátterét. a vitában másik jellemző vonás volt, hogy minden korábbinál sokkal több szó hangzott el társadalmunk és gazdaságunk nemzetközi kapcsolatairól. ez a mai kor követelménye. sokszor szoktunk figyelmeztetni nehézségekre, új követelményekre, gondokra a nemzetközi gazdasági kapcsolatainkban, de ehhez hozzá kell tenni, hogy e kapcsolatok bővítése, főleg a szocialista országokkal, számunkra a gazdasági növekedés forrása, lehetősége. mindent el kell követnünk gyarapításukért. a terv végrehajtása során a baráti országokkal és gazdaságaikkal keresni kell azokat a módokat és lehetőségeket, amelyekkel gazdasági fejlődésünket még inkább megalapozhatjuk, természetesebb saját erőfeszítéseink és eredményeink mellett.

a plénumon elhangzott 28 hozzászólás több tucat kérdést érintett - summázta faluvégi lajos, s közölte, hogy ezekre a kormány két módon is visszatér. egyfelől a vi. ötéves terv végrehajtásának megindítását, megszervezését szolgáló részletes intézkedési terv kidolgozásakor, másrészt pedig - a kialakult szokásoknak megfelelően - a kormány, az illetékes szakminisztériumok, illetve miniszterek külön tételenesen megvizsgálják valamennyi elhangzott javaslatot.

/folyt.köv./
17.50 rj

-65-

18.20

bkk. 4. / országgyűlés - 24. folyt./nj

a vitában érintettek közül három kérdéskört emelt ki összefoglalójában a minisztertanács elnökhelyettese: a terv általános megítélését, az ipari és mezőgazdasági termelés, illetőleg az életkörülmények egy-két kérdését. hangsúlyozta: a terv általános törekvése és jellege tekintetében egészében egyetértés volt. ezen belül érzékelhetően fejlődött a középtávu tervek szerepéről - mint sok minden másról - alkotott felfogásunk. kifejtette: azt, hogy egy középtávu terv szerepe nagyobb vagy kisebb, nem deklarációk döntik el, hanem az, hogy milyen hatást tud gyakorolni a társadalmi folyamatokra, a gazdasági fejlődésre. ez a lényeg! ha egy terv - mondta - kevesebb részletet határoz meg, de a fő kérdésekre irányítja a figyelmet, s e tekintetben nagyobb társadalmi egyetértést és erőt tud mozgósítani, akkor ne sajnáljuk a számokat. e törekvés jegyében ez a terv a minőségi fejlődést helyezi a középpontba, ilyenformán szerepe a társadalmi fejlődésben nem kisebb, hanem nagyobb. nem árt azonban arra figyelmeztetni: ez csak akkor lesz így, ha ilyen szellemben vesszük végig - a megvalósítás során is - a terv elgondolásait.

arra is ráirányította a vita több felszólalója a figyelmet - mutatott rá faluvégi lajos -, hogy a mai helyzet reális megítéléséhez tartozik: a terv alapján a gazdasági irányításnak és a gazdasági egységeknek, a szervezeteknek és a vállalatoknak, de a kormánynak is az eddigieknél sokkal nagyobb permanenciában kell lenniük a gyorsabb ütemre utéréskor. fel kell készülni arra, hogy néhány ponton a követelményeket esetleg meg kell újítani, más követelményeket kell magunk elé állítani.

/folyt.köv./
17.55 nj

-66-

18. 20
E

bkk 4. /országgyűlés - 24.folyt./um

az ipari és mezőgazdasági termelés tervfeladatai kapcsán nyomatékkal szölt a kutatás, a műszaki fejlesztés fontosságáról. például arról, hogy a beruházásoknál az élenjáró technológiák bevitelét nem szabad kizárólag a vállalatokra bízni, hanem más irányból is serkenteni kell szellemi impulzusokkal, a gépipari gyártás- és gyártmányfejlesztésben is gyorsabban kell előrehaladniuk a vállalatoknak. az eddiginél határozottabban kell alkalmazni, hasznosítani a mezőgazdaságban a biológiai, genetikai kutatásokban elért eredményeket. minden területen - a tervezésben és a gyakorlati gazdasági döntésekben egyaránt - jobban meg kell becsülni azokat, akiknek a kutatásban, a műszaki fejlesztésben van értékük ahhoz, hogy most mit kell tenni.

ami a budapesti ipart illeti: jó lenne ha kisugárzása nagyobb volna az országban, fővárosi vállalatok élenjáró eredményeire, jó kezdeményezéseire többször hivatkozhatnánk. való igaz, hogy túl sok beruházás nem jutott a budapesti iparnak, de ez mégsem kevesebb, mint az országos átlag. a rendelkezésre álló eszközök koncentrációjával, jobb összefogásával tudunk az eddiginél intenzívebben haladni. a kormányzati munka keretében kiemelten foglalkozni a vállalatokkal, a ugynevezett dinamikus vállalatokkal csak úgy, mint azokkal, amelyek „rendbehozatalára”, programokat kellett kidolgozni. ami a mezőgazdasági beruházásokat illeti, elsősorban a gabonatermelők, hűtőházak és a feldolgozó kapacitások létesítésére kell kidolgozni új konstrukciókat. ugyanakkor semmiféle sürgős teendő nem feledtetheti, hogy mindenütt a piac, a szükségletek határozzák meg: mit és hogyan tudunk termelni, termeltetni. nagyobb gondot kell fordítani a minőségre. például élenjáró almatermelő országokban a termés 70-75 százaléka elsőosztályú exportminőségű, nálunk e tekintetben jó ha elérjük az 50-55 százalékot. a különbözet évi félmilliárd forintot jelentene.

az életkörülmények javítása kapcsán faluvégi lajos megemlítette, hogy a kormány a lakásépítési programmal kapcsolatban intézkedési tervet dolgoz ki, és a tervidőszak alatt kétszer foglalkozik majd átfogóan a lakásépítés ügyeivel. a községek, kisközségek ügyét, településfejlesztését reális társadalmi problémaként említette, hozzátéve: egy-egy megyében a rendelkezésre álló fejlesztési összegeket valóban nem kell túlzott mértékben a megyeközpontokra költeni.

/folyt.köv./

- 67 -

18.10/um

L

19.
E

bkk 4. /országgyűlés - 23. folyt./um

egyetértését fejezte ki faluvégi Lajos a balaton megóvása, környékének fejlesztése ügyében elhangzott képviselői észrevételekkel csakugy, mint azokkal a képviselőkkel, akik a társadalmi erők hathatósabb igénybevételére hívták fel a figyelmet.

a vitában vissza-visszatérően érintett emberi tényezőkről, a munka becsületéről szólva így fogalmazott: teljes egyetértés van most abban, hogy becsülni, segíteni kell azokat, akik a munka mellett még azon is gondolkodnak, hogyan lehetne azt jobban csinálni, hogyan lehetne ujitani, akiknek a tudományos törekvése összefér azzal, hogy embertársaik gyakorlati dolgaival is foglalkozzanak, akik nemcsak bonyolult matematikai szabályokat tudnak megtanulni, hanem hivatástudatot is képesek plántálni az új nemzedékbe. reméljük, további egyetértésünk ebben a kérdésben - ennek a tervnek a kapcsán is - megfelelően ki-sugárzik a társadalomra, s az ilyen emberek érvényesülésükkel is bizonyítani tudják igazukat, igazunkat.

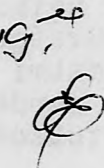
az országgyűlés bizottsági ülésein elhangzott, a képviselőkhöz írásban eljuttatott módosító javaslatokkal, valamint a plénumon elhangzott képviselői módosító indítvánnyal - hogy a településeket a központi anyagi eszközöknek a községek számára kedvezőbb elosztásával is vonzóbbá kell tenni - a minisztertanács elnökhelyettese egyetértett. ezekkel a módosításokkal együtt kérte, hogy a betervezett törvényjavaslatot az országgyűlés fogadja el.

határozathozatal következett: az országgyűlés előbb a módosító javaslatokat, majd a népgazdaság vi. ötéves tervéről szóló törvényjavaslatot általánosságban és - a már megszavazott módosításokkal - részleteiben is elfogadta.

/folyt.köv./

- 68 -

18.15/um

19.

bkk 4. /országgyűlés - 24. folyt./um

a szerkesztőségek figyelmébe!

a mai bkk 4.sz. hírünk /országgyűlés/

16. folyt. 1.bek. 5.sorában a szöveg helyesen:

...javítását jelöli meg. az oktatásban ....

a 16. folyt. 1.bek. 6.sorában:

...szolgáltatások területén emelkedik a dolgozók létszáma.

a 17. folyt. 1.bek. 8-9. sorában:

...ösztönző bérezési rendszer. a fejr ....

a 17. folyt. 2.bek. alulról a 3. sorában:

jobban segítik egymást

a 18. folyt. 1.bek. 5-6. sorában a szöveg:

...pedig a termelést is - esetleg szabadszombatokon is - biztosítani kell; az igényeknek megfelelően minden...

a 19. folytatás 3.bek. 2.sorában:

...egész sor faluban is....

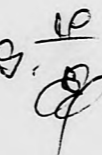
a 19. folyt. 3.bek. 4. sorában:

...az országban még többszáz....

/folyt.köv./

- 69 -

18.25/um

19.

parlament

bkk 4. /országgyűlés - 25.folyt./um

a 65. oldalon a folytatásszám helyesen: 20.

a 66. oldalon a folytatásszám helyesen: 21.

a 67. oldalon a folytatásszám helyesen: 22.

a 20. folyt /65. oldal!/ alulról a 2.bek. utolsó előtti sorában :

...megalapozhatjuk, természetesen saját

a 22. folyt. /67. oldal!/ 1.bek. alulról számított 3. sorában:

döntésekben egyaránt

a 23. folyt. utolsó bek. utolsó sorában

részleteiben is egyhangulag elfogadta

x x x

a továbbiakban - napirend szerint - a magyar népköztársaság 1981. évi költségvetéséről és a tanácsok 1981-85. évi pénzügyi tervéről szóló törvényjavaslat tárgyalása következtet. a törvényjavaslatot hetényi istván pénzügyminiszter ter-

jesztette elő.

/hetényi istván expozéjának szövegét mai bkk 3. sz. hírünkben közöltük, az embargót az első folytatás 2. bekezdésének végéig - ...is magasabb a tavalynál. - javítás nélkül feloldjuk. a szöveg további részét visszavonjuk, helyette a következőt

kérjük felhasználni:

/folyt.köv./

18.32/um

- 70 -

o 18. 1P
o

v

parlament

bkk 4. /országgyűlés - 26.folyt./nj

az állami költségvetés bevételei és kiadásai meghaladják az előirányzatot, de a hiány a tervezett 4,5 milliárd forint körül alakul. az előirányzott és tényleges bevételek és kiadások eltéréséről majd a zárszámadásban tételenként beszámolunk.

a vállalati és szövetkezeti befizetések kedvezően alakultak. többletük fedezetül szolgált a tervezett fogyasztói árszínvonal betartásához szükségessé vált támogatási többletre. a költségvetési kiadások legjelentősebb részét kitevő társadalmi közkiadásokra a tervezettnél többet fordítottunk. év közben emeltük a három- és többgyermekes családok, a két gyermeküket egyedül nevelők, valamint a fogyatékos gyermekek gondozók családi pótlékát. a múlt évinél 13 milliárd forinttal többet költünk a költségvetési intézmények működtetésére. ez évben 2800 kórházi ágy, 5200 bölcsődei, 24 ezer óvodai, 1500 szociális otthoni férőhelybővítés javítja az ellátottságot. az állami beruházások kivitelezése általában is jó ütemben halad. a tiszta-völgyi ár- és belvíz károk következményeinek elhárításához az állami költségvetés 1,8 milliárd forinttal járul hozzá.

az 1980. évi gazdasági és pénzügyi folyamatok összefoglalóan azt mutatják, hogy az egyensúlyi viszonyokat előtérbe helyező gazdaságpolitika kezd szélesebb körben érvényesülni a gazdálkodási gyakorlatban. a javulás nem véletlen műve, hanem azt a reális tervezés, a gazdálkodók korszerűbb szemlélete, s ennek megfelelő cselekvése eredményezte. az irányító munka fejlődött; az új szabályozók működőképesebbek, serkentő hatásuk. a növekedési és egyensúlyi célok együttes megvalósításához azonban még sokat kell tennünk.

1981-ben továbbra is az a kulcsfeladat, hogy jobban kibontakoztassuk a hatékony munkát, előtérben tartjuk a gazdasági egyensúly további javítását, és biztosítsuk az elért életszínvonal megőrzését. a hatékonyság érzékelhető javítására, a nemzetközi versenyképesség fokozására építve és a követelményeket nem lazítva 1981-re az 1979-80. évinél kissé nagyobb növekedést irányoz elő: a feladat a nemzeti jövedelem 2-2,5 százalékos, az ipari termelés 3-3,5 százalékos, a mezőgazdasági termelés mintegy 3 százalékos növelése. a kivitelnek a behozatalnál továbbra is lényegesen gyorsabban kell nőnie.

/folyt. köv/
18.40/nj

-71-

o 18. 1P
o

bkk 4. /országgyűlés - 27. folyt./rj

az 1981. évi termelés és várható áralakulás nyomán a népgazdaság összes jövedelme 5-6 százalékkal növekszik. az állami költségvetés javasolt bevételei és kiadásai egyaránt 7,1 százalékkal haladják meg az ez évi. a költségvetés hiánya 4,5 milliárd forint. a hiány a gyarapodó bevételek ellenére azért nem csökkent, mivel az életszínvonal megőrzésében, az életkörülmények javításában növekednek a költségvetés kötelezettségei.

a költségvetés bevételei között meghatározóak a vállalatok és szervezetek befizetései, amelyek a támogatásokkal csökkentve 6,5 százalékkal haladják meg az ideit. arra számítunk, hogy jövőre a vállalatok nyeresége a korábbinál jobban - az egész gazdaságban 10 százalékot meghaladóan - emelkedik.

a terv céljait előreláthatóan továbbra is nehéz, egyes vonatkozásokban még nehezedő külgazdasági feltételek között kell teljesíteni. ezért elengedhetetlen, hogy a vállalatok reálisan érzékeljék a piaci feltételeket, követelményeket, hogy anyagi előnyök kísérjék a gazdaságos és hátrányok a nem gazdaságos tevékenységet. az 1980-ban bevezetett szabályozók erre egészükben alkalmasak, és ezért a pénzügyi szabályozókat nem módosítjuk általánosan. elsősorban az átmeneti támogatások, mentességek - esetenként elvonások - korábban is szándékolt csökkentését, tehát a szabályozás normativitásának erősítését szorgalmazzuk. ezzel a növekvő társadalmi közkiadásoknak is biztosabb fedezetet teremtünk.

szélesebb körű változás a pénzügyi szabályokban az, hogy a városi és községi hozzájárulás, amely eddig a nyereség 10 százaléka volt, a jövő évtől 15 százalékra emelkedik. a vállalati jóléti és kulturális alap dolgozónként az idei 950 forinttal szemben jövőre 1000 forint lesz. a jövő év elejétől a műszaki fejlesztési alapokat új módon képezik a vállalatok. nagyobb műszaki fejlesztési támogatáshoz juthatnak azok, akik az országos középtávu kutatási-fejlesztési tervekbe illeszkedő feladatokat oldanak meg.

/folyt.köv./
18.45 rj

-72-

19. IV

bkk. 4. /országgyűlés - 28. folyt./rj

az 1981. évi eredményes gazdálkodás egyik legfontosabb előfeltétele az ármechanizmus következetesebb működtetése. a vállalatoknak jobban kell ismerniük a világpiaci árak és a pénzpiac alakulását, hogy tevékenységüket a tartós tendenciák mérlegelésével alakíthassák. az irányító szerveknek folyamatosan értékelniük kell az ármechanizmus működését, hogy ha kell, élni tudjanak a szükséges korrekciókkal. számolunk azzal, hogy a vállalatok eredményeiben növekvő különbségek alakulhatnak ki, mert az adott ár- és pénzügyi feltételek a korábbinál kisebb mértékben közömbösítik a hatékonysági különbségeket. továbbra is arra törekszünk, hogy az átlagosnál eredményesebben gazdálkodó vállalatok dinamikusan fejlődhessenek. a lemaradók pedig minél hamarabb zárkózzanak fel a jókhoz, de elsősorban saját erejükre támaszkodva, teljesítőképességük növelésével, ehhez, mint eddig, ezután is átmeneti, központi segítséget is nyújtunk. e segítségnyújtást azonban feltételekhez kötjük. megállapodásban rögzítjük a vállalatokkal, hogy milyen ütemben és milyen módon vállalják gazdálkodásuk hatékonyabbá tételét. rendszeresen számon kérjük, hogy a vállalatok teljesítették-e a vállalt kötelezettségeket. ha nem, úgy a támogatást megvonjuk, és kezdeményezzük az adott vállalat létjogosultságának megvizsgálását.

a vállalati szervezetnek is igazodnia kell a műszaki és a gazdasági fejlődés követelményeihez. ez évben tettünk már lépéseket a vállalati szervezetek korszerűsítésére, s a munka folytatódik. 1981-ben többek között megszűnik a széntányászati tröszt, és vállalatai önállóvá lesznek; a lampart zománcipari művekből több vállalat jön létre; az üvegipari művek és a finomkerámiai művek néhány vállalata önállósul. felülvizsgálat alatt állnak azok a szabályozások, amelyek a vállalati tevékenységi kört ésszerűtlenül szűkítik, és amelyek indokolatlan különbségeket hoznak létre kis- és nagyvállalatok, állami vállalatok és szervezetek működési feltételei között. pl. nemrég hozott a kormány olyan határozatot, amely a szervezetek ipari tevékenységének indokolatlan korlátozását megszünteti. 1981-re számos olyan intézkedést irányoztunk elő, amely az ésszerűség szem előtt tartásával bővíti a kis- és középvállalatok működési feltételeit.

/folyt.köv./
18.50 rj

-73-

19. IV

bkk. 4. / országgyűlés - 29. folyt./rj

a költségvetés kiadásainak nagy szerepük van az életszínvonal és az életkörülmények alakításában. a lakosság jövedelmének egyharmadát a költségvetésen keresztül kapja, főleg társadalmi juttatások útján. a jövő évi népgazdasági terv szerint az egy főre jutó átlagos reáljövedelem 1 százalékkal nő. ezt lényegében a társadalmi juttatások növekedése teszi lehetővé; a bérszínvonal tervezett növekedése 4,5-5 százalékos, ami természetesen differenciált lesz vállalatok és egyének szerint.

az 1981. évi terv szerint a fogyasztói árak 4,5-5 százalékkal emelkednek, ez megfelel a bérszínvonal emelkedésének. az árszínvonal emelkedése jórészt a szabad árak változása nyomán következik be; valamivel több, mint 1/3 rész lesz a hatósági áremelések következménye. jövő év első heteiben emeljük egyes - nagyjából nem alapvető - fogyasztási cikkek és szolgáltatások árát. olyan alapvető élelmiszerek, mint a kenyér, zsír, olaj, hús és húsaruk, cukor, tej, vagy pl. a tüzelőanyagok ára azonban változatlan marad. emelkedik viszont a napilapok és folyóiratok ára és egyes postai szolgáltatások díja. az év eleji hatósági áremelések összességükben kb 1 százalékkal emelik a fogyasztói árszínvonalat. a hatósági áremelések azért szükségesek, mert a kormány határozott szándéka, hogy a termelői és fogyasztói árak a hatósági árak körében se szakadjanak el egymástól tartósan és nagy arányban; szélesebb körben érvényesüljön az az elv, hogy aki fogyaszt, fizesse meg a termék valós értékének megfelelő árát. az árpolitika ugyanakkor megfelelő biztosítéko t nyújt az életszínvonal megtartásához. ezért jövőre 10 százalékkal, 7 milliárd forinttal több lesz a költségvetés kiadása fogyasztói árkiegészítés címén az ideinél.

a társadalmi közkiadások 1981. évi kiadási előirányzata közel 235 milliárd forint, 7.4 százalékkal több, mint az 1980. évben. bár a lehetőség határain belül a társadalmi közkiadások növekedését is mérsékelnünk kell., 1981-ben is kiemelt társadalompolitikai feladatnak tekintjük az alapvető egészségügyi, szociális és oktatási ellátás színvonalának javítását. ugyanakkor megtakarításokat kívánunk elérni az ésszerűbb intézményi gazdálkodással.

/folyt.köv./

18.55 rj

-74-

bkk. 4. / országgyűlés - 30. folyt./rj

a kormány kötelezte a minisztereket és a tanácsokat, hogy a legközelebbi hónapokban olyan több éves pénzügyi tervet és cselekvési programot állítsanak össze, amely a kiadások növelése mellett számol az intézményrendszer ésszerűsítésével és az eddigi ellenőrzések során feltárt racionalizálási lehetőségek kihasználásával is. számítunk rá, hogy e munka eredményeként már ez évben megtakarítást érhetünk el - a feladatok megfelelő ellátásának sérelme nélkül - az intézmények költségvetési támogatásában. mindezt elősegíti a költségvetési szervek 1981-től érvényes új gazdálkodási rendje, amely az intézményeknek több lehetőséget ad az önálló, ésszerű gazdálkodásra. az egészségügyi kiadásokra előirányzott összeg 1981-ben 8.5 százalékkal több, mint az 1980. évi kiadás. egészségügyi intézményi hálózatunk 1981. évben mintegy 1200 ágygal bővül, az ellátottság tovább javul. újabb 25 általános és 40 gyermekorvosi körzet szervezésére lesz anyagi lehetőség. a kulturális feladatok ellátására 43 milliárd forint jut. az iskoláskorú gyermekek létszámának növekedése miatt az általános iskolák fejlesztésére kívánjuk összpontosítani a költségvetési erőforrásokat. 1100 általános iskolai tanterem épül, a tanulócsoportok száma mintegy ezerrel emelkedik. az általános iskolai napközis ellátásban részesülők aránya 38 százalékról 41 százalékra javul.

itt említem meg, hogy a közelmúltban a minisztertanács jóváhagyta a kutatóintézeti hálózat átalakítására tett javaslatokat. ennek alapján a következő egy-két évben több kutatóintézet kerül iparvállalatokhoz, alakul át fejlesztő intézetté vagy kutatószolgáltatást nyújtó költségvetési szervezetté.

a védelem kiadásai a költségvetési kiadások egészéhez hasonló mértékben nőnek. a nemzetközi helyzet alakulását figyelembe véve és anyagi lehetőségeinkkel összehangoltan biztosítjuk az ország védelmi képességeinek megfelelő szinten tartását. néphadseregünk a korszerű követelmények színvonalán képes arra, hogy a varsói szerződés tagországaival jó együttműködésben örökadjék békés építőmunkánkon.

/folyt.köv./

19.00 rj

-75-

bkk. 4. / országgyűlés - 31. folyt./rj um

az igazgatási kiadások számolnak azzal, hogy a minisztertanács határozata szerint az igazgatási, irányítási feladatokat ellátó és egyéb hasonló gazdálkodó szervezetek létszámát 1981-83-ban összesen 5 százalékkal kell csökkenteni, csökken az ún. háttér-intézmények létszáma is. fontosnak tartjuk, hogy a költségvetési intézményekben biztosítsuk az épületek, gépek rendszeresebb felújítását, a költségvetés 5 milliárd forintot irányoz elő felújításokra, és emellett a beruházások között is nő a rekonstrukciós beruházások szerepe, a társadalombiztosítási feladatok ellátására az állami költségvetés 91 milliárd forintot tartalmaz, amelynek mintegy 2/3-át fedezi a társadalombiztosítási járulék, az előirányzatok kialakításánál figyelembe vettük, hogy 1981. évben előreláthatóan több, mint 2 millióan részesülnek összesen kéreken 61 milliárd forint nyugdíjban és járadékban, ez 5 milliárd forinttal több az ez évinél. 1 millió család több, mint 2 millió gyermek után részesül, összesen 14,6 milliárd forint összegű családi pótlékban, ez 1,2 milliárd forinttal több az ez évinél.

a terv szerint 1981-ben 76-78 ezer új lakás épül, ez az ez évinél sajnos kevesebb, de pénzügyi lehetőségeink nem engednek többet, ugyanakkor a lakóházjavítás állami támogatása 15 százalékkal meghaladja az ez évi várható szintet, a kormány nemrég jelentős intézkedéseket tett azzal a céllal, hogy már 1981-től javítsuk a lakásgazdálkodás rendszerét, és kiegyenlítetté tegyük a pénzügyi terheket, az intézkedések megoldanak néhányat a képviselő elvtársak által is felvetett kérdésekből, a legfőbb vonása a változásoknak, hogy bővítjük a lakásépítési támogatásban részesülők körét, és növeljük a fiatalok és nagycsaladosok kedvezményeit, az igazságosabb terhelosztás érdekében emeljük viszont az állami bérlakásokhoz és a tanácsai értékesítésű lakásokhoz jutók pénzügyi hozzájárulásának összegét, a lakáscseréket az eddiginél jobban ösztö-
nözzük: csökken az ezzel járó illetékterher, illetve állami bérlakások esetén nagyobb térítést kapnak a kisebb lakásba költözők, a cserét fékező jogi kötöttségek is csökkennek.

/folyt.köv./

19.10 rj

-76-

20.20

bkk. 4. / országgyűlés - 32. folyt./um

a lakossági igények jobb kielégítése érdekében módosítottuk 1981. évtől az általános jövedelemadóról szóló jogszabályokat, a módosítás könnyebbséget jelent azoknak a kisiparosoknak és magánkereskedőknek, akik munkahelyüket korszerűsítik, illetve jövedelmük egy részét a termelő tevékenység bővítésére fordítják; továbbá azoknak, akik kis lélekszámú községekben segítik a jobb ellátást.

az állami költségvetés felhalmozási kiadása jövőre összesen 67 milliárd forint lesz, kevesebb mint ez évben, ez összhangban van azzal, hogy az éves terv az ideinél alacsonyabb, 182 milliárd forint beruházást ír elő, ez az összeg, ha szűkös is, de elegendő ahhoz, hogy folytathatók legyenek a már megkezdett beruházások és lehetőség nyíljon néhány gazdaságos új beruházás megkezdésére.

állami beruházásként elkezdjük a szolnoki papingyár rekonstrukcióját és bővítését, az árpád-híd szélesítését, s az előkészítés előrehaladásától függően több szénbánya építését, a jövő évben közel 10 milliárd forintot fordítunk a legnagyobb beruházásunkra, a paksi atomerőműre, jelentős összegeket irányunk elő kohászati beruházásokra, folytatjuk a metró észak-déli vonalának építését, növeljük az oktatási és egészségügyi beruházások előirányzatát, a termelő beruházásoknak közel háromnegyed része a vállalati döntési körben valósul meg, az új árrendszer elősegíti, hogy nagyobb arányban jussanak fejlesztési lehetőséghez azok a vállalatok, amelyek magas jövedelmezőségű fejlesztések megvalósítására képesek és nagyobb nyereséget tudnak felmutatni.

az ez évihez hasonló összegű hitelt vehetnek igénybe jövőre a vállalatok elsősorban az export árualapokat bővítő vagy az import gazdaságos csökkentését célzó, továbbá gazdaságos energiafelhasználást eredményező beruházásaikhoz, a hitel követelményei azonban szigorodniak, a beruházások állami támogatásának összegét csökkentjük, jelentős támogatást kapnak azonban az energiamegtakarító beruházások, továbbra is támogatjuk az építőanyagipar és az élelmiszeripar egyes ágazatait, a lakossági szolgáltatások fejlesztését és a környezetvédelmi beruházásokat, a mezőgazdaság és erdőgazdaság beruházásait, a kereskedelmi hálózat fejlesztését, összességében a beruházási vásárlóerő szigorú szabályozása mellett is jelentősen nő az állóeszközállomány, emelkedhet a műszaki színvonal, ha okosan használjuk fel a lehetőségeket.

/folyt.köv./

19.13 um

-77-

v

bkk. 4. / országgyűlés - 33. folyt./um

a tanácsokról, valamint az állami pénzügyekről szóló törvény értelmében az országgyűlés - a középtávu terv idejére szólóan - törvényben állapítja meg a tanácsok számára a tervük, illetve a költségvetésük végrehajtásához szükséges pénzügyi feltételeket. a tanácsok együttesen 1981-85 között mintegy 556 milliárd forinttal gazdálkodhatnak, ami - folyóáron - 150 milliárd forinttal haladja meg az előző ötéves időszaki kiadásokat. ez nem kis elkötelezettséget jelent az állami költségvetés számára, de lehetővé teszi, hogy a tanácsok a települések fejlesztését előrelátóan és megalapozottan tervezhessék. így módjuk van arra, hogy céljaikat - a demokratikus fórumokat igénybe véve - a lakossággal előre megismertessék, s annak végrehajtásához cselekvő közreműködésüket igényeljék. a vi. ötéves tervidőszakban is mód nyílik rá, hogy néhány kiemelt területen előre lépjünk az ellátási színvonal növelésében. ezek: az egészségügyi alapellátás, az alsófoku oktatás, néhány kommunális ellátási feladat, mint például az egészséges ivóvíz-hálózat bővítése és a köztisztaság, végül a középületek és a lakóházak karbantartása, felújítása.

befejezésül újra hangsúlyoznom kell a most elfogadott vi. ötéves terv, továbbá az 1981. évi terv és költségvetés szervezeti egységét. ez az egység nem csupán az alapvető célok azonosságában mutatkozik meg, hanem abban is, hogy az 1981. évi gazdálkodás eredményei az ötéves terv végrehajtásának első eredményei is lesznek. élnünk kell azzal az előnnyel, hogy 1981-ben egy má. megkezdett uton kell haladnunk. ez még akkor is előny, ha az előrehaladás a korábbinál igényesebb és szervezettebb munkát követel. a jó tendenciákat folytatni, a reménykeltő kezdeményezéseket erősíteni, a nem hatékony termelés visszaszorítását pedig gyorsítani kell - zárta beszédét a pénzügyminiszter.

havasi béla, a terv és költségvetési bizottság elnöke

----- a törvényjavaslat kapcsán leszögezte: az elfogadott vi. ötéves tervhez, a gazdaságpolitikai cél megvalósításához jó induló feltételt ad az 1981. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat. ezt - az 1981-85-re szóló indítvánnyal összevontan - a törvényhozás kilenc bizottsága vitatta meg felelősséggel és konstruktívan. a vitában felszólaló képviselők - s a véleményeket összegzőn a terv- és költségvetési bizottság - megállapította: az 1981. évi állami költségvetés és a tanácsok következő öt évre szóló pénzügyi tervének előirányzatai megfelelnek a párt xii. kongresszusán meghatározott társadalmi és gazdasági fejlődés fő követelményeinek, a központi bizottság 1980. december 2-i ülésén elfogadott irányelveknek.

/folyt.köv./

19.17 um

-78-

0 20. 20
 20. 20
 20. 20

bkk. 4. / országgyűlés -34 folyt./um

a népgazdaság külső egyensúlyi helyzetét a mérsékelt import melletti dinamikus exporttal lehet javítani. a feladat rendkívül kemény, ugyanis lényegében szinten maradó reálbérek mellett a termelési szerkezet átalakításával, a gazdasági export növelésével számottevően javítani kell a hatékonyságot. különösen az eszközök, tehát az energia, a gépek, az anyagok hasznosításában kell nagyobb léptékkal előrelépni. a termelés technikai tényezőinek mennyiségét szemlélve ugyanis lényegesen közelebb állunk a fejlett országokhoz, mint ami a kihasználást példázó mutatók, a termelékenység, az anyag- és energiafajlagosság, a minőség, a szervezettség alakulását illeti.

a vállalatok gazdálkodását befolyásoló ár- és pénzügyi szabályozás 1980-ban kialakított, és 1981-re néhány pontban módosított rendszere a hatékonyabb munkára ösztönzi a gazdálkodókat - szögezte le a továbbiakban a terv- és költségvetési bizottság képviselője. természetesen, s helyes is, ha a vállalati jövedelmek a teljesítményhez igazodóan differenciálódnak: kinek több, kinek kevesebb jut. ezt az általánosságban elismert és helyesnek tartott elvet a konkrét gyakorlati munkában is érvényesíteni kell.

a bizottságokban arról is szóltak, hogy az intézmények gazdálkodása nehezebbé válik. ezért is, gyümölcsözőn kell érvényesíteni a szelektivitás ésszerű parancsát, a feladatok közötti fontossági rangsorolást, összefogva: a rendelkezésre álló eszközök elosztásában és felhasználásában a nagyobb célszerűséget, ésszerűséget. a közpénzeletről az állami költségvetésből finanszírozott feladatok esetében a hatékony, a takarékos gazdálkodás - lett legyen szó nehezebb avagy könnyebb gazdasági körülményekről - kötelező erejű. a felismerés nem ujkéletű, a közkiadások növekedési ütemének mérséklésére, az ésszerű, takarékos gazdálkodás „hogyanjaira”, tucatnyi határozat született. az utóbbi esztendő költségtérítései meg tárgyalásakor megannyi alkalommal hangsúlyosan hangzottak el a szemlélet formálását, az eszközök szelektív felhasználását, a hatékonysági követelményeket az élre lendítő, a figyelem középpontjába állító felszólalások. ezek következménye - a többi között az egészségügyben - az integráció hatásaként már érzékelhető. mindenki tudja, hogy a következő években ennél többet kell tenni: határozottabb és összehajtottabb cselekvésre van szükség. ahhoz, hogy az ágazati, a tanácsai vagy az intézményi vezető megállhassa a helyét - nem bízhatja a véletlenre a feladatok rangsorolását, a gazdaságos megoldások feltárását, alkalmazását. ezt a gazdagítóbb munkastilust, szakmai magatartást tettelezzik fel az 1981. évi költségvetés előirányzatai is, s valóra váltásukhoz tervszerű, jól időzített feladatterv kimunkálása szükséges.

/folyt.köv./

19.27 um

-79-

0 20. 20
 20. 20
 20. 20

parlament

bkk. 4. / országgyűlés - 35. folyt./um

a törvényjavaslathoz hozzászóló nem jelentkezett, ezért az országgyűlés a magyar népköztársaság 1981. évi költségvetéséről, valamint a tanácsok 1981-85. évi pénzügyi tervéről szóló törvényjavaslatot - vita nélkül - egyhangúlag elfogadta.

ezt követően - az ülészak tárgysorozatának megfelelően - czinege Lajos hadseregtábornok, honvédelmi miniszter ter-

jesztette elő a honvédelemről 1976-ban alkotott törvény módosításáról szóló javaslatot.

- csaknem öt éve fogadta el az országgyűlés a honvédelemről szóló 1976. évi I. törvényt - kezdte a miniszter. - amikor most a minisztertanács megbízásából a törvény módosítására vonatkozó javaslatot előterjesztem, tisztelettel jelentem, hogy honvédelmi törvényünk kiállta a gyakorlat próbáját.

- a törvény hatályba lépése óta a társadalmunkban végbe ment változások, hazánk, rendszerünk védelme, szövetségesi kötelezettségeink figyelembevételével széles körűen megvizsgáltuk a sorkatonai szolgálati idő csökkentésének lehetőségét. úgy ítéltük meg, hogy létrejöttek a feltételek a sorkatonai szolgálati időnek 24 hónapról 18 hónapra való leszállítására. az ifjúság általános felkészültsége nőtt. a sorkötelesek túlnyomó többsége - a bevonulás előtt - szakmunkás képzésben részesül, vagy középfokú oktatási intézményben fejezi be tanulmányait. rövidebb idő alatt képesek a katonai ismereteket elsajátítani. az a jellemző, hogy sorkatonáink szorgalmasan tanulnak, fegyelmezett magatartást tanúsítanak. a hivatásos állomány - meglévő kádereink - felkészültsége folyamatosan nő, gazdagszik tapasztalata. a fegyveres erők, a magyar néphadsereg korszerű eszközökkel felszerelt kiképzési bázisokkal rendelkeznek. mindezek összehatásaként sorkatonáinkat rövidebb idő alatt is fel tudjuk készíteni megtisztelő kötelességük teljesítésére.

/folyt. köv./

19.32 um

-80-

parlament

bkk. 4. / országgyűlés - 36. folyt./um

- az utóbbi években - a követelményekhez jobban igazodó - új, differenciált egészségügyi alkalmassági elbírálási rendszert vezettek be, amelynek eredményeként a katonai szolgálatra alkalmasak aránya a korábbi 70 százalékról 84 százalékra emelkedett. a 80-as években pedig emelkedni fog a sorkötelesek létszáma, ami azt jelenti, hogy a fegyveres erők sorkatona-szükséglete folyamatosan biztosítható és egyben érvényt tudunk szerezni annak is, hogy minden katonai szolgálatra alkalmas fiatal behívásra kerüljön. ez tehát azt jelenti, hogy ugyanannyi idő alatt 25 százalékkal több katonát képezünk ki, vagyis gyorsabb ütemben növekszik fegyveres erőink jól képzett személyi tartaléka és javul korösszetétele.

- ismeretes, hogy jelenleg nem a sorköteles kor kezdetén, 18-20, hanem átlag 22 éves korban hívjuk be a sorköteleseket. ennek következtében 30-32 százalékuk nős, s ezeknek fele egy vagy kétgyermekes. a 18 hónapos szolgálati idő elősegíti, hogy néhány év alatt jelentősen csökkenteni tudjuk a behívottak átlag életkorát és ezzel a nős családok arányát. kedvező feltételekről beszéltem. annak érdekében, hogy a feltételekből a szándéknak megfelelő eredmények szülessenek, sokat és keményen kell dolgoznunk. elsősorban a hivatásos állományra nehezedik több feladat. kevesebb idő alatt, a növekvő követelmény szintjén kell felkészíteni a katonát. a sorkatonának még nagyobb odaadással, fegyelmezettebben kell tanulnia, szolgálati kötelességeit teljesítenie. tudatosan és hangsúlyozottan a kell szót használnom. kell! mert a nemzetközi helyzet - szándékunkkal ellentétes - alakulása azt követeli, hogy tovább növeljük a hadsereg, a fegyveres erők kiképzettségét, felkészültségét, harc-készültségét, tehát harci képességét. a helyzet azt követeli, hogy fegyveres erőink, a magyar néphadsereg mindenkor képes és kész legyen a néptől kapott megtisztelő feladatának teljesítésére; a haza, a szocialista társadalmi rend védelmére; hogy minden körülmények között méltó partnere legyen szövetségeseinek, a szovjet hadseregeknek, a varsói szerződésben tömörült többi testvéri hadseregeknek.

ezt követően néhány gyakorlati kérdéstről szólt a honvédelmi miniszter:

/folyt. köv./
19.38 rj

-81-

parlament

bkk. 4. / országgyűlés - 37. folyt./um

- a szocialista állam hadserege, fegyveres erői és testületei számára mindig elsőrendű politikai, erkölcsi és szolgálati kötelességet jelent, hogy ha bármilyen természeti katasztrófa sújtja az országot, a népet, az első sorban küzdjön annak elhárításáért, az élet, a közösségi és a személyi, anyagi javak mentéséért, ez a jövőben is - függetlenül a szolgálati időtől - mindig kötelességünk marad. előzetes számításaink szerint a mezőgazdaságot az őszi csucs-betakarítási időszakban a jövőben is az eddigit megközelítő nagyságrendben tudjuk segíteni. változatlan marad a feladatuk a nagy népgazdasági beruházásokon dolgozó műszaki csapatoknak, ugyanakkor jelentősen csökken a hadsereg, a fegyveres erők lehetősége, hogy - alaprendeltetésük magasszintű ellátása mellett - a fentiekben túlmenően más feladatokat magukra vállaljanak, közvetlenül segítsenek egyes üzemeknek, intézményeknek.

- a 18 hónapos szolgálati időt 1981-ben kezdjük meg bevezetni és 1982-ben fejezzük be az átállást, a jelenleg sorkatonai szolgálattal teljesítőkre vonatkozóan ez azt jelenti, hogy ők is - a folyamatba beillesztve - már némileg rövidebb időt fognak szolgálni, az átállást a katonai élet rendjének fokozására is fel kívánjuk használni, jelenleg a ténylegesen letöltött szolgálati idő szempontjából igen nagy a szóródás, sokféle címen és nagyon eltérő időtartamu kedvezmények vannak érvényben, ezeket szükséges felülvizsgálni és ahol indokolt az időkedvezmény meghagyása, azt be kell illeszteni az általános szolgálati idő, váltás, stb. rendjébe, a jövőben a sorállomány döntő nagy többségének a váltása - a leszerelés, bevonulás - évente két alkalommal, mindig azonos időpontban, tavasszal és ősszel történik.

- a magyar néphadsereg, népköztársaságunk fegyveres erői hivatásos állományának nevében biztosítom a tisztelt országgyűlést, népünket, hogy a tisztikar, a tiszthelyettesek, polgári dolgozóink tudatosan vállalják az új sorkatonai szolgálati idő bevezetéséből rájuk háruló többlet-feladatokat, a törvény módosítása elsősorban a katonasorba kerülő fiataloknak kedvez, mivel a családalapítás, a pályakezdés időszakában rövidebb időre szólítja őket a haza fegyveres szolgálatra, rövidebb időre, de nem kevesebbet vár tőlük, az általános katonai, de különösen a gyorsütemű technikai fejlődés állandóan növeli az elsajátítandó ismeretanyag mennyiségét, bonyolultságát, megfélelni, felkészülni úgy tudnak, ha a rövidebb időt szorgalommal, még magasabb fokú fegyelemmel pótolják.

/folyt.köv./
19.43 um

-82-

parlament

bkk. 4. / országgyűlés - 38. folyt./um

- az elfogadott hatodik ötéves terv magában foglalja a honvédelem fejlesztésének, a fegyveres erők magas szintű harc-képességének fenntartásához szükséges anyagi fedezetet is, a fegyveres erők személyi állománya jól ismeri országunk gazdasági helyzetét, engedjék meg, hogy nevükben is az országgyűlés színe előtt megköszönjem pártunknak, kormányzatunknak, a tisztelt országgyűlésnek, hogy folamatosan biztosítja mindazokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik, hogy a magyar népköztársaság fegyveres erői és testületei magas szinten teljesítsék feladataikat, ismerjük, értjük kötelezettségeinket, még hatékonyabban gazdálkodni, dolgozni, szolgálni, hogy megőrizzük pártunk, népünk bizalmát, megbecsülését.

- kérem a tisztelt országgyűlést, hogy a minisztertanács nevében beterjesztett - a honvédelmi, valamint a jogi és igazgatási bizottság által támogatott - a honvédelmi törvény módosítására vonatkozó javaslatot fogadja el.

hozzászóló nem jelentkezett, ezért a javaslat felett nem nyitottak vitát, az országgyűlés a honvédelemről szól, 1976. évi 1. törvényt egyhangu határozattal módosította.

napirend szerint interpellációk következtek.

még az országgyűlés őszi ülészakán sándor dezső /borsod

m. 15. vk./, az edelényi nagyközségi tanács elnöke a társadalombiztosításról szóló, 1975. évi 11. törvény hatálybalépése előtt alacsony összeggel nyugdíjba vonult régi bányászok, valamint az alapító termelőszövetkezeti tagok nyugdíjrendezése tárgyában nyújtott be interpellációt a munkaügyi miniszterhez.

/folyt.köv./
19.48 rj

-83-

parlament

bkk. 4./ országgyűlés - 39. folyt./um

élve az ügyrend adta lehetőségekkel, trethon ferenc munka-

ügyi miniszter írásban válaszolt az interpelláló képviselőnek. válaszában leszögezte: a nyugdíjasok anyagi helyzetének javításával - a lakosság életszínvonalának tervszerű alakításával összhangban - a kormányzat eddig is rendszeresen foglalkozott és ezt teszi a jövőben is. a különböző intézkedések nyomán az elmúlt öt évben az átlagos öregségi nyugdíjakat mintegy 660 forinttal, vagyis 42 százalékkal emelték. figyelemre méltó az is, hogy a munkások minimális öregségi nyugdíja az 1975. évi 910 forintról 1980-ra 1560 forintra emelkedett; a növekedés 70 százalékos. a nyugdíjasok anyagi helyzetét fokozatosan javító gyakorlatot a minisztertanács a továbbiakban is következetesen folytatja. a tervek szerint a következő öt esztendőben is sor kerül olyan intézkedésre, amely kedvező hatású lesz a kis összegű nyugdíjból élők számára. a tervezett intézkedések vonatkoznak majd a képviselő által említett alacsony összegű nyugdíjjal rendelkező bányászokra, és termelészövetkezeti alapító tagokra is, és javítják anyagi helyzetüket. a minisztertanács a kérdés jelentőségének megfelelő felelősséggel értékeli a nyugdíjasok helyzetét, és foglalkozik a nyugdíjrendszer korszerűsítésének előkészítésével.

az interpellációra adott és a képviselők rendelkezésére bocsátott választ az interpelláló képviselő és az országgyűlés tudomásul vette.

tarjányi béláné /bp. 17. vk./ a dunaharaszti 1. számú álta-

lános iskola tanára arra kért választ a nehézipari minisztertől: dunaharaszti a vi. ötéves tervidőszakban várható-e új üzemanyag-töltő állomás létesítése? az áfor 1976. decemberében megszüntette - az 51. sz. főútvonal mentén - az üzemanyag-töltő állomást, korszerűtlensége és balesetveszélyessége miatt, s pótlásáról azóta nem született kedvező döntés.

simon páل nehézipari miniszter válaszában elmondta, hogy

a megszüntetett kuttól körülbelül 7 kilométerre 1977. május 6-án korszerű üzemanyag-töltő állomás működik három műszakban. az áfor azt is vizsgálta, hogy nem szükséges-e benzinkút létesítése a dunaharaszti és taksony közötti úton is, s úgy találta, hogy a forgalom ezt nem indokolja. a miniszter bejelentette: a képviselő interpellációja alapján utasítást ad a dunaharaszti kut-telepítés műszaki-gazdasági vizsgálatára, az eredményről 1981. közepén adnak tájékoztatást. a választ az interpelláló képviselő és az országgyűlés - három tartózkodással - elfogadta.

/folyt.köv./
19.53 um

-84-

parlament

bkk. 4. / országgyűlés - 40. folyt./um

dr. végh györgy /zala m. 5. vk./, a keszthelyi agrártudo-

mányi egyetem tanszékvezető tanára az egészségügyi miniszterhez interpellált a mozgássérültek szervezett foglalkoztatása érdekében.

dr. schultheisz emil válaszában elmondta: a rokkantak és a

megváltozott munkaképességűek társadalmi beilleszkedése a munka révén biztosítható. ennek alapja, hogy az orvosi rehabilitációt minél hamarabb és szervezeten kövesse a foglalkozási rehabilitáció. a kormány - 1980. évi júniusi ülésén - úgy határozott, hogy a szot főtitkárával egyetértésben a foglalkozási rehabilitáció gondozására kötelezi az illetékes tárcákat. az 1982-ig végrehajtandó határozat tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyeket az interpelláció jogosan kíván mind a rokkantaknak, mind a munkaképességükben megváltozottaknak, ideértve a mozgássérülteket is.

a választ az interpelláló képviselő és az országgyűlés tudomásul vette.

gilányi jános /szabolcs-szatmár m. 3.vk./ a nyiregyházi

széchenyi istván közgazdasági szakközépiskola igazgatója a középiskolás tanulók szabadszombatos munkarendjének megszervezése ügyében tett fel kérdést a művelődési miniszterhez. pozsgay imre

válaszában elmondta: az interpelláló képviselő nyitott kapukat döngtet. összhangban ugyanis az ötnapos munkahétre való áttéréssel a kormány tervezi, hogy az egész közoktatásban - a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb az 1982-es tanévtől - bevezetik az ötnapos tanítási hetet is. az iskolával szemben támasztott fokozottabb követelmények korszakában azonban az áttérés nem csupán iskolaszervezési és órarendi feladatokat jelent, hanem lényeges nevelési, életmódbeli következményekkel is jár. mindezeket figyelembe véve - a nevelés érdekeit is szem előtt tartva - készítik elő az ötnapos tanítási hét bevezetését.

a művelődési miniszter választ az interpelláló képviselő és az országgyűlés tudomásul vette.

/folyt.köv./

- 85 -

19.57/um

21.

parlament

bkk 4. /országgyűlés - 41. folyt./um

ezzel az országgyűlés téli ülészsaka befejezte munkáját. az elnök, apró Antal zárszavában kiemelte, hogy az ülészsak résztvevői jelentős munkát végeztek. elfogadták a következő öt esztendőre szóló nagy nemzeti programunkat, hatodik ötéves tervünket. a képviselők a bizottságokban végzett munkájukkal, javaslataikkal, az ülészsakon elhangzott felszólalásaikkal támogatásukról biztosították a pártot, az országgyűlést, a kormányt. a következő években a terv megvalósításakor is ugyanilyen támogatásra van szükség. ezt követően - kellemes ünnepeket, boldog ujesztendőt és jó egészséget kívánva - bezárta az ülészsakot.

az országgyűlés záró napján az elnöki tisztet felváltva apró Antal, Péter János és Cservenka Ferencné töltötte be.

x x x

az országgyűlés második napjáról tudósított: Apor Zoltán, Győri Margit, Kárpáti Miklós, Mélykúti Attila, Somogyi Lajos, és Tóth Ferenc.

x x x

az országgyűlés második napjának eseményei dióhéjban:

a téli ülészsak második napja apró Antal elnökletével, felszólalásokkal folytatódott.

a felszólalók sorát

Havasi Ferenc, az MSZMP politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára /Komárom m. 1.vk./ nyitotta meg, majd őt

Szabó Mária /Veszprém 10. vk./, az Ajkai Timföldgyár öntvénymegmunkálójja;

Gál László /Tolna m. 1.vk./, a SZOT főtitkárhelyettese,

Horváth Miklós /Vas m. 2.vk./, az MSZMP Vas megyei bizottságának első titkára,

Balogh László /Békés m. 15.vk./, a Békési Egyetértés tsz elnöke,

/folyt. köv./

- 86 -

20.05/um

21.

21.

parlament

bkk 4./országgyűlés - 42. folyt./um

Sághy Vilmos belkereskedelmi miniszter,

Ujvári Sándor /Zala m. 7.vk./, a Zala megyei tanács elnöke,

Mezei László /Bp. 8.vk./, a budapesti rádiótechnikai gyár szerszámkészítője,

Fabián Márton /Szolnok m. 10.vk./, a karcagi május 1. tsz elnöke,

Borsos János /Baranya m. 9.vk./, az MSZMP Mohácsi városi bizottságának első titkára,

Fancsik János /Nógrád 1.vk./, a megyei kórház osztályvezető főorvosa,

Röder Edit /Bp. 51.vk./ ügyvéd, az országos ügyvédi tanács elnökhelyettese, az 1. sz. ügyvédi munkaközösség tagja,

Gordos Péter /Fejér m. 12.vk./, a Fejér megyei bauxitbányák kincsesbányái üzemének igazgatóhelyettese,

Miskó István /Bács-Kiskun m. 7.vk./, a Tiszakécskei nagyközségi tanács elnöke követte.

a népgazdaság hatodik ötéves tervéről szóló törvényjavaslat kétnapos vitájában elhangzott felszólalásokra faluvégi Lajos, a minisztertanács elnökhelyettese válaszolt. az országgyűlés a hatodik ötéves tervről szóló törvényjavaslatot általában és - a már előzőleg megszavazott módosításokkal - részleteiben is egyhangulag elfogadta.

a következő napirendi pontként Hetényi István pénzügyminiszter terjesztette elő a Magyar Népköztársaság 1981. évi költségvetéséről és a tanácsok 1981-85. évi pénzügyi tervéről szóló törvényjavaslatot.

/folyt. köv./

- 87 -

20.08/um

21.

21.

parlament

bkk 4. /országgyűlés...-43. folyt./um

a terv- és költségvetési bizottság álláspontját havasi béla, a bizottság előadója ismertette.

mivel a napirendhez hozzászóló nem jelentkezett, a képviselők a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben, egyhangulag elfogadták.

ezután a honvédelemről szóló 1976. évi i. törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot czinege lajos honvédelmi miniszter terjesztette elő.

az indítványhoz hozzászóló nem jelentkezett; a módosításról szóló törvényjavaslatot az országgyűlés egyhangulag elfogadta.

ezután interpellációk következtek.

a parlament legutóbbi ülésén sándor dezső a társadalombiztosításról szóló, 1975. évi ii. törvény hatálybalépése előtt alacsony összeggel nyugdíjba vonult régi bányászok, valamint az alapító termelészövetkezeti tagok nyugdíjrendezése tárgyában nyújtott be interpellációt a munkaügyi miniszterhez. trethon ferenc írásban adott választ, amit az interpelláló képviselő és az országgyűlés tudomásul vett.

tarjánai béláné a nehézipari miniszterhez interpellált egy dumaharaszti létesítendő új üzemanyag-töltő állomás tárgyában. simon páál választ - három tartózkodással - elfogadták.

az interpelláló képviselő - végh györgy - és az országgyűlés ugyanígy tudomásul vette a mozgássérültek szervezett foglalkoztatása tárgyában az egészségügyi miniszterhez benyújtott interpellációra adott dr. schultheisz emil-választ.

gilányi jános a középiskolás tanulók szabadszombatos munkarendjének megszervezése ügyében interpellált a művelődési miniszterhez. pozsgay imre választ tudomásul vették.

ezzel az országgyűlés téli ülésének - amelyen az elnöki tisztet felváltva töltötte be apró antal, péter jános, cservenka ferencné - véget ért.

x x x

/folyt.kö./

- 88 -

20.12/um

21.
[Handwritten signature]

parlament

bkk 4./országgyűlés - 44. folyt./um

a szerkesztőségek figyelmébe!

a bkk 4./országgyűlés/

31. folyt. 2. bekezdése teljes egészében törölni, mivel benne van a 3. bekezdésben. /a terv szerint: ...pénzügyi terheket/

a 34. folyt. 3. bek. 2. sorában:

...gazdálkodása nehezebbé vált. ezért is...

a 35. folyt. utolsó bek. 2. sorában:

védelme, szövetségi kötelezettségeink

a 38. folyt. 3. bek. 2. sorában:

- a honvédelemről szóló 1976. évi ...

/mti/

..

- 89 -

- v é g e -

20.35/um

o

bb. 42. a belpolitikai főszerkesztőség híreinek jegyzéke 14.00
órától zárásig

gw hgy

1980. december 18.

20. háromszáz millió forint műemlékvédelemre
21. csempészt ítéltek el győrött
22. mongol pártmunkás küldöttség
23. kgst-együtműködés a divatban
24. a munkaerőgazdálkodásról tárgyaltak
25. építőipari automatizálási szeminárium
26. gyermekopera bemutatója szegeden
27. kitüntetés
28. emlékérem
29. elhunyt katona jános
30. onódi béla kiállítása
31. sok az influenzás
32. berki viola festőművész kiállítása
33. karácsonyi muzsika kaposvárott
34. együttműködési megállapodást irtak alá
35. a moszkvai kamarazenekar hangversenye
36. kitüntetés az ndk nagykövetségen
37. karácsonyi halvásár
38. john kendrick a magyar pen clubban
39. befejeződött a drámaírók nemzetközi tanácskozása
40. időjárásjelentés
41. magyar-kubai barátsági gyűlés turán
42. hirjegyzék

/mti/

- . -

készült az mti belföldi főszerkesztőségében

főszerkesztő: pásztor jános
szerkesztették: izsák erika
ágoston lászló
halasi györgy

v é g e

20.57/gw

- 23 -

21⁵⁰

60.008/14

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel

Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

Belföldi hírek

1980. december 19. péntek

bb. 1. ösztönzőbb lakáscserék

i/sb/tr/pp/gw hgy

1980. december 19.

a tanácsokhoz forduló lakásigénylők mintegy 30 százaléka cserét kíván, főleg minőségi változást, nagyobb, korszerűbbet, de az esetek egy részében már a kisebbre váltás szükséglete is előtérbe kerül. ezekre az esetekre kínálnak a korábbinál bővebb lehetőséget a lakásügyi jogszabályok korszerűsítéséről, módosításáról most megjelent új rendelkezések, amelyek anyagilag és az ügyintézés egyszerűsítésével egyaránt ösztönöznek a cserére, a nagyobb lakásforgalomra.

/folyt.köv./